

Yeni Dönemde Yoğun Gündem

Temsilcilikler, Şubeler, Oda Merkezleri'nden sonra TMMOB Genel Kurulu da yapıldı. Yeni yönetimi yoğun bir gündem bekliyor. Yapı denetimi konusundaki karmaşa ve belirsizlik hali sürmekte, çeşitli örgütiçi tartışma başlıkları varlığını korumaktadır.

TMMOB yasasında değişiklik yapılması ise ayrı bir gündem olarak durmaktadır.

Öte yandan ülkemizde uygulanan rant ekonomisi politikaları mühendis-mimarlar için pek parlak bir gelecek vaat etmiyor.

Emperyalizmin Özelleştirmeler, Tahkim, Nükleer santral vb. politikaları dayatılmaya devam ediliyor.

Eğitim eşitsizliği, işsizlik gibi kronik sorunlarımız ise giderek büyümektedir.

Emekten, halktan yana TMMOB'yi yaşatmak bu gündemlerdeki davranış ve tutumlarla mümkün olacaktır.

Herkes söyleyeceğini söyledi. Şimdi, söylenen sözlerin arkasında durma zamanı.

Kısacası artık söz bitti, sıra eylemde.

Merhaba,

Genel Kurul ve seçim süreçlerini geride bıraktık. Listeleriyle, tartışmalarıyla, alınan ve alınamayan kararlarla önümüzdeki süreçte de yansıyacak olan genel kurul gündemi, yerini yavaş yavaş odaların gerçek gündemlerine bırakıyor. TMMOB'nin son 30 yılında önemli bir yeri olan ve üç dönemdir TMMOB başkanlığını sürdüren Yavuz Önen, bu genel kurulla birlikte TMMOB yöneticiliğini de bırakmış oldu. Önen'e bugüne kadar örgütümüze yaptığı tüm katkılar için teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Özellikle yapı alanıyla ilgili 6 odayı acil olarak sıkıştıran 595 sayılı KHK, önemli bir başlık durumunda. TMMOB Genel Kurulu'nda bu konunun çok farklı şekillerde yorumlandığına tanık olduk. Herhangi bir kararın çıkmamış olması ise, bundan sonraki süreçte hem odaların hem TMMOB'nin tavrının merakla izlenmesine yol açıyor.

Yapı denetimi konusunda şimdilik çok kafadan pek çok ses çıkıyor. Üstelik yakında bunun uygulamaya dönebileceği de görülüyor. Yani aynı TMMOB'ye bağlı olan odalarda Yapı Denetimi ile ilgili olarak farklı uygulamaların hayata geçmesi söz konusu.

Özelleştirmelere karşı direnme çabaları sürüyor. Bu sayıda DİSK'e bağlı Birleşik Metal-İş Sendikası'nın Asil Çelik'teki özelleştirmeye ilgili olarak hazırladığı bir broşürden alıntı yapıyoruz. Özelleştirmelere karşı olurken, onun siyasal nedenlerini de değerlendiren ve bunların altını bilimsel verilerle dolduran sendikanın çalışması örnek nitelikte.

Küreselleşme kodlamasıyla günlük hayatımızın içinde yerini sinsice alan emperyalist saldırı ve buna uyumlulaştırma politikaları, artık dünyanın pek çok yerinde şiddetli tepkilere neden oluyor. Ülkemizdeki tepkilerin, hele emperyalistlere karşı olanların nasıl bir sansüre uğradığını hepimiz biliyoruz. Oysa bu politikalara karşı Türkiye'de de eylemler yapılıyor ve yurtdışındaki gruplarla temaslar sağlanıyor.

Önümüzdeki dönemde Türkiye'de üretimin artacağı, buna bağlı olarak istihdamın da artacağı beklentisi fazla iyimser gibi geliyor. Buna karşın ücretlerin daha da düşeceğinin işaretleri, kamu çalışanlarının maaş artış oranları ve lastik sektöründeki grevin hükümet kararıyla ertelenmesi suretiyle verilmiş oldu. Bergama'da Eurogold'a yeniden izin verilmesi milliyetçi hükümetin son icraatlarından.

Zorlu bir süreç daha yaşıyoruz. Ülkede yaşanan genel olumsuzluklara bir de mühendis-mimarların kendi gündemlerini eklendiğinde, bu ayların TMMOB üyeleri için de kritik aylar olduğu görülüyor. Zaten örgütlerin kimliklerini buldukları ya da yeniden ürettikleri dönemler tam da böyle dönemler değil midir?

Umutla,

ÖLÇÜ

28 Nisan 2000'de Ankara'da yapılan Mühendislik-Mimarlık Kurultayı sırasında, Başbakanlığa yürünerek basın açıklaması okundu ve siyah çelenk bırakıldı. Başbakanlık, TMMOB'nin gündemdeki acil konular hakkındaki görüşme talebini sürekli olarak cevapsız bırakıyordu.

TMMOB 36. Dönem Yönetim Kurulu

2-3-4 Haziran 2000 tarihlerinde yapılan TMMOB 36. Olağan Genel Kurulu'ndan sonra yeni TMMOB yönetimi belli oldu. Üç ayrı listenin çıktığı TMMOB seçimlerinde yeni yönetim bu listelerin karışımından meydana geldi. 17 Haziran 2000'de yapılan ilk toplantıda görev paylaşımı gerçekleştirildi.

Kaya Güvenç	Başkan (Makina M.O.)
Dursun Yıldız	2. Başkan (İnşaat M. O.)
V.Senihi Kitapçı	Sayman Üye (Şehir Plancıları O.)
Hüseyin Yeşil	Yürütme Kur. Üyesi (Elektrik M. O.)
Yusuf Buldu	Yürütme Kur. Üyesi (Gemi M.O.)
M. Münir Atagün	Yürütme Kur. Üyesi (Petrol M.O.)
Nüvit Soylu	Yürütme Kur. Üyesi (Ziraat M.O.)
Ethem Torunoğlu	Yönetim Kur. Üyesi (Çevre M.O.)
Ekrem Poyraz	Yönetim Kur. Üyesi (Fizik M.O.)

Arif Atilla	Yönetim Kur. Üyesi (Gemi Mak. İ. M. O.)
Kadir Dağhan	Yönetim Kur. Üyesi (Gıda M.O.)
Celal Beşiktepe	Yönetim Kur. Üyesi (Harita M.O.)
Ömer Önen	Yönetim Kur. Üyesi (İç Mimarlar O.)
Oğuz Gündoğdu	Yönetim Kur. Üyesi (Jeofizik M.O.)
Hakkı Atıl	Yönetim Kur. Üyesi (Jeoloji M. O.)
Erkan Aslan	Yönetim Kurulu Üyesi (Kimya M. O.)
Alpaslan Ertürk	Yönetim Kurulu Üyesi (Maden M.O.)
Cemalettin Küçük	Yönetim Kurulu Üyesi (Metalurji M.O.)
İsmail Küçük	Yönetim Kurulu Üyesi (Meteoroloji M.O.)
Memik Yapıcı	Yönetim Kurulu Üyesi (Mimarlar O.)
Celal Çoban	Yönetim Kurulu Üyesi (Orman M.O.)
Betül Uyar	Yönetim Kurulu Üyesi (Peyzaj M.O.)
Ayşe Okur	Yönetim Kurulu Üyesi (Tekstil M.O.)

“Yapı Denetim Kararnamesi” ile ilgili değerlendirme

Cemal Gökçe

İMO İstanbul Şb. Bşk.

10 Nisan 2000 tarihinde Yapı ve Proje Denetimi ile ilgili yeni bir KHK yayınlandı.

17 Ağustos ve 12 Kasım depremini yaşayan bir ülkenin Mühendisleri olarak, yapı alanındaki kargaşanın giderilmesinin zorunluluğu bir kez daha karşımıza dikildi. Bu nedenle bizler "denetim" sözcüğünü bile çok önemsiyoruz?

Yaşamış olduğumuz depremlerde, hasar gören yapıların;

-Bina mimarisinin veya taşıyıcı sistemin depreme uygun seçilmemiş olması,

-Donatı detayının kusurlu veya yetersiz olması,

-Yapım aşamasında projeye uyulmaması,

-Beton ve çelik kalitesinin düşük olması,

hasara neden olan özellikler olarak düşünülmektedir.

Depreme dayanıklı yapı üretiminin temel öğeleri olarak iyi bir proje ve etkili bir denetim aşaması gerekmektedir.

Gerek proje üretimi ve denetimi, gerekse yapım sürecinin etkili denetimi için mesleğinde "yetkinleşmiş" mühendislere gereksinim vardır. Hasar gören ve yıkılan yapıların yeterince denetlenmemesinin payı ne kadar doğru ise, denetimi yapabilecek birikimden ve bilgiden yoksun olmanın payı da o oranda fazladır.

Bu çerçevede "Yapı Denetimi Kararnamesi"nin denetim sorununu disiplin altına alabilmesi çok kolay görülüyor. Bunca yaşananlara karşın, hazırlanan kararname ve yönetmeliklerin çağdaş tekniklere uygun seçilmesi, kaliteli ve güvenilir mühendislik hizmetlerinin kişiler ve toplum yararına kullanılmasının istenmesi ve yanlış uygulamaların önlenmesi de gerekir.

Yeni ve çağdaş bir projeye ve yapı denetimine geçmek için yetkinlik konusunun güncelleştirilmesi gerekir. Bu kapsamda yetkin mühendis sözcüğünden,

mesleki bilgi ve deneyimini çağdaş tekniklere uygun olarak kişi ve toplum yararına sunan, meslek etiği kurallarının dışına çıkmadan, mesleki çalışmalardan her yanıyla sorumlu tutulacak olan meslek adamını anlamak gerekir.

Yetkin mühendis;

-Hizmetin kişi ve toplum yararına verilmesini, yanlış uygulamaların önlenmesini, kalite ve güvenirliliğin artırılması için çalışır,

-Hizmetin yeterli mesleki bilgi ve deneyime sahip olan kişilerce verilmesinin sağlanması için çalışır,

-Hizmetin verilme evresinde, hizmeti veren kişilerin mesleki etik açıdan tam olarak denetiminin yapılması için çalışır,

-Bilginin çok çabuk eskimesi nedeni ile mühendislik hizmeti yapanların çağdaş mühendislik bilimini izlemelerinin sağlanması, bunun içinde "sürekli mesleki eğitim" sürecine tabi tutulmaları gerekir. Meslek odaları bu süreçte belirleyici olmalıdır.

Ülkemizde gerek yapı tasarımı, gerekse yapı tasarımının denetimini gerçek anlamda yapacak olan kişi ve kurumların sayısı çok fazla değildir. Belirli bir bilgiye ulaşmak ve meslekle ilgili yayınları izlemek çoğu kez mümkün olmamaktadır. Genel anlamda tasarım ve denetim işini yapan meslek adamları çok çalışarak bilgilerinin karşılığı olarak geçimlerini sağlamaktadırlar. Bu nedenle tasarım ve denetim işini yapan meslek adamlarının sermaye birikimlerinin olması da üşünülemez.

10 Nisan tarihli "Yapı Denetim Kararnamesi", Yapı Denetim kuruluşlarının oluşturulmasını istemektedir. Bu kuruluşların %49 sermayesinin mühendislik alanının dışına çıkarılmış olması doğru değildir. Tasarım ve denetim işini yapan teknik hizmet kuruluşları birer sermaye kuruluşu olarak değerlendirilmemelidir. Proje ve yapı denetimi yapacak olan şahısların bilgi ve deneyim-

lerinden başka sermayesi olamaz. %49 sermayenin teknik hizmet dışına kaydırılması doğru değildir.

Bu kararname ile getirilen bir başka konu da "uzman mühendis" kavramıdır. Yukarıda da anlatmaya çalıştığımız gibi meslek adamlarının niteliğinin yükseltilmesi, "yetkin mühendislik" ölçeğinde değerlendirilmelidir. Yetkinlik konusu uzmanlıktan daha derin ve daha kapsamlı bir kavramdır. 12 yılını dolduran mühendislere ve mimarlara "Uzmanlık Belgesi"nin verilmesi, bugünkü durumun sürmesine yol açabilir ki, bunu onaylamak da düşünülemez.

Yine bu kararname, bir ay içerisinde Meslek Odaları tarafından verilmeyen "uzmanlık belgesi"nin Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından verileceğini hükme bağlamaktadır. Bakanlığın devreye girmiş olması, işin niteliğinde ciddi bir erezyon yaratabilir ki bu durumu da onaylamak mümkün değildir.

Yine bu kararnamenin getirmiş olduğu "mali sorumluluk sigortası" konusu da yeniden gözden geçirilmelidir. Mali sorumluluk sigortasının zorunlu hale getirilmiş olması önemli bir adım olsa da, yurdumuzdaki sigorta kuruluşlarının henüz hazırlıklı olmaması, yeni bir çıkar alanının doğmasına yol açar ki, bu durumu da onaylamak mümkün değildir.

Bu kararnameyle getirilen Yapı Denetim Üst Komisyonu, İl Komisyonu ve İlçe Komisyonlarının görev tanımları ve yetkileri tam olarak belli değildir. Meslek odası temsilcisi nasıl belirlenecektir? Yapı süreçlerinin dolaylı veya dolaysız dışında olan meslek adamlarının bu komisyonlara girmesi nasıl belirlenecektir?

Yıllardır kaliteli hizmete gereksinin duymayan konut türü yapı üstencilerinin Odamız tarafından getirilen asgari ücretleri bile çok görme anlayışı, Yapı Denetim Kararnamesiyle getirilen ücretlendirmeyi "delmeleri"de dikkate alınması gereken bir konu olarak karşımızda duruyor.

Sonuç olarak bu kanunla getirilmek istenilen değişiklikler ülke gerçekleri ile tam olarak örtüşmemektedir. Kuşku yok ki, bu kararnameyle getirilen "Denetim Kuruluşları" belli bir süre sonra ortaya çıkacaktır. Bu kuruluşların denetim işini yeterince yapabilmeleri için meslek odalarının yetkilerinin sorumlulukları ölçeğinde artırılması da gerekmektedir. ○

İkinci İstanbul Ve Deprem Sempozyumu Yapıldı

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak Birinci İstanbul ve Deprem Sempozyumunu 4 Mayıs 1991 yılında düzenlemiştik. O günlerde deprem konusunun İstanbul için ne kadar büyük önem taşıdığı tartışıldı. Aynı zamanda İstanbul için belirlenmiş olan deprem tehlikesinin, deprem bölgeleri haritasında ikinci bölge olarak tanımlanmasının doğru olmadığı gündeme getirilerek tartışıldı. Ayrıca aynı sempozyumda, depreme dayanıklı yapı tasarımıyla birlikte, inşaat yapım süreçlerinin denetimine duyulan ihtiyaç üzerinde de durulmuştur.

İkinci İstanbul ve Deprem Sempozyumu'nu düzenlemek fikri birçok insanda birlikte oluştu. 1991 yılında söylenenlerle bugün gelinen noktayı yeniden değerlendirmenin yararlı olacağı düşünüldü.

İMO İstanbul Şubesi olarak bu amaçla 27 Mayıs 2000 tarihinde Maçka "G" Anfisi'nde, İkinci İstanbul ve Deprem Sempozyumu'nu gerçekleştirdik.

Şube Başkanı Cemal GÖKÇE'nin açılış konuşmasından sonra, İMO Genel Başkanı Muzaffer TUNÇAĞ ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ali Müfit GÜRTUNA'da açılışta bir konuşma yaptılar.

4 oturum olarak gerçekleşen sempozyumda;

I. Oturum

İstanbul'da Yeniden Yapılanma Sorunları

Prof. Dr. M. Nuray AYDINOĞLU

(BÜ Kandilli Rasathanesi Deprem Araştırma Enstitüsü)

Marmara'da Deprem Riski

Prof. Dr. Aykut BARKA (İTÜ Maden Fakültesi)

II. Oturum

Marmara'nın Depremselliği ve İstanbul

Prof. Dr. Haluk EYİDOĞAN (İTÜ Maden Fakültesi)

İstanbul'da Geoteknik Sorunlar

Prof. Dr. Kutay ÖZAYDIN (YTÜ İnşaat Fakültesi)

III. Oturum

İstanbul'da Yapı Malzemesi Sorunları

Prof. Dr. Turan ÖZTURAN (BÜ İnşaat Mühendisliği Bölümü)

İstanbul'da Yapı Stoku ve Sorunları

Prof. Dr. Hasan BODUROĞLU (İTÜ İnşaat Fakültesi)

İstanbul'da Özel ve Endüstriyel Yapılar

Prof. Dr. Gülay ALTAY (BÜ İnşaat Mühendisliği Bölümü)

IV. Oturum

İstanbul'da Onarım ve Güçlendirme

Prof. Dr. Erkan ÖZER (İTÜ İnşaat Fakültesi)

İstanbul'da Ulaşım ve Altyapı Sorunları

Prof. Dr. Özal YÜZÜGÜLLÜ

(BÜ Kandilli Rasathanesi Deprem Araştırma Enstitüsü)

İstanbul'da Mikrobölgeleme ve Deprem

Prof. Dr. M. Atilla ANSAL (İTÜ İnşaat Fakültesi)

İstanbul'da Deprem Senaryosuna Yönelik Çalışmalar

Prof. Dr. Mustafa ERDİK

(BÜ Kandilli Rasathanesi Deprem Araştırma Enstitüsü)

bildirilerini sundular.

Yoğun bir ilginin olduğu sempozyumumuzda, bildiriler kitap haline getirilecektir.

**TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
İSTANBUL ŞUBESİ**

İKİNCİ İSTANBUL VE DEPREM SEMPOZYUMU

**27 MAYIS 2000
İTÜ MAÇKA "G" ANFİSİ**

TMMOB Mimarlar Odası Genel Başkanı Oktay Ekinci' nin 22.04.2000 tarihinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na gönderdiği yazıdan alınmıştır.

1. MÜELLİFİN MİMARIN MESLEKİ KONTROLLÜK HAKKI VE YETKİSİ VARDIR:

Mimarlığın sanatsal özelliğinden ve buna dayalı tarihsel geleneklerinden kaynaklanan evrensel bir meslek hakkı olarak, her mimar tasarladığı projenin uygulanma sürecini "müelliflik hakkı ve yetkisi" ile denetlenme durumundadır.

Nitekim 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'nda mimarlık alanında bu hak "eser sahibine" tanınmakta ve bilindiği gibi Kültür Bakanlığı ile Oda'mızın eşgüdüm içinde yürürlüğe koyduğu bir uygulamayla da mimarlara kendi tasarladıkları projeye inşa edilmiş binaların giriş cephesine "adlarını belirten bir plaketin konulması" kuralı başlatılmıştır. Öte yandan gerek 2 Eylül 1999 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan, 1580 sayılı yasaya tabi Belediyeler (ve Valilikler) Tip İmar Yönetmeliğinde, gerekse Bakanlığımızın son dönem genelgelerinde, bir yapının onaylı projeye uygun tamamlandığına dair "proje müellifi mimarın" raporu olmadan kullanma izni de verilemeyeceği açıkça vurgulanmıştır.

Bu nedenle gerek 595 sayılı KHK' daki genel hükümlerde, gerekse aynı KHK'ye dayalı hazırlanan yönetmelik taslağında, (yapı denetimini bu konuda yetkili bir kuruluş yapsa bile) proje müellifin mimarın, "kendi mimari projesine uygun" inşa edilmesini sağlama açısından "bizzat denetlenme" hak ve yetkisini n açıkça tanınmamış olması çok önemli bir eksikliktir.

Bu eksikliğin giderilmesi için ise talebimiz, proje müellifi mimar ya da mimarların, yapı denetim kuruluşunun dışında ayrıca kendi tasarladıkları binanın inşaat sürecinde "mesleki kontrollüklerini" yapma hak ve yetkilerinin bulunduğu yönetmelik içinde açıkça hükme bağlanmasıdır.

Mimar, bu kontrollük hizmeti ücretini de, proje ücreti-

ni aldığı işverenden, meslek odası asgari ücret kurallarına göre alacağından, Mimarlar Odasının mimarın serbest meslek (büro tescil) yükümlüklerini ve proje kontrollük hizmetlerini düzenleme ve denetleme yetkisi aynı yönetmelikte belirtilmelidir.

2. MİMARİ PROJEYİ MİMARLAR DENETLEMELİDİR

Gerek 595 sayılı KHK'de, gerekse Yapı Denetim Yönetmeliği taslağında, mimari projelerin ancak mimarlarca, diğer mühendislik proje ve hesaplarının da ilgili uzmanlık dalındaki mühendislerce incelenip denetleneceğine dair bir açıklık bulunmamaktadır.

Oysa ki aynı konuda 2 Eylül 1999 günü Resmi Gazetede yayımlanan 1580 sayılı yasaya tabi Belediyeler (ve Valilikler) Tip İmar Yönetmeliği memnuniyet verici bir duyarlılık taşımaktadır. Aynı özenin yeni mevzuat düzenlemelerinde de sürdürülmesini ve "mimarî projelerin ancak mimarlarca denetlenebileceğinin" yönetmelikte boşlukla bırakılmamasını dilemekteyiz.

3. MİMAR "VEYA" OLARAK DEĞİL, "ZORUNLU" OLARAK DENETİM SÜRECİNDE YER ALMALIDIR.

Yine hem 595 sayılı KHK, hem de Yapı Denetimi Yönetmelik taslağında, "İnşaat mühendisi veya mimar" ifadeleri kullanılarak, yapı üretiminde ve denetiminde temel bir meslek ikinci plana itilmekte; adeta; "mimar olmasa da olur, mimarın yerine inşaat mühendisi de aynı görevi yapar" anlayışı egemen kılınmaktadır.

KHK ve yönetmelik düzenlemelerin bu yaklaşımdan arındırılmasını ve yapı denetimiyle ilgili tüm kurumsal oluşumlarda mimarın görev alınmasının "zorunlu" kılınmasını önemle talep ediyoruz.

4. "BETONARME KARKAS SİSTEM"(BAK) TEK SEÇENEK DEĞİLDİR.

Yine gerek 595 sayılı KHK, gerekse Yapı Denetim Yönetmelik taslağı, ülkemizdeki tüm yapıların "betonarme karkas sistemde (BAK)" tasarlanıp yapılmasının adeta "tek seçenek" olduğunu kabul eder bir anlayış içinde düzenlenmiştir.

Oysa ki özellikle deprem sonrası gelişen tartışmalarda ve ortaya çıkan genel eğilimin de yaygınlaşmasıyla, uygun yükseklik ve büyüklükteki yapıların BAK dışında ve hatta geleneksel yapı sistemlerimizin geliştirilerek tasarlanıp inşa edilmeleri yoğun olarak gündemdedir.

Bu tür geleneksel yapı sistemleriyle projelendirme ve denetim sürecinde özellikle mimarlığın tarihsel önceliğinin ve misyonun önemi de dikkate alınır, söz konusu mevzuat düzenlemelerindeki BAK ve buna bağlı inşaat mühendisliği gözden geçirilmesi ve giderilmesi zorunludur.

Kaldı ki BAK yapılarda bile " taşıyıcı sistem akslarının, yaklaşık kesitlerini ve genel strüktürünün tasarlanıp projelere yansıtılmasında" mimari tasarımın temel ve belirleyici olduğu, bu nedenle de proje ve yapı denetiminde mimarın mesleki sorumluluğunun büyük olduğu ortadadır.

5. YAPI DENETİMİ "SEKTÖRÜ" YARATILMALIDIR

Yukarıdaki görüşlerimizin bu aşamada sadece yönetmeliklere yansıtılması mümkün olsa bile, 595 sayılı KHK'de yer alan ve yapı denetim kuruluşlarının sadece yüzde 51 hisselerini mühendis ve mimarlara ait olması kuralının da gözden geçirilmesinin zorunlu olduğunu anımsatmak isteriz. Bu kural, Yüzde 49 hisselerini mimarlık ve mühendislikle ilgisi olmayan bir "yapı denetimi sektörü" doğmasına neden olacaktır.

Bu nedenle önerimiz, yapı denetimiyle ilgili her türlü tüzel yapılanmada, söz konusu kuruluşun sadece mimarlık-mühendislik dalında hizmet vermek üzere ve yine sadece mimarlar, mühendisler tarafından oluşturulmasının sağlanmasıdır. ○

Oktay EKİNCİ

TMMOB Mimarlar Odası Genel Başkanı

Yapıların Depreme Dayanıklılığını Belirlemeye ve Gerekirse Takviyesine Yönelik Mühendislik Hizmetleri

İMO İstanbul Şb. Yönetim Kurulu

1. Yapıların Depreme Dayanıklılık (Güvenlik) Teknik Değerlendirme Ve Öneriler Raporunun Hazırlanması

1.1 Yapının statik - betonarme projesi. mimari projesi ve zemin raporu elde edilip incelenmektedir.

1.2 Zemin Koşulları değerlendirilecek ve gerekirse ek zemin araştırması yapılacaktır.

1.3 Yapının mevcut durum rölevesi çıkarılacak ve bodrum kattan başlayarak tüm katların taşıyıcı sisteminin (kolon-perde, kiriş, ayrıca duvarlar) son depremde varsa hasarları yerinde gözlemlenip, fotoğrafları çekilerek yada röleveye işlenerek kayıt edilecektir.

1.4 Röleveye işlenen taşıyıcı sistem boyutları ile proje boyutları kıyaslanacaktır. Farklılıklar var ise projeye işlenecektir.

1.5 Yapının son deprem de gördüğü hasarın tespiti az, orta ve ağır hasarlı görülen yapılar bakımından, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğünün hazırladığı "Mühendislik Hizmeti Görmüş Yapılar için Hasar Tespit Formu" ile yada bu tarz bilimsel esaslarda hazırlanmış hasar tespit formu ile yapılacaktır.

1.6 Yapının taşıyıcı sisteminin malzeme özelliklerinin tespiti :

a) Beton:

Mevcut betonun basınç dayanımı, elastisite modülü (TS 500' ün formülü ile)

karbonatlaşma düzeyi vb. özellikleri tespit edilecektir.

Bu tespitler için mevcut yapının durumuna göre (kat sayısı, kolon-perde, kiriş, döşeme sistemi vb.) betondan yeter sayıda KAROT numunesi alınarak laboratuvar deneyi yapılacaktır. Yeteri sayıda SHMİDT ÇEKİCİ okuması (her istasyonda 10 adet) ve benzeri deneyler ile bu özellikler tespit

edilecektir.

b)Donatı:

Yapıda kullanılan donatı tipinin tespiti ile projede öngörülen donatı tipinin (BÇ I - Düz Donatı - veya BÇIIIa-Nervürlü Donatı-) yapıda kullanılıp kullanılmadığı belirlenecektir.

Taşıyıcı sistemdeki donatının yerleri ve çapları ile etriye aralığı tespit edilecektir. Bu tespit genelde PROFOMETRE ile yapılacaktır. Ancak ilave olarak hem donatı korozyonu tespiti hemde ankraj boyalarının tespiti bakımından sakınca olmayacak noktalarda beton paspayı ince bir bant şeklinde kaldırılarak kolonlarda ve zorunlu görülürse kirişlerde gözlem yapılacaktır.

Sonuç olarak bu şekilde beton dayanımı, betonun diğer özellikleri donatı çap ve aralıkları ile donatı korozyonu tespit edilerek proje ile uygulamanın farkları da tespit edilmiş olacaktır.

1.7 Yapının mevcut durumunun yapısal analizinin yapılması:

Mevcut zeminin ve malzemenin yukarıdaki çalışmalarla tespit edilmiş karakteristik değerleri kullanılarak temel ve üst yapı taşıyıcı sisteminin proje ve uygulama sapmaları gözönünde bulundurulmak koşulu ile 3 boyutlu mekanik modeli çıkarılacaktır. Yapı için kendi dönemi yönetmeliği ile ve yürürlükteki yönetmelikler ile düşey yük ve deprem analizleri yapılacaktır. Eğer proje eski yönetmelik döneminde yapılmış ise (1968-1975 - Deprem Yönetmeliği) İnşaat Mühendisleri Odası ve Teknik Üniversitelerin 1997 Deprem Yönetmeliğinin eski yapılara uygulama esasları gözönüne alınarak yapı irdelenecektir.

1.8 Yapının depreme dayanıklılık (Güvenlik) Teknik Değerlendirme ve Öneriler Raporunun hazırlanması :

Yukarıda sıralanmış işlemlerin tamamlanmasından sonra hazırlanacak bu rapor binanın depreme dayanıklılık bakımın-

dan mevcut durumu ile çözüm önerilerini kapsayacaktır. Söz konusu rapor İnşaat Mühendisleri Odası'nın onayı alınarak yapı sahibine sunulacaktır.

II. Takviye Projesinin Hazırlanması

1. Kısımda gerçekleştirilen işlemler sonucunda ortaya konan rapora göre yapının (1997 Deprem Yönetmeliği'nin uygulama esasları çerçevesinde) depreme dayanıklılığı bakımından takviyesi zorunlu ise 1. Kısımdaki raporun önerileri ışığında takviye projesi için:

a)Hazırlanacak takviye elemanlarının (Betonarme perde, kolon mantoloma, temel takviyesi vb.) yerleşimi için uygun yerlerin tespiti yapılacaktır.

b)Takviyeli kat kalıp planları hazırlanacaktır.

c)Takviye elemanlarının kesinleşmiş yerleşimi ile 1997 Deprem Yönetmeliği'nin uygulama esaslarına göre taşıyıcı sistem analizi ve detay hesapları yapılacaktır.

d)Sistem analizi sonucunda, öngörülen dayanıklılık gerçekleştirilmiş olarak takviye elemanlarına ait donatı ve detay projeleri hazırlanacaktır.

e)Takviye projesinin uygulama teknik şartnamesi hazırlanacaktır.

f)Takviye projesinin keşif özeti çıkarılacaktır. kalıp, Demir, Beton, Duvar)

III. Takviye Projesinin Uygulanması Ve Denetimi

Takviye projesinin uygulanması, takviye projesi ile birlikte verilen Uygulama Teknik Şartnamesine uygun olarak yapılacaktır.

a)Takviye Projesi sorumlusu uygulamayı yapmıyor ise, uygulamayı yapan Mühendis Müşavirlik firmasını denetleme sorumluluğunu üstlenecektir.

b)Takviye Proje Sorumlusu uygulamayı yapıyor ise konu ile ilgili yeterliliği olan başka bir Mühendis-Müşavirlik firması denetim sorumluluğunu üstlenecektir.

c)Proje ve uygulamayı yapan Mühendis-Müşavirlik firmaları ile Mühendislerin denetimi ise tüm aşamalarda İMO-YADEM (İMO-Yapı Denetim ve Danışma Merkezi) tarafından yapılacaktır.

d)İMO-YADEM onaylanmış takviye projesinin, uygulanmasının (yapımı) denetiminde, depreme karşı yapı dayanıklılığını (güvenliğini) ortadan kaldıran uygulamaları tespit ettiğinde, sorumlu mühendisler için İnşaat Mühendisleri Odası'nın (İMO) meslekten süreli men'i içeren cezai ve hukuki tüm yaptırımları uygulanacaktır. ○

Yapı Denetimini Kim Denetleyecek?

Muzaffer Tunçağ

İnşaat Mühendisleri Odası
Genel Başkanı

Bakanlar Kurulu, yapı denetimiyle ilgili düzenlemeyi meslek odalarının karşı koymasına karşın kanun hükmünde kararname olarak 10 Nisan 2000 tarihli resmi gazetede yayınladı. Kararnamenin amacının, "yapıda can ve mal güvenliğini sağlamak, kaynak israfına sebep olan plansız, kontrolsüz ve kalitesiz yapılaşmayı önlemek" olduğu belirtiliyor. Ne var ki, kamuoyunda yeterince ele alınmadan, giderek meclisten geçirilmeden çıkarılan bir yasanın ne denli etkili olacağı tartışılması gereken bir konudur. Ekonominin can damarlarından inşaat sektörünü yakından ilgilendiren kararnamenin neler içerdiğini kamuoyuna tanıtmakta yarar görüyoruz:

Uzmanlık değil yetkinlik

Kararnamede ülkemiz için oldukça yeni kavramlar ve kuruluşlar yer alıyor. Uzman mühendis ve mimar kavramı bunların başında geliyor. Yıllardır gelişmiş ülkelerde, "profesyonel", "sertifikalı" ya da "kayıtlı" mühendis-mimar olarak varlığını sürdüren bu olgu, tüm uyarılarımıza karşın kararnamede "uzman" mühendis-mimar olarak yer almış. Ancak buradaki "Uzmanlık", İnşaat Mühendisleri Odası (İMO)'nun meslekteki kaliteyi artırmak amacıyla üç yıl önce mesleki kamuoyunun ve yetkililerin bilgisine sunduğu "yetkin mühendislik yasa taslağı"nda öngörülen "yetkinlik" ile özünde çok farklıdır. Bu durumyla mühendislik ve mimarlıkta gözlenen nitelik aşınmasının önü alınamayacaktır.

Ayrıca, kamu görevlileri de dahil, tüm mühendis ve mimarların meslek odasına kayıtlı olmaları zorunlu duruma getirilmeli ve ancak "yetkin" olana imza yetkisi verilmelidir ki, istenilen nitelik yaygınlaşması gerçekleşsin. Çünkü mesleki yetki ve sorumluluk kişiseldir, kimseye aktarılamaz. Meslek adamı, ancak aynı düzeyde veya daha üstün bilgi sahibi başka bir meslek adamı tarafından denetlenebilir. Giderek, yalnızca Meslek Odaları, meslek adamını mesleki bilgi, etik ve uygulama sorumluluğu açısından kademelendirebilir ve denetleyebilir. Tüm bu nedenlerle bürokratik müdahalelerden çok, teknik yeterlik ve etik tutarlılık bel bağlayabileceğimiz temel dayanaklardır.

Şunu da belirtmekte yarar var: Yetkinlik" yerine yetersiz içerikle de olsa kabul edilen "uzmanlığın" belgelendirilmesi işi meslek odalarına bırakılmış. Meslek odalarının titiz uygulamalarıyla bazı olumlu adımlar atılabilir. Bunun için TMMOB'a bağlı meslek odalarına çok iş düşüyor.

Yapı denetim kuruluşları

Kararnamedeki başka bir yenilik de "yapı denetim kuruluşları". Bunların da tanımı şöyle:

"Denetim hizmetlerini veren, izin belgesi ile çalışan ve yaptığı bütün denetim hizmetlerinden sorumlu, münhasıran bu işle uğraşan tüzel kişiliğe sahip mühendislik ve mimarlık kuruluşları." Bu kuruluşların "münhasıran" yani yalnızca denetim işiyle uğraşması olumlu. Ancak, bu kuruluşların yapamayacağı işlerle ilgili 17. maddede, "yapı denetim kuruluşları ve bu kuruluşların hissedarları, yöneticileri, uzman mühendis ve mimarları ile bu kişilerin eşleri ve birinci derece kan ve sıhrı hısımları; mensubu olduğu denetim kuruluşunun, denetim hizmeti verdiği işlerde, yapı müteahhitliği, proje müellifliği, şantiye şefliği faaliyetinde bulunamazlar" denilerek gelişmeye düşülmektedir. (altını biz çizdik)

Bir cümle sonra ise şöyle denilmektedir: "Ayrıca yapı denetim kuruluşunun uzman mühendis ve mimarları, hiçbir şekilde yapı müteahhitliği yapamaz, şantiye şefliği görevinde bulunamazlar". Kararnamenin 4. maddesine göre, bu kuruluşların "ödenmiş sermayesinin en az % 51'inin uzman mühendis ve mimarlara ait olması zorunludur".

Buradan çıkan anlam şudur: Bir sermaye şirketi olan denetim kuruluşlarının hissedarları, kendi denetledikleri işler dışında müteahhitlik yapabilir ama sermayelerinin yüzde 51'inin sahibi olan uzman mühendis ve mimarlar yapamaz.

Oysa, İMO'nun isteği, yapı denetim kuruluşlarının, bir sermaye şirketi olmaktan çıkarılarak yalnızca mühendis ve mimarların sahibi olacağı ve tüm hissedarların proje hizmeti dışında, yapı müteahhitliği, emlak komisyonculuğu ve inşaat malzemesi satıcılığı gibi işlerle uğraşamayacağı "mühendislik-mimarlık" kuruluşları olmasıdır. Çıkar ilişkileri böyle bir sınırlandırma gerektirir.

Sorumluluklara gelince, "yapı denetim kuruluşu, yapı kullanma izninin alındığı tarihten itibaren yapının taşıyıcı sisteminde meydana gelebilecek yapı hasarından dolayı 10 yıl, taşıyıcı olmayan kısımlardaki yapı hasarından dolayı 2 yıl süreyle" sorumlu tutulmaktadır. Bu nedenle, bu kuruluşların "mali sorumluluk sigortası yaptırmaması" zorunlu tutulmuştur.

Mali sorumluluk sigortası ülkemiz için yeni bir kavram. Sigortanın kriterlerini ve oranlarını Hazine Müsteşarlığı saptayacak. Bu bile işin ne denli güç olacağının bir göstergesi. Yine de, yapı denetimini sigortacılar bırakan "yapı sigortası" gibi anlamsız bir kavramdan daha gerçekçi bir noktaya gelindiğini söylemek mümkün.

Yönetimler hazır mı?

Yeni kararname, merkezi ve yerel yönetimlere de değişik yapılanmalar getirmektedir. Bunların il ve ilçe düzeyinde olanları, il veya ilçe yapı denetim komisyonlarıdır. İl yapı denetim komisyonları, il bayındırlık ve iskan müdürlüğünün koordinatörlüğünde valilik, bayındırlık ve iskan müdürlüğü, merkez belediyesi, büyük şehirlerde büyük şehir belediyesi ve ilgili meslek odaları temsilcilerinden oluşmaktadır.

Nüfusu ellibinden fazla olan ilçelerde kurulacak olan ilçe denetim komisyonları ise, kaymakamlığın koordinatörlüğünde kaymakamlık, bayındırlık ve iskan müdürlüğü, ilçe belediyesi ve ilgili meslek odaları temsilcilerinden oluşmaktadır.

"Yapı denetim üst komisyonu" ise, Yüksek Fen Kurulu Başkanlığının koordinatörlüğünde, Bakanlık, İçişleri Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Hazine Müsteşarlığı, Sigortacılık Genel Müdürlüğü, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği temsilcilerinin katılımı ile Bakanlık bünyesinde kurulacaktır.

Ayrıca, yapı denetim kuruluşlarının hizmet bedellerini ödemek amacıyla il özel idareleri ve belediyeler adına bankada "yapı denetim hesabı" açılacaktır. Yapı yaklaşık maliyetinin yüzde dördü ile sekizi arasında belirlenecek hizmet bedelleri bu hesaba yatırılacak, kuruluşlara ödemeler buradan yapılacaktır.

Görüldüğü gibi, pilot il seçilen yerlerin valilik ve belediyelerinin yeni düzenlemeler yapmaları gerekmektedir. Önlerinde üç ay gibi oldukça kısa bir zaman aralığı vardır. Bildiğim kadar kararname büyük bir çoğunluğunu hazırlıksız yakalamıştır. Oysa katılımcı bir anlayışla hazırlanmış bir kararname hem meslek odalarının yasanın oluşum sürecine katkıda bulunmasını sağlar, hem de gelişmelere hazırlanılmasına olanak tanır.

Dünya bankası için değil ülkemiz için değişim

Dünya Bankasının, Marmara depremi ertesi hazırladığı "acil yeniden yapılanma" (MEER) projesi çerçevesinde, öngördüğü kredileri vermek için böyle bir yasayı beklediği biliniyor. Yasanın bu nedenle, yeterince kamuoyunda irdelenmeden kanun hükmünde kararname olarak çıkarıldığını sanıyoruz. Bu da bize acı geliyor.

Diğer acı gelen bir nokta da, bazılarının bu dayatmayı görmezden gelerek, denetim işine "bir çeşit özelleştirme" gözüyle bakarak olaya kayıtsız kılmasıdır. Onlara göre, bazı meslek dallarına "teknik uygulama sorumluluğu" vererek, denetimi sağlamak mümkün olacaktır. Böylece, imar yasasında yapılması gerekli iyileştirmelerle yapı denetimi alanında uygulanması gerekenler birbirine karışmaktadır. İyi bir planlama sağlam yapının ön koşuludur ancak yeterli değildir. Proje ve yapı denetiminin yolunu bulamıyorsak sonuç yine acıklı olacaktır.

Bu nedenle, sayıları yüzü geçen mühendis-mimar milletvekillerimizden kararnamedeki eksikleri düzeltmeleri için partilerinin konuya ilişkin bir genel görüşme açmalarına önderlik etmelerini bekliyoruz. Bakanlıkta geçtiğimiz yıllarda Orta Doğu Teknik Üniversitesinden Prof. Polat Gülkan ve Prof. Haluk Sucuoğlu başkanlığında bir grup tarafından hazırlanan bir "imar yasası taslağı" vardır. Bu taslak düzeltmeler için temel alınabilir. ○

Mimari Stajda Rotasyon

Mimarlık mesleği eğitim sürecinde ve sonrası uygulamalarda izlenen yanlış tutumlar, hazırlanan yasa tasarısında Mimarın yetki ve sorumluluklarının kısıtlanması yoluyla önlenmeye çalışılmaktadır. Oysa ki; bu çalışmada tüm yanlışlıkların başlangıcı olan eğitim sisteminin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi fikrinden yola çıkılarak aslında mimarlık eğitiminin sorgulanması anlamına da gelen bir dizi çözüm programı oluşturulmuştur.

Okullarımızda mevcut bulunan staj sistemleri gerek süreleri gerekse işleyiş bakımından yetersizdir ve geliştirilmesi gerekmektedir. Burada amaç; öğretim programları çerçevesinde teorik ve uygulamalı disiplinlerde edinilen bilgilerin proje, planlama ve tasarım büroları, şantiye ve endüstri üretim merkezlerinde ve imlathanelerde uygulama alanına yöneltilmesi, mezuniyet sonrası meslek hayatına atılıştan ortaya çıkması muhtemel boşluk ve uyumsuzlukları önleyi olmak üzere öğrencileri meslek hayatına pratik bilgilerle donatarak hazırlamaktır.

Mimarlık staj rotasyonu çalışmaları Mimarlar Odası, üniversiteler, Mimarlık Vakfı, Enstitü, yapı malzemeleri firmaları vb. Aracılığı ile yapılabilir. Katılımın daha etkili ve sağlıklı olabilmesini sağlamak için küçük organizasyonlarla işe başlamak daha olumlu sonuçlar verecektir.

Aslında Galata Grubu bu alanda model teşkil edebilecek bir yol çizmiştir. Çalışma alanı olarak başlangıçta eski eserler ele alınmış ancak staj alanı olarak sağlıklı ve eğitici çalışmalar yapılmıştır. Ürünleri ortadadır ve tümüyle öğrenci çalışmalarıdır. Bu açıdan; başlangıçta imkansız görünen pek çok başarılmıştır. O

Mimari Stajda Rotasyonun İşleyişi

1. 4 yıllık mimarlık eğitimi sürecinin ilk yılından itibaren, öğrencinin okulda aldığı teorik bilgileri, pratiğe aktararak kalıcılığının sağlanması için öğrenci ve meslek odaları, üniversite, enstitü, vakıf, yapı firmaları, bürolar, vb. Kurumlarla ilişki kurulması.

-Çeşitli proje hizmetleri veren bürolarla bağlantı kurularak öğrencilerin çeşitli proje çalışmalarını sağlamak (etüd,avan proje, uygulama,restorasyon ve kentsel tasarım projeleri, şehir planlama çalışmaları ve maket, perspektif gibi mimari anlatım çalışmaları..).

- Öğrencinin eğitim sürecinde yapı ile ilgili herhangi bir alanda danışmanlar eşliğinde uygulamada yer almalarının sağlanması. Örn: Seçilen pilot bölgelerde küçük uygulama alanlarının kış aylarında projelendirilmesi, yazın uygulanması.(ODTÜ staj sistemi)

- Her öğrencinin, daha sonra CV'sine ekleyebileceği bir çalışma dosyası hazırlaması ve bu dosyada çalışmalarını tek tek belirtmesi.

- Çeşitli yapı firmalarıyla üniversiteler ve odalar arasında ilişkiler kurularak, öğrencinin malzeme bilgilerinin artırılması ve kullanım detaylarıyla ilgili bilgilendirilmeleri.

- Atölyelerde usta-çırak ilişkisi gibi el sanatları ağırlıklı çalışmalara öğrencileri yönlendirerek çeşitli üretim süreçlerinde bulunmalarını sağlayarak üretim süreci ve sonrası detay bilgilerin edinilmesini sağlamak. Örn: Ahşap atölyesi, ferforje atölyesi vb..

- Zanaat olarak adlandırılan bu tür işlerde mimarlık öğrencilerinin yer alması, usta-çırak ilişkisiyle bu çalışmaların yaygınlaştırılması ve sürekliliğinin sağlanması mümkündür.

- Tüm bu çalışmalar öğrenciye verilecek sertifika ile de belgelenmiş olacağından yukarıda bahsedilen staj dosyası için de bir ürün olacaktır.

2. Mimarlar Odası tarafından, öğrencilere danışmanlık yapacak danışman mimarların tespit edilmesi.

- Eğitim sürecinde danışmanlık yapacak mimarların belirlenerek öğrencinin eğitim ve staj süreçlerinde karşılaşılabileceği zorlukları yenmesi konusunda yardım görebileceği bir

'danışman'a sahip olmasının sağlanması.

3. Her danışman mimara 10-15 kişilik öğrenci grubunun sorumluluğunun verilmesi.

4. Üniversiteler, staj komisyonları, Mimarlar Odası ve danışman mimarlar arasındaki ilişkilerin kurulması, tanıştırılmaları.

- Mimarlar Odası bünyesinde sürekliliği sağlanacak bir eğitim komisyonunun oda yönetiminden ve akademik ortamdan gelen kişilerden oluşturulması, bu komisyonların şubelere de yaygınlaştırılması, bilgi ve görüş alış-verişi bu yolla sağlanması.

5. Stajer öğrencilerin, belirlenen staj yerlerinde çalışmaya başlarken üniversite staj komiteleri ve danışman mimarlarla iletişime geçmesi ve danışman mimarların öğrenciye staj sürecinde karşılaştığı zorlukların üstesinde gelmede yardımcı bulunması.

- Öğrencilerin staj sürelerince sigortalı abilmeleri için yöntem geliştirmek. Sigorta bedellerinin ödenmesi konusunda üniversitelerle işbirliği yapmak ya da çalışan büro ve şantiyelerde sorununun çözülmesini sağlamak

6. İşleyiş bakımından problem olmaması için danışman mimarlar danışmanı oldukları grup elemanlarını kendi işyerlerinde çalıştırmayacaktır.

7. Öğrenci, eğitim sürecindeki aşamalara göre çeşitli alanlarda staj yaparken çok çeşitli alanlarda çalışma esnekliğine ve kolaylığına sahip olacaktır.

- Öğrencilerin birden fazla büro ya da şantiyede çalışma esnekliğinin sağlanarak yatay geçişlerin sağlanabileceği, kişinin tercih yapma özgürlüğüne sahip olduğu bağımsız bir çalışma ortamı oluşturmak.

8. Odalar, üniversite staj komisyonları ve danışman mimarlar arasında belli aralıklarla yapılacak toplantılar sayesinde öğrencinin staj süreci izlemek ve ortaya çıkacak olan aksaklıklar giderilecektir.

9. Tüm bu çalışmalar sonucu ortaya çıkan ürünlerin mesleki, bilimsel, kültürel, sanatsal vb. Etkinlikler yoluyla değerlendirilmesi.

Derleyen: Esin Köymen (Mimar)

Mimari Stajda Rotasyon

Mimari Stajda Rotasyon'la, "Mimarlık Eğitimi Sürecinde" var olan olanakların daha verimli bir biçimde yeniden değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu konuda mevcut yasa ve yönetmeliklerde temel ya da ek değişiklikler talep etmeksizin; Oda*, Üyeler, Mimarlık Fakülteleri, Öğrenciler, Mimarlık Vakfı Enstitüsü, Yapı Sektörü'nün yeni bir anlayış çerçevesinde bir araya gelmesinin ilk adımları atılmıştır.

"Mimarlık Eğitim Sürecinin Öznesi" olan Öğrenciye doğrudan sunulabilecek her türlü katkı; nitelik ve nicelik açısından eğitim sürecinin geliştirilmesi anlamına geleceği düşünülmektedir.

Bu nedenlerle Odamız, bu alanda farklı bir örgütlenme biçimi önerisiyle birlikte M.S. Rotasyon çalışmalarını başlatmış bulunmaktadır.

İlk olarak Şube bünyesinde oluşturulup olgunlaştırılan ve bir yıla yakın bir süredir de hazırlıkları devam eden** M.S.Rotasyon çalışması; Mimarlık Fakültelerimize sunulmuş; katkı ve katılımları beklenmiş ve olumlu yanıtlar alınmıştır.

Oluşturulan M.S.Rotasyon Kurulu 3 hazırlık ve değerlendirme toplantısı yapmış, geliştirilen haliyle birlikte bu konunun okullarda öğrenciler tarafından da test edilmesi için; Mimarlık Fakültelerimiz'in 3'ünde peşpeşe 3 öğrenci forumu gerçekleştirilmiştir.

M.S.Rotasyon Kurulu'unca bundan sonra, Mimarlar Odası*, Mimarlık Fakülteleri Staj Komisyonu Temsilcileri, Mimarlık Vakfı Enstitüsü Temsilcileri, M.S.R. Öğrenci Koordinasyonu'nun*** katılımıyla yapılması prensip olarak kabul görmüştür.

İşleyiş ilgili olarak şu an süren hazırlıklarla ilgili olarak da:...

M.S.Rotasyon çalışması, bir öğrencinin mimarlık eğitimine başlaması ile mezun olduğu tarih arasındaki süreci kapsar. İlk adımda Şubemiz'in hinterlandında bulunan 3 Mimarlık Fakültemiz temel yapılanma alanımız olarak ele alınmasına karşın; bu çalışmaya aynı alanda bulunan ve istediği takdirde diğer mimarlık fakültelerinin öğrencileri de katılacaklardır.

Temel olarak "tek bir yapı modelinin" çoğaltılması şeklinde tüm mimarlık öğrencilerini kapsaması hedeflenen M.S.Rotasyon uygulaması; öğrencilerin Danışman Mimarlarıyla birlikte "Sorun Çözme Grupları****" olarak örgütlen-

mesiyle çalışmaya başlarlar.

Grup içerisinde "durum tespiti" ile ortaya çıkan "birey ve grup ihtiyaç programı"; öncelik durumuna göre çözülmesi gereken sorunlar sıralamasıyla kendi çalışma programı halini alır.

Böylece grup içerisinde geliştirilecek çözümlerle "elenen sorunlar" dışında kalanlar; genel bir sorun alanı olarak M.S.Rotasyonu Çalışmasının genel programını oluşturur.

Sorunların çözümünde yararlanılacak temel kaynaklar:

a) Staj Büroları
b) Staj Şantiyeleri
c) Yapı Malzemeleri Firmaları'nın sunuşları (MSR Kurulu'nun belirleyeceği talepler doğrultusunda)

d) Yapı Malzemeleri Firmaları'nın sponsorlukları (MSR Kurulu'nun belirleyeceği talepler doğrultusunda)

e) Yapı Malzemeleri Firmaları'nın Fikir Projesi Yarışmaları (MSR Kurulu'nun belirleyeceği talepler doğrultusunda)

f) Galata Grubu pratik çalışma alanları (Yaz ve güz dönemi programları)

g) Mimarlık Vakfı Enstitüsü (araştırma projelerine katılım olanakları ve burslar)

h) Uluslararası öğrenci değişim programları (Akdeniz Mimarlar Birliği - UMAR, vd.)

Dipnotlar:

*(EKA - MBÇK ve GALATA GRUBU-MBÇK vd. Komiteleriyle birlikte...)

** Deprem nedeniyle verilen ara hariç
***2 İTÜ öğrencisi + 2 MSÜ öğrencisi + 2 YTÜ öğrencisi

**** Oda'nın önerdiği Danışman Mimarlarla birlikte çalışacak 12 kişilik bir öğrenci grubu şöyle oluşur:

İTÜ Öğrencileri: 1. Sınıftan 1 kişi, 2. Sınıftan 1 kişi, 3. Sınıftan 1 kişi, 4. Sınıftan 1 kişi

YTÜ Öğrencileri: 1. Sınıftan 1 kişi, 2. Sınıftan 1 kişi, 3. Sınıftan 1 kişi, 4. Sınıftan 1 kişi

MSÜ Öğrencileri: 1. Sınıftan 1 kişi, 2. Sınıftan 1 kişi, 3. Sınıftan 1 kişi, 4. Sınıftan 1 kişi

+ Varsa diğer okul öğrencileri: ...

Şu an bu grupların MSR Öğrenci Koordinasyonu yardımıyla oluşturulması beklenmektedir.

Kendi gayretleriyle 4 kişilik okul gruplarını oluşturabilen öğrenciler, bunu MSR Öğrenci Koordinasyonu'na ileterek katkıda bulunabilmektedirler.

Metin Karadağ

TMMOB

Genel Kurulu Yapıldı

TMMOB Genel Kurulu 2-3 Haziran'da Ankara'da yapıldı. 4 Haziran'da yapılan seçimlerle yeni yönetim kurulu, onur kurulu ve denetçi üyeler seçilerek iki yıllık yeni bir döneme başlandı.

İlk gün çok sayıda konunun katıldığı toplantı büyük bir katılım ve coşkuyla başladı. Açılış konuşmasında TMMOB'nin mücadele geleneğine bağlı olarak içinde bulunulan sürecin nasıl kavrandığı, dünya kapitalizminin küreselleşme politikalarının ülkemize yansıma biçimlerinin ne olduğu üzerinde duruldu. 1998-2000 yılları arasında iktidar olan çeşitli hükümetlerin kapitalizmin bu küresel araç ve kurumlarının baskısı ve etkisi ile küresel UYUM programlarını hayata geçirdikleri, Türkiye'ye dayatılan direktifleri harfiyen uyguladıkları haktan yana bir çıkış aramadıkları vurgulandı. Ülkede büyük bir deprem yaşanmışken ve enkaz altındaki insanlar yardım beklerken toplumun büyük bir bölümünün karşı çıktığı sosyal güvenlik yasasının onaylandığı, çete mensuplarını kayıran bir af yasasının meclisten

aynı günlerde geçtiği ortaya kondu. Dünyadaki dengelerden de söz edilen konuşmada Avrupa Birliği ve bağlantılı sorunlara girildi ve TMMOB açısından öngörülen sürecin yalnız malların değil hizmetlerin de serbest dolaşımını içerdiğini, yabancı uyruklu mühendis-mimar sorunu üzerine acil bir gündem oluşturmak gerektiği bildirildi.

Gündemin diğer bir maddesi çalışma raporunun özetlenerek sunumu idi. İki yıl boyunca TMMOB'nin yaptığı çalışmaların başlıklarına değinilen konuşmadan sonra çalışma programı üzerine görüş ve eleştirilerin yapılacağı bölüme geçildi. İlk gün konuşmacıları genel olarak TMMOB mücadelesinin ne olması gerektiği üzerinde durdular. Burada TMMOB'nin devrimci mücadele geleneğinin sürdürülmesi iddiası ve isteği dile getirildi.

Genel kurul süreci öncesi bilindiği gibi 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK çıkmıştı ve örgütümüzde çeşitli boyutlarıyla tartışılmaktaydı. Genel kuruldaki tartışmalarında büyük çoğunluğunun öznesi bu KHK idi. Odalara dayatılan ve

bir özelleşme operasyonu olan KHK karşısında farklı tavırların alınmasının birlikteliği zayıflatmış üzerinde önemle duruldu. KHK ye karşı alınan tavırlar üzerinden göndermeler yapılan tartışmalarda, böylesi önemli bir konuda TMMOB'nin tepkiyi tabana yayamadığı, örgüte maledemediği bildirildi.

İkinci günde kurulan 'önmüzdeki dönem çalışma esasları' komisyonu 23 maddelik önerisi genel kurulda tartışılmaya başlandı. Aykırı öneri maddelerinden başlatılan tartışma, komisyon hazırlığının çok kapsamlı konulara değinmesi ve bazı maddelerin 'mühendisli-mimarlık kurultayı' çerçevesinde olduğu, düzenlenecek bir kurultayda ele alınması gerektiği nedenleriyle komisyon maddeleri tamamlanmadan, tümünün yönetim kurulunun bilgisine sunulması önerisiyle kabul edilip geçildi.

Tüzük komisyonunun hazırladığı değişiklikler genel kurulda gece geç saatlere kadar devam etti. Yeterli oyu olan tüzük değişiklik maddeleri kabul edildi. TMMOB sonuç bildirisi ile kapanan genel kurulda, mühendis ve mimarların 'yüreklerindeki insan sevgisini ve yurtseverliği, baskı ve zulüm yöntemlerinin sökülüp atamayacağını bilinci içinde, bilimi ve tekniği emperyalizmin ve sömürenlerin değil, emekçi halkımızın hizmetine sunmak için her güçlendirerek sürdürme yolunda inançlı ve kararlı' oldukları bir kere daha vurgulandı. ○

Mühendislik Mimarlık Kurultayı 28-29 Nisan'da Gerçekleştirildi

28-29 Nisan 2000 tarihlerinde Ankara'da DSİ salonunda yapılan Mühendislik Mimarlık Kurultayı'nda örgütümüzün güncel sorunları ve acil gün-

demler tartışıldı.

Kurultay'a sunulan karar taslakları çerçevesinde gelişen tartışmalarla pekçok soruna ilişkin TMMOB'de ortaya çıkan farklı görüşler dile getirildi.

Kurultayda Ele Alınan Başlıklar: Mühendislik ve Mimarlık Tanımları, Mühendislik ve Mimarlık Eğitimi, Mesleki Yeterlilik-Mesleki Yetkinlik, Mesleki Denetim, Ürün ve Hizmet Akreditasyonu ve Belgelendirme, Örgüt Birimlerinin Hizmet Üretimi, Üyelerin Ekonomik Hakları, Disiplinler Arası Çalışma, Mesleki Davranış İlkeleri, Dış İlişkiler, Örgüt Misyonu.

Bir grup delege, TMMOB için son derece önemli olan bu başlıklar hakkında yerelliklerde ve birimlerde

yeterli olgunlukta bir tartışmanın yürütülmediğini, tabanın konu hakkında görüşünün alınmadığını ve genç mühendis mimarların kurultay delegasyonunda yeterince temsil edilmediğini belirterek, "Kurultayda karar alınmamasını, yalnızca tartışmaların yapılmasını, bu tartışmaları ve kurultay karar taslaklarını içeren metinlerin örgüte dağıtılmasını, daha sonra ikinci ve daha katılımcı bir kurultay düzenlenmesini" içeren bir önerge verdiler. Kabul edilen bu önergeden sonra kurultay, tüm başlıklar altında görüşlerin açıklandığı ve tartışıldığı bir ortam olarak işlev gördü.

Kurultayın birinci günü, gerek 595 sayılı KHK, gerekse de gündemdeki diğer başlıklar hakkında TMMOB yönetiminin görüşme talebini kabul etmeyen Başkanlık'a siyah çelenk bırakma yürüyüşü yapıldı. Yaklaşık 400 kişilik kurultay delegasyonunun katıldığı yürüyüş korteji Başbakanlık'a gelmeden polisler tarafından durduruldu. Burada TMMOB Başkanı Yavuz Önen tarafından okunan basın açıklamasının ardından kortej yeniden kurultayın yapıldığı DSİ salonuna dönerek çalışmalarına devam etti. ○

Bu yazıda TMMOB 35. Dönem Çalışma Raporu'nun kendimce önemli bulduğum kesimlerine değineceğim.

Raporun "1998-2000 Çalışma Dönemi Ve TMMOB Ortamına Genel Bir Bakış" başlıklı 2.Bölümünde "sol"un birliğine, mühendislerin sınıf kardeşleri ile dayanışma geleneğine ve mesleki alana dönük TMMOB'nin kamusal denetimdeki rolü ve sorumluluklarına yapılan vurguların oldukça kritik olduğunu düşünüyorum:

"(...)

Emek Platformu:

Sosyal Güvenlik Yasa Tasarısı'nın, 57.Hükümet döneminde yasalaşması sürecinde Türkiye'nin sosyal mücadele tarihinde önemli bir yer tutacak olan yeni bir sınıf hareketi doğdu.

(...) TBMM'den, Hükümetten ve siyasi partilerden umudu kesen toplum sorunlarına sahip çıkacak bir gücü görmeye duymaya ve izlemeye başladı. Emek Platformu, çalışanların en büyük mitingini örgütlemeyi başardı. Emek Platformu bileşenleri, 24 Temmuz 1999 tarihinde Kızılay Meydanı'nda dört yüzbinden fazla işçiyi-memuru-emekliyi bir araya getirdi. Meydanda genel grevin örgütlenmesi, üretimden gelen gücün kullanılması talepleri dile getirildi.

"(...)

İş Barışı ve Çalışanlar Arasında Sorunlar:

57.Hükümet döneminde ve özellikle üyelerimizin ücret, özlük hakları, grevli toplu sözleşmeli sendikal haklar talepleri dile getirilirken çalışanların bazı yeni sorunlarıyla da karşı karşıya kalınmıştır.

Devlet personel plu sözleşmeli sendikal haklar talepleri dile getirilirken çalışanların bazı yeni sorunlarıyla da karşı karşıya kalınmıştır.

Devlet personel rejimi içinde en alt noktaya oturtulmuş olan kamu çalışanı üyelerimiz bazı işyerlerinde maaşlarını daha üst düzeylerde olan işçi maaşlarıyla kıyaslamışlardır. Bu yaklaşım işçilerle gerilimlere hatta mahkemeleşmelere yol açan bir sonuç yaratmıştır. Türk-İş Başkanı ve Genel Sekreteri bu konuyla ilgili olarak TMMOB'ye mektup yazmış, TMMOB'de yanıtını vermiştir. TMMOB sendikal örgütlülüğün işçilere sağladığı asgari olanakların hakedilmesi olduklarını kabul etmekte ve böyle bir kıyaslamayı yaşamın gerçeklikler ve şartlar zorlasa da yanlış bulmaktadır. Kıyaslamayı asgari geçim ve insanca yaşam haklarına göre yapmak doğrudur.

"(...)

Yeni Yasal Düzenlemeler

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (...) 595 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye dayanarak düzenlenen ve ülke nüfusunun %52'sinin yaşadığı ve ekonomik altyapısı gelişkin 27 ilde uygulanacak olan yapı denetimi, meslek odalarını, yerel yönetimleri ve diğer kuruluşları dışlayarak kamu denetimi alanını Yapı Denetim Kuruluşları'na devretmiştir. Bu düzenleme yapı denetimini çok az sayıda holdinge devretme anlamındadır. Bu yeni bir rant paylaşım alanının yasal güvenceye kavuşturulması demektir. Denetim tekelleri geçmiş yıllarda karayolu ihalelerinde görüldüğü gibi birbirini denetler duruma gelecek ve sonuçta denetim yapılmayacaktır. Gerçekte bu düzenlemenin amacı kamu adına denetimi ortadan kaldırmaktır.

(...) Bakanlık, mesleki faaliyetlerde yeni bir uzmanlık uygulaması öngörmüş, uzmanlıkları tanımlama ve belgelendirme alanına girmiş böylece kuruluş yasamız olan 6235 Değişik (7303) sayılı TMMOB Yasası ile 3458 Sayılı Mühendislik Mimarlık Hakkındaki Yasa bu amaçla değiştirilme noktasına gelmiştir. Yapı üretim sürecinin, siyasi otoritenin denetimine geçmesine ve yapı denetiminin tekeli sermayenin güdümünde ticarileşmesine karşı TMMOB kararlı bir duruş sergilemiştir."

Raporun 3.bölümünün birinci kısmında "Halkımıza" hitabıyla başlayan TMMOB 35.Genel Kurul Bildirisi (22-24 Mayıs 1998)'nde yapılan tespitler ve verilen sözlerinde oldukça kritik olduğunu düşünüyorum:

"(...)

Çok uluslu şirket oligarşilerini pekiştirmek üzere, bütün gelişmekte olan ülkeler gibi, ülkemizin de sömürgeleştirilmesini amaçlayan ve sermayenin anayasası olarak adlandırılan Çok Taraflı Yatırım Anlaşmanı (MAI) ile ulusal egemenliğe ve halkımızın çıkarlarına karşı olan ve ulusal hukuka aykırı bir şekilde uygulanmak istenen Uluslararası Tahkim Anlaşması (MIGA) ülkemizin gündemindedir. Emperyalist dünya devri çok uluslu şirketler, kendi hukuk tanımazlıklarını tüm dünyaya hukuk olarak dayatmaktadır.

"(...)

Son on yıllık dönemde işçilerin, kamu çalışanlarının ve üreticilerin ulusal gelirden aldıkları pay giderek azalmış, sermaye gelirleri ise olağanüstü artmıştır. Bu durum, serbest piyasa ekonomisi adı altında hırsızlık, soygun ve rüşvetin hakim olduğu üretim dışı bir rant ekonomisinin varlığını açıkça ortaya koymaktadır. Bu anlamda sistemde, mühendis ve mimarlar gözden çıkarılmıştır. Çünkü Rant Ekonomisi'nde mühendis ve mimarların yeri yoktur. Mühendis ve Mimar

ancak üretimde var olabilir.

"(...)

Kürt sorunu olarak adlandırılan sorunun, emperyalizmin "böl-yönet" politikaları ile çözümlenemeyeceğinin bilincindeyiz. Bu politikalara karşı çözüm, Türk-Kürt, Alevi-Sünni, kısıcasi emperyalizmin dayatmaya çalıştığı etnik köken ve mezhep ayrımcılığına karşı bütün Türkiye insanının demokratik insiyatifinde olduğuna inanıyoruz.

Türkiye'nin en temel sorunlarının başında gelen Kürt Sorunu 70 yıldır Baskıyla-Asimilasyon Politikalarıyla-Zorunlu Göçlerle çözülmeye çalışılmıştır. Son 15 yılda süregelen savaşla da çözülmeye çalışılmaktadır. Ancak 84 milyar dolar kaynak aktarılan bu uygulama sonucunda 30 binin üstünde insan hayatını yitirmiş, 3000 köy boşaltılmış, yüzbinlerce insan köyünden, toprağından, tarlasından, doğal hayatından kopararak büyük kentlere göçe zorlanmıştır.

"(...)

İşkenceler, faili meçhul (belli) cinayetler, yargısız infazlar hala devam ediyor.

"(...)

Bizler, bilimsel düşüncüyü, insan aklını rehber edinen; (...) emeği en yüce değer sayan; (...) ezilen, sömürülen yoksul halkın yanında, (...) ülke ve toplum çıkarlarını kendi çıkarlarının önünde tutan, özverili, zorluk ve yoksulluklarla savaşmaktan yılmayan TMMOB üyeleri olarak:

-(...) IMF ve Dünya Bankası'nın özelleştirme dayatmaları-na, sadece muhalif kimlikle karşı çıkılamayacağını bilincindeyiz. (...) TMMOB'nin yanı; bilimin, bilimsel düşüncenin ve aydınlanmanın yanısıdır.

-Ayrışık yanlarımızı değil, karşı devrimcilerin ve karşı güçlerin oyunlarının boşa çıkarılması için birlik taraflarımızı öne çıkarmak durumunda olduğumuz bilinciyle; sistemden beslenen, sistemin devamından yana olanlara karşı bir güç oluşturma sorumluluğumuz olduğunu ve bunu gerçekleştirmenin çabası içinde olacağımızı ifade ediyoruz.

-(...) insanın insan tarafından sömürsüne son veren sınıfsız, sömürsüz bir sistem yaratılması çabası içinde olacağız.

-Kürt sorununun çözümü, acil barıştır, askeri değil, siyasi; bugünlerde alınacak 3,5 milyar dolarlık helikopter-tank yerine bitirilemeyen GAP'ın tamamlanmasıdır; bölge afet bölgesi olarak ilan edilip tıpkı Dinar gibi Erzincan gibi yeniden imar edilerek göç eden insanlara eski topraklarında yaşanabilir ortamlar yaratmaktır; savaşa aktarılan kaynakların yarından itibaren bölgede ekonomik yatırımlara aktarılmasıdır.

-Toplu sözleşme ve grev hakkı içermeyen, temsil yetkisi oluşumunu, hiçbir biçimde makul ve gerçekleştirilebilir olmayan örgütlenme oranına bağlayan bir kamu çalışanları sendika yasasına karşıyız. Bu anlamda örgütlenme hak ve özgürlüğünün önündeki engellerin kaldırılması için çaba sarfedeceğiz.

-Çabamız halkımızı, emperyalizmin oluşturduğu yeni sömürü mekanizmalarına ve onun güdümündeki gericiliğe ve ırkçılığa karşı uyarmak ve aydınlatmaktır.

-Başta stratejik sektörler olmak üzere özelleştirmeye karşıyız. Bu çerçevede Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın lağvedilmesi gerektiğine inanıyoruz."

Aynı bölümün ikinci kısmı olan TMMOB 35.Dönem Çalışma Programı'nda "...yaşadığımız coğrafyanın nasıl olması gerektiği konusunda vereceğimiz yanıtın üretilmesi"ni hedefleyen TMMOB'nin durması gereken yer oldukça net tarif edilmiştir:

"(...)

TMMOB; eğitimin kamusal bir hizmet alanı olduğundan hareketle çağdaş, bilimsel, nitelikli, parasız ve eşitlikçi bir eğitim sisteminden yanadır. Eğitimin özelleştirilmesi ve yüksek öğretimde ticarileşme uygulamalarına karşı özerk ve demokratik bir eğitimi; öğretim üyeleri, öğrenciler ve üyelerimizle dayanışma içinde savunacaktır.

"(...)

TMMOB, kamu çalışanı, özel kesimde ücretli, işsiz, küçük ve orta ölçekli kuruluşlarda örgütlü ve büro sahibi üyelerinin hak ve çıkarlarını emek eksenli bir politika çerçevesinde savunacaktır. Kamu çalışanlarının demokratik haklarıyla birlikte grevli ve toplu sözleşmeli sendikal hak mücadelesini destekleyecektir. Kamu sektöründe ve özel sektörde ücretli çalışan üyelerimizin sendikalaşması için sendikalarla birlikte yeni araçlar geliştirilmesine çalışılacak, sendikal hareket

nedeniyle baskıya uğrayan üyelerimize sahip çıkacaktır."

Yine 3. Bölümde TMMOB ve Toplumsal Sorumluluk ana başlığı altında sunulan görüşlerin hem "Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı"nın hemde "TMMOB Genel Kurulu"nun en önemli tartışma başlıklarından biri konusunda hepimizin kafa karışıklığının giderilmesine katkı koyacağını düşünüyorum:

"Depremden ders alınarak ülkemizin imar hukukunun; planlama, toprak kullanımı, çevre kentleşme, ulaşım, altyapı ve bina yapımı ile bütün bu süreçlerin kanu adına denetiminin bir bütünlük içinde ele alınması beklenirken, 57.Hükümet 10 Nisan 2000 tarihli Resmi gazetede yayınlanan 595 sayılı "Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"yi çıkardı.

"(...)

Bu kararname:

1."Yapı"yı tek başına ele almakta, yapı üretimini tümüyle kamusal denetim alanı dışına çıkarmaktadır.

2.Göstermelik olarak sözünü etse de yerel yönetimleri ve Meslek Odalarını denetim alanında dışlamaktadır. Kararnameyi hazırlayan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı TMMOB ve Oda'larımızın alanına müdahale ederek Anayasayı ve yasaları çiğnemektedir.

3.(...)

4.Yapı sektöründeki büyük firmaların kuracakları kardeş yapı denetim kuruluşları ile işbirliği içinde tümüyle kamusal denetim dışında kalmalarını sağlayacaktır.

5.(...)

6.Oluşacak maliyet artışı ve yapı denetim tekellerinin küçük ölçekli yapılara ilgisinin az olması nedeniyle kaçak yapılaşma eğilimini besleyecektir.

7.(...)

8.(...)

9.(...)

10.(...)

11.12 yıllık deneyime dayalı uzmanlık tanımını getirirken; rant paylaşımını gözetken, plansızlığı ve denetimsizliği kural haline getiren politikaların oluşumunda pay sahibi olmayan, aksine Odaları ve TMMOB bünyesinde bu politikalara karşı mücadele etmiş olan mühendis ve mimarları depremde oluşan yıkımın sorumluları olarak ilan etmektedir.

12.12 yıllık deneyimi olan mühendis ve mimarlara Odaları tarafından uzmanlık belgesi verilmemesi durumunda bu belgenin Bakanlık tarafından verilmesi hükmüyle bu alanda da belli siyasi partiler için bir siyasi rant olanağı yaratmaktadır.

Yalnız 12 yıllık deneyime bağlı olarak yapılan, gerçekte lisansüstü eğitim konusu olan uzmanlık tanımlama yeterli olmak bir yana son derece eksik ve yanlış bir düzenlemedir.

TMMOB ve Odaları böylesine eksik bir tanımlamaya dayanan uzmanlık belgeleri vermeyecek, bu sorumluluğa ortak olmayacaktır.

TMMOB kamuoyunu aydınlatmak, hükümete, siyasi partilere ve parlamentoya sorumluluklarını hatırlatmak için her türlü çabayı gösterecektir.

(...)TMMOB tüm Odaları ile birlikte, bu yanlışın düzeltilmesi için kitlesel eylemler ve hukuk yolu da dahil her türlü girişimde bulunacaktır.

Rant paylaşımını rahatça sürdürme hayali kuranları uyarıyoruz!"

TMMOB Genel Kurulu'nda da oldukça tartışma yaratan "Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı" ve görüşülen başlıkları, TMMOB'yi bir sorgulama sürecine sokmuştur:

"(...)

Kurultay ilan edildiği tarihte, 28 Nisan 2000'de toplanmıştır. Kurultaya katılan delege sayısı 420 kadar olmuştur.

Kurultay açılışında "Karar Taslakları'nın yeterince görüşülmediği, bu nedenle de Kurultay'ın karar almaması gerektiği" yönünde verilen önergeler kabul edilmiş ve Kurultay, Karar Taslakları'nda yer alan konuların tartışılmasıyla sonuçlanmıştır. Kurultay'da dile getirilen görüşlerin belgelere yansıtılması amacıyla bir de redaksiyon kurulu oluşturulmuştur.

Karar Taslakları'nın görüşülüp karara bağlanması için 2. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı'nın düzenlenmesi konusu TMMOB 36. Olağan Genel Kurulu'na bırakılmıştır."

Bütün TMMOB üyelerinin, raporun yapıcısı, uygulayıcısı ve takipçisi olması dileğiyle... O

Devrimci Demokrat Platform Görüş ve Öneriler

TMMOB 36. Olağan Genel Kurulu'nda dağıtılan bildiriği yayınlıyoruz.

TMMOB 36. Olağan Genel Kurulu'nun Saygıdeğer Delegeleri,

TMMOB 36. Olağan Genel Kurulu 2/3 Haziran 2000 Cuma ve Cumartesi günlerinde yapılacak değerlendirme ve karar oturumlarından sonra 4 Haziran Pazar günü yapılacak seçimlerde yeni dönemin yöneticilerinin belirlenmesiyle sonuçlanacaktır.

Örgütümüzün geleceğini belirlemek üzere bir araya geldiğimiz bu önemli dönemde birbirimizi dinleyip anlama çabamız; ortak aklımızı seferber edebildiğimiz ve onu güçlendirici zeminleri geliştirebildiğimiz ölçüde Genel Kurulumuzun örgütümüze, üyelerimize ve halkımıza yararlı sonuçlanabilmesi mümkün olabilecektir. Biz ortak aklımızın Genel Kurul ortamında harmanlanmasını ve bunun da dönem içi çalışmalara olumlu bir şekilde yansıtılmasını gerekli ve doğru bulduğumuzdan uzun-ayrıntılı bir program sunmak yerine, örgüte bakışımız ve çalışma anlayışımıza ilişkin belirli konuları bir bildiri yalınlığında sizlerle paylaşmayı uygun bulduk. Bu nedenle bu bildirimiz, bu Genel Kurulumuzda böylesi arayışlarda buluşmaya ve kucaklaşmaya bir çağrı olarak da değerlendirilmelidir.

İki yıl önceki Genel Kurulumuzu "TMMOB'nin Devrimci Çizgisini Sürdürme" azmi ile sonuçlandırmıştık. Bu devrimci çizgi, en özgün anlatımını TMMOB eski başkanı Teoman Öztürk'ün 1980'de 25. TMMOB Genel Kurulu'ndaki konuşmasında (daha 1972'de rehber aldıklarını söylediği ilkelerinde) yansıtıyordu: "Yüreğimizdeki insan sevgisi ve yurtseverliği, baskı ve zulüm yöntemlerinin söküp atamayacağının bilinci içinde, bilimi ve tekniği emperyalizmin ve sömürgeçlerin değil, emekçi halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek sürdürme yolunda inançlı ve kararlıyız."

Bu inanç ve kararlılıkla TMMOB, 35. Dönem boyunca ulusal kaynaklarımızın yağmalanmasına, çok taraflı yatırım anlaşmalarına (MAI), uluslar arası tahkime, özelleştirmelere, yağmaya-talana, nükleer santrallara, doğayı ve çevreyi-tarihi ve kültürel değerleri tahrip edici politikalara ve uygulamalara, meslek odalarının sağlıklı yapı denetimi süreçlerinden ve ülkemizin geleceğini planlama süreçlerinden dışlanmasına, devletin hukuk ve sosyal devlet özelliklerinden kopararak mafya-çetelerle içiçe geçmiş yapılanmasına, emekçilerin yoksulluğa ve mezarda emekliliğe mahkum edilmesine, faşizme ve dinsel gericiliğe, işkenceye ve insan hakları ihlallerine, savaş kışkırtıcılıklarına... karşı çıkmıştır. Halkımızın eşitlik ve özgürlük mücadelesine destek olmuştur. Bağımsızlık, demokrasi ve halkın temel haklarını esas alan eşitlikçi bir barışın sağlanması güçlendirilmesi yönünde mücadele etmiştir. Sermayenin talanı ve yalanlarına karşı kamunun çıkarlarını ve gerçekleri savunmuştur. Bu anlamda pek çok etkinlikler, çalışmalar-yayınlar yapmıştır. Bunlar Genel Kurulumuzun üzerinde konuşacağı ve gelecek dönem çalışmalarına ışık tutacak önemli deneyimler, birikimler ve kaynaklar oluşturmaktadır.

TMMOB, bilim ve tekniğin insanlığın güvenlik refah ve sağlığını artırıcı yönde yaşamına yansıtılmasının düzenleyiciliğini yaparken, üyelerinin ve kamunun çıkarları açısından bütün olumsuzluklara karşı çıkmayı bir örgütsel sorumluluk haline getirmiştir. Çünkü Mühendisler ve Mimarlar mesleki alandaki sorunlarına örgütlü biçimde sahip çıkmalarının demokrasi mücade-

sine güç katacağını, ülkemizdeki demokratik gelişmelerin de mesleklerini yapabilmelerinin altyapısında daha sağlıklı gelişmelere yol açacağını bilmektedirler.

TMMOB'deki devrimci çizgi geliştirilerek sürdürülmelidir. Hele kapsadığı 60 ayrı meslek disiplini ve bunların örgütlendiği ülke çapında yaygın 23 Meslek Odası ve geniş bir yelpazeye yayılmış 250.000'i aşan Mühendis-Mimar kitlesinin bilinçli gücü ve halkımızın ihtiyaçları gözetildiğinde TMMOB örgütlülüğünün etkinliğinin artırılmasının önemi gözler önüne serilmektedir.

TMMOB'deki devrimci çizgiyi güçlendirmek ve etkinliğini artırmak açısından değinmek gereğini duyduğumuz bazı konuları burada sizlerle paylaşmak istiyoruz:

Bağımsızlığımızı Savunmayı Sürdürmeliyiz

Globalleşme politikaları ve uygulamaları, bir yandan ulusal sınırları ve ulusal değerleri aşındırırken diğer yandan da kamu adına ne varsa her şeyi yağmalamakta ve uluslararası sermaye geri bırakılmış-gelişmekte olan ülkeleri yeni roller biçerek yeniden biçimlemektedir. Ülkemiz de böylesi bir yendiren biçimlendirme kışkırtıcısına sürüklenmiştir. Bağımsızlık kavramının içi bütünüyle boşaltılmıştır. TMMOB, bağımsızlığımızı savunan çizgisini sürdürmelidir.

Ortaklaşılın Zeminler Geliştirilmelidir

Ülkemizde verili yapı, emekten yana güçleri etkisiz kılma ve marjinalleştirme yönünde işlemektedir. 18 Nisan seçimleri de bunu bir kez daha gözler önüne sermiştir. Bu nedenle bütün emekten yana-sol güçlerin ortaklaşılın yanları-zeminleri geliştirici-güçlendirici bir tutum içine girmelerine ihtiyaç bulunmaktadır. (Emek Platformu, 1 Mayıs kutlamaları, Newroz kutlamaları, Kızıldere-6 Mayıs anmaları...olumlu örneklerinde olduğu gibi) TMMOB, kendi bünyesindeki ortaklaşılın yanları geliştirmesinin yanı sıra geneldeki gelişmelere de bu yönde olumlu katkılar koyucu olabilmelidir.

Siyasi Slogancılık Sığılığınan Kurtulmalıyız

TMMOB, MESLEKİ, ekonomik ve kültürel alanlarda ülkemizdeki mühendis ve mimarların bütününe temsil etmek, onların hak ve çıkarlarını, halkımızın çıkarlarını gözönünde bulundurarak, korumak ve geliştirmek, mesleki ve sosyal gelişmelerini sağlamak ve uzmanlıklarını toplum yararına kullanmalarının zeminini yaratmak; bu amaçla uzmanlıkları ile ilgili gelişmelerin ve politikaların toplum yararına düzenlenmesi için öneriler geliştirmek ve bu önerilerin yaşama geçirilmesi için çalışmalarda bulunmak ve bunların gereği olarak bağımsızlık, demokrasi mücadelesi ile bütünleştirilen bir anlayışla etkinleşmesini ve kurumlaşmasını sağlamak durumundadır. Böylesine geniş kapsamlı ve çok yönlü işlevlerini yerine getirmek için ise TMMOB, bünyesindeki bütün uzmanlık disiplinlerinin derinliğine ve disiplinler arası tamamlayıcı çalışmalara yatkın örgütlenmelerini-işleyişlerini hedeflenmelidir. Genel-slogancı siyasi söylemlerin bu çalışmaları gölgelemesine ve karıştırmış gibi ötelemesine izin verilmemelidir.

Katılımcılığı Kendimizle Sınırlamamalıyız

Yönetici konumunda olanlar, çalışmaları ve gelişmeleri kendi birikim ve yeteneği ile sınırlandırmaksızın; isteği, zamanı, yeteneği ve birikimi olan herkesin katılımına açık platformlar yaratmayı ve sürdürmeyi yönetimdeki varlık nedeni olarak görmeliler. Bireysel bazdaki bu tutum, örgüt bazında, TMMOB'nin kendisini farklı disiplinlerdeki Oda'ların uzmanlıkları ile tamamlaması-bütünleştirmesi olarak algılanmalı ve uygulanmalıdır. Bu katkılarının ve katılımlarının motivasyonunda amatör çalışma ruhu ve dayanışmacılık esas alınmalıdır.

Siyasi Kökeni Değil, Çalışmalara Aktif Katılımı Esas Alan Kapsayıcılık

TMMOB ve Odaların kendi çalışma ve mücadele süreçleri kimin bugüne nasıl baktığına, kimin sürece ne kattığına, sorunları ve örgütü hangi ölçüde sahiplendiğine ilişkin referans oluşturabilecek birikimler yaratmıştır. Bu nedenle dönem içi çalışmalara yeterince katkı koymayan kişi ve grupların Genel Kurul ortamlarında ortaya çıkarak inisiyatif kullanmaya kalkmalarına itibar edilmemelidir. Etkinlik sağlamak iddiası olan herkes, çalışma-çözüm üretme süreçlerine katkısı ölçüsünde kendisini yeniden üretmekle çoğaltabileceğini ve etkinliğini artırabileceğini bilmelidir. Kapsayıcılık siyasi kökene göre değil, çalışmalar aktif ve yapıcı katılıma göre şekillenmelidir.

Örgütsel Bağımsızlık ve Özerkliğin Korunması Titizlikle Sürdürülmelidir

TMMOB'nin devrimci çizgisinden ödün vermeden işlevlerini yerine getirebilmesi bağımsız-özerk yapısını koruyabilmesi ile mümkündür. Herhangi bir gücün kendisini güdümlenmesi hevesine kapılmasına yol açacak en ufak bir zaafa bile yer verilmemelidir. Örgüt gücünü, kendi alanını belirleme-denetleme yetkinliğinden; üyeleri-kitleleri ile kurduğu organik ilişkilerin derinliğinden, bunların yarattığı maddi güçten ve benzer örgütlerle dayanışmasından almalıdır. Örgütün kendi olanaklarını seferber etmesi temel alınmalı, örgüt dışından kaynak-sponsor bulma gibi kirletici-deforme edici etkileşimlere açık ilişkilerden uzak durulmalıdır.

Örgütün Ortak Aklını Seferber Edilmelidir

Örgütün ortak aklını ortaya çıkartıcı, seferber edici Demokrasi Kurultayları, Mühendislik Mimarlık Kurultayı, Mühendislik Mimarlık Eğitimi Sempozyumu, Sanayi Kongresi, Enerji Sempozyumu gibi kolektif çalışmalara önem verilmeli, çeşitlendirilmeli ve yaygınlaştırılmalı; bu yönde harcanan emeklere ve ürünlerine saygı duyulmalı-sahiplenilmelidir.

Gençliğimizle Buluşarak Geleceğimize Güvenle Bakabilmeliyiz

Örgütsel etkinlik, bugüne ilişkin müdahale yeteneğinin yanı sıra geleceği kucaklayabilme kapasitesi ile de ilgilidir. Bu nedenle örgütümüze genç kadroların kazandırılması, onların görevlendirmelerde ve aktif çalışmalarda yer almasının özendirilmesi, bunların sürekli kılınması ve kurumlaşmasına olanak yaratılması önemsenmelidir. Odalarımızın bir kısmında bu yönde yaratılan olumlu gelişmeler tüm örgüt düzeyinde yaygınlaştırılmalı ve TMMOB düzleminde de uygun düzenlemelere kavuşturulmalıdır.

Hepinizi TMMOB'nin devrimci birikimlerini geleceğe taşımak bu çizgisini sürdürmek için seçimlerde Devrimci Demokrat Platform'un önerdiği adayları desteklemeye davet ediyoruz.

Yaşasın TMMOB Örgütlülüğü

TMMOB'NİN DEVRİMCİ GELENEĞİNİ GELECEĞE TAŞIYACAĞIZ!

Mühendis ve Mimarların Özgün Sesi

TMMOB 36. Olağan Genel Kurulu'nda dağıtılan bildiriği yayınlıyoruz.

Meslek alanlarını düzenleyen güçlü organizasyonlara duyulan gereksinimin yaşamsal-önem kazandığı günümüz koşulları, sayıları 500 bini aşan mühendis ve mimarların üst örgütü TMMOB'nin, kendisinden başka hiçbir örgütün düzenleyici ve denetleyici olamayacağı alanlarda taşıdığı sorumluluklarını, giderek daha da artırmaktadır.

Ülkemiz geleceği adına yaşamsal sorumluluklarının bilincindeki, bilim ve teknoloji emekçisi mühendis ve mimarlar olarak diyoruz ki;

TMMOB,

Yönetim anlayışı ile,

-Kamu yararını ön plana alan, bilimsel ve teknik bir bakışın etkin olduğu anlayışların odağı olmalıdır.

-Meslek alanlarıyla ilgili konularda politikalar üreten, düzenleyen, denetleyen ve sorgulayan bir kurum olmalıdır.

-Yönetim organlarını oluşturanların kendi gerçekleri, doğruları ve öncelikleri, üyelerin

MÜHENDİS VE MİMARLARIN ÖZGÜN SESİ

Meslek alanlarını düzenleyen güçlü organizasyonlara duyulan gereksinimin yaşamsal önem kazandığı günümüz koşulları, sayıları 500 bini aşan mühendis ve mimarların üst örgütü TMMOB'nin, kendisinden başka hiçbir örgütün düzenleyici ve denetleyici olamayacağı alanlarda taşıdığı sorumluluklarını, giderek daha da artırmaktadır.

Ülkemiz geleceği adına yaşamsal sorumluluklarının bilincindeki, bilim ve teknoloji emekçisi mühendis ve mimarlar olarak diyoruz ki;

TMMOB,

Yönetim anlayışı ile;

- Kamu yararını ön plana alan, bilimsel ve teknik bir bakışın etkin olduğu anlayışların odağı olmalıdır.
- Meslek alanlarıyla ilgili konularda politikalar üreten, düzenleyen, denetleyen ve sorgulayan bir kurum olmalıdır.
- Yönetim organlarını oluşturanların kendi gerçekleri, doğruları ve öncelikleri, üyelerin gerçekleri, doğruları ve öncelikleri ile örtüşmelidir.
- Kendi meslek alanları içinde mühendisçe düşünüp üreten, geleceğe ışık tutan, ülkemizin ve halkımızın çıkarlarını kollayan, yalnızca eleştiren değil yol gösteren öncü ve örnek bir meslek örgütü olmalıdır.
- Herşeyi reddeden kolaycı politikalar yerine, neye-niçin karşı olduğunu belirten, alternatif çözümler üreten, proje geliştiren Birlik anlayışını etkin kılmalıdır.
- Kamuoyunda sahip olması gerekli saygınlığını kazanabilmesi için kurumsal yapısını ve örgüt içi demokrasi anlayışını hızla geliştirmelidir.
- Gücünü, temsil ettiği odalar ve üyelerinden aldığı bir göstergesi olarak, karar ve eylemlerinde bağlı odalar ve üyelerinin katılım ve katkılarını teşvik edici tutum ve davranışlar içinde olmalıdır.
- Devletin sosyal niteliklerini temsil eden kurumların ortadan kaldırılması ya da özelleştirilmesi ve sosyal devlet anlayışının yıkılması yönündeki politikalara, üretimden gelen gücünü kullanarak karşı koymalıdır.

gerçekleri doğruları ve öncelikleri ile örtüşmelidir.

-Kendi meslek alanları içinde mühendisçe düşünüp üreten, geleceğe ışık tutan, ülkemizin ve halkımızın çıkarlarını kollayan, yalnızca eleştiren değil yol gösteren öncü ve örnek bir meslek örgütü olmalıdır.

-Herşeyi reddeden kolaycı politikalar yerine, neye - niçin karşı olduğunu belirten, alternatif çözümler üreten, proje geliştiren Birlik anlayışını etkin kılmalıdır.

-Kamuoyunda sahip olması gerekli saygınlığını kazanabilmesi için kurumsal yapısını ve örgüt içi demokrasi anlayışını hızla geliştirmelidir.

-Gücünü, temsil ettiği odalar ve üyelerden aldığı bir göstergesi olarak, karar ve eylemlerinde bağlı odalar ve üyelerinin katılım ve katkılarını teşvik edici tutum ve davranışlar içinde olmalıdır.

-Devletin sosyal niteliklerini temsil eden kurumların ortadan kaldırılması ya da özelleştirilmesi ve sosyal devlet anlayışının yıkılması yönündeki politikalara, üretimden gelen gücünü kullanarak karşı koymalıdır.

-Örgütsel bağımsızlık ilkesinin gereği olarak, herhangi bir siyasi partinin ya da hareketin yan örgütü çağrışımını verebilecek söylem ve eylemlerden kesinlikle kaçınılmalıdır.

Mühendis ve Mimarların Sorunlarına çözüm anlayışı ile;

-Mühendis ve mimarların örgütün çok uzaklarda kendi sorunlarıyla başbaşa işsiz ve eğitimsiz kalmaları için etkin ve rasyonel politikalar üretmeli ve bunların yaşama geçirilmesi için mücadele vermelidir.

-Üyelerinin meslek alanından etkili ve yetkili olabilmeleri için, demokratik ve özlük haklarını koruyup kullanabilmeleri için, grevli toplu sözleşmeli sendikal haklar için, gerekli çalışma ve mücadelenin içinde olmalıdır.

-Mühendis ve mimarların meslek odalarına kayıt zorunluluğunun geri getirilmesi için, gerekli

anayasal ve yasal düzenlemelerin yapılması yolunda demokratik mücadele verilmelidir.

-Mühendislik ve mimarlık eğitiminde, planlama anlayışının etkin ve egemen kılınması yönünde, ilgili bütün kurumlarla iletişim, etkileşim ve proje önerileri geliştirmelidir.

-Mühendislerin yoksullaştırılmasına, işlevsiz kılınmasına, meslek alanları dışındaki işlerde çalışmak zorunda bırakılmasına, kitlesel işsizlik yaşamasına neden olan anlayışları sorgulamalıdır.

-Halen yürürlükte bulunan rant ekonomisi politikalarına son verecek, mühendis ve mimarların varlık nedeni olan üretim ekonomisi politikalarına yol açacak mücadelelere yoğunlukla katkı koymalıdır.

-Çünkü Mart 2000 sonu konsolide bütçe giderlerine göre bütçenin %58'inin borç faizine, sadece %0,82'sinin yatırımlara ayrıldığı gerçeği, mühendis ve mimarların gözden çıkarıldığının en açık kanıtlarından birisidir.

Cumhuriyet Devriminin ürünü, mühendis ve mimarlar olarak, meslek ve meslektaş sorunlarının ülke sorunlarından ayrı tutulamayacağının bilinciyle;

**Bağımsız, demokratik ve laik Türkiye için,
Atatürk Devrimlerine ve ülkenin bölünmez bütünlüğüne sahip çıkılması için,**

TMMOB'nin yeniden yapılanması, gerçek meslek örgütü kimliğine kavuşturulması ve kurumsallaşması için,

TMMOB'nin politik kimlik ve saplantılardan arındırılması ve yönetimin benzer kimlikte yeni alternatiflerin eline geçmemesi için,

Bireylerin ve örgütlerin güdümünde olmayan, odaların ve üyelerinin geniş katılım ilkelerini savunan bir TMMOB için,

Tüm mühendis ve mimarların, giderek yükselen özgün sesiyle,

ülke geleceği açısından yaşamsal önem taşıyan, her ferdinin tarihsel sorumlulukları olan, böyle bir örgütü kucaklayarak, birlikte yeniden inşa edeceğine inanıyoruz.

**ÜLKEMİZE, MESLEĞİMİZE, EMEĞİMİZE
SAHİP ÇIKMAK İÇİN GELİN
TMMOB'Nİ HEP BİRLİKTE YÜCELTELİM**

ÇAĞDAŞ MÜHENDİS MİMARLAR .

Sayın Divan, Sayın Yönetim Kurulu, Sayın Delegeler

TMMOB 35. Dönem Yönetim Kurulu'na teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum.

1970'lerin başında başlayan mühendis-mimar mücadelesinin 30. Yılındayız. Başlangıç çizgimizi hala sürdürebilmekten mutluyuz. Bu 30 yılda 2 askeri darbe geçirdik, ama bugün gene buradayız ve dimdik ayakta. 30 yıllık mücadelede çok arkadaşımızı yitirdik, Hatip Dicle gibi, Akın Birdal gibi birçok arkadaşlarımız hala cezaev-

TMMOB, Yavuz ÖNEN ve 30 yıl

Tayfun Mater

lerinde. Tüm aramızda olmayanlara sevgili Teoman abimizi anarak bir selam yolluyorum.

Bugün bu 30 yıllık mücadeleyi başlatanlardan biri, sevgili Yavuz ÖNEN aktif TMMOB yöneticiliğinden ayrılıyor. Onun son 30 yıllık yaşamı, ülkemizin bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin birebir görüntüsüdür.

12 Mart'ın cezaevlerinde

başlayan yol arkadaşılığımızdan, Yavuz bey'in bizimle beraber olmasından daima onur duyduk ve duyacağız.

12 Eylül'ün zor günlerinde de Yavuz ÖNEN hep TMMOB'deydi. Biz zorunlu olarak uzakta olanlar, onun ve arkadaşlarının TMMOB'ye sahip çıkacağını biliyorduk, inanıyor-duk ve bunu başardılar.

28 Şubat sürecinde ise,

TMMOB onun önderliğinde her türlü baskıya göğüs gerdi ve militarist-demokrasinin bir aracı olmadı. Ben, onun bu davranışının, siyasi yaşamının en önemli başarısı olduğunu düşünüyorum.

TİHV'nin kurucusu ve yöneticisi olarak ülkemize ve halkımıza yaptığı hizmetler ise olağanüstü boyuttadır.

Bugün onu uğurlarken, TMMOB'ye katkısının daima süreceğini biliyor, ona ve sevgili Rezzan Hanım'a mutluluklar diliyoruz. ○

TMMOB 36. Dönem Olağan Genel Kurulu Çalışma Esasları Komisyonu Raporu

Genel Kurul'da oluşturulan komisyonun hazırladığı, ancak Genel Kurulda çeşitli itirazlar nedeniyle tartışılmayan raporu yayınlıyoruz.

1. TMMOB'nin 36ncı dönem çalışma ilkelerinin temelinde örgütsel işleyiş düzenlenecek, örgütlenmeyi ve katılımı artıracak önlemlerin alınması temel bir görevdir. Toplumsal görevlerden hızla uzaklaşma, üyelerine yabancılaşma ve ticarileşme sonuçlarını doğuran hizmet üretimini ve yerelleşmeye karşı çıkmalı ve önlemlerini almalıdır. Devletle olan ilişkilerinin, TMMOB'nin halktan ve emekten yana niteliğini baltalamasına izin vermemeli, sorunların lobicilikle, kulis faaliyetleriyle değil, sınıf mücadelesiyle aşılabileceği gerçeğinden hareket etmelidir. TMMOB, Türkiye sermaye sınıfının, emperyalistlerin tüm dünya emekçilerine yıkım getiren ekonomik, siyasal ve ideolojik programlarıyla uyum içerisinde geliştirdiği açılımlarına karşı mücadele etmeli, küreselleşme politikalarının gerçek yüzü olan bu yıkımı tüm boyutlarıyla teşhir etmeli, bu çerçevede tüm emekçiler gibi mühendisler ve mimarlar için de işsizlik ve yoksullaşma anlamına gelen özelleştirmelere, sosyal güvenliğin tasfiyesine, örgütsüzleştirme ve sendikası-zlaştırmaya karşı çıkmalıdır.

2. Burjuvazinin, Türkiye'nin kalkınmasını değil rant ekonomisini güden politikaları bilinçli olarak uygulamaya sokmasının emperyalist işbölümünün bir sonucu olduğunu ve bunun ülkenin kalkınmasını imkansızlaştırdığını üyelere ve halka anlatmalı, bu tercihin ülke ekonomisinde değişmez bir tarz olarak benimsenmesini önlemek için çalışmalıdır.

3. Ülkenin emperyalizme bağlılığının pekiştirilmesi anlamına gelecek olan ve dolayısıyla ülkeyi plansızlığa, üretimsizliğe, yoksulluğa, geriliğe, emekçileri de işsizliğe, örgütsüzlüğe ve açlığa sürüklemesi kaçınılmaz görünen AB üyeliğine karşı çıkmalıdır.

4. TMMOB Demokrasi Kurultayında kararı alınan Demokrasi Programının hayata geçirilmesi ve burada ele alındığı şekliyle, Kürt sorununa kalıcı ve adil bir çözüm bulunması için çaba göstermelidir. Bu gerekçeyle,

a) Son 15 yılda süregelen toplumsal olaylar nedeniyle doğu ve güneydoğuda yok olma noktasına gelen tarım ve hayvancılıkla ilgili olarak bir araştırmanın yapılması;

b) Doğu ve güneydoğuda çeşitli nedenlerden ötürü göç eden insanların can güvenliklerinin sağlanarak tekrar köylerine dönmeleri teşvik edilmeli bu teşviğin gerçekçi olabilmesini sağlamak amacıyla yaşam standartlarının yükseltilmesi için gerekli altyapının hazırlanmasına yönelik araştırma yapılmasını ivedilikle gündeme almalıdır.

5. Artık bir "savunma" tedbiri olmadığı, emperyalist ülkelerin bölgedeki saldırgan ve savaş yanlısı politikalarının bir parçası olduğu açıkça ortaya çıkan silahlanmaya karşı durmalıdır.

6. Ülkeyi karanlığa sürükleyen ve dışa bağımlılığı artıran yanlış enerji politikalarının, özelleştirmelerin ve nükleer santrallerin alternatifini üretmelidir.

7. Haberleşme hakkını ortadan kaldıran, ülke güvenliğini hiçe sayan telekomünikasyon özelleştirmelerinin durdurulması için çaba sarfetmelidir.

8. Ülke emekçilerini uluslararası sermaye çevrelerinin kölesi durumuna getiren uluslararası tahkimin kaldırılması için mücadele etmelidir.

9. Ülke çıkarlarını değil, emperyalistlerin çıkarlarını gözeterek tarım politikaları sonucu, tarımın ve köylülüğün çökertilmesine, tarımın kontrolü ve hatta başta GAP olmak üzere tarımsal arazilerin emperyalist tekellerin eline geçmesine ve bu politikaların sonucu doğan ve doğacak devasa işsizliğe karşı durmalı ve halkın beslenme hakkını temel alan, planlı bir tarım ve tarımda istihdam politikası geliştirerek uygulanmasını savunmalıdır.

10. TMMOB geçtiğimiz dönem önüne koyduğu geniş programı parasal sıkıntılar ve Odaların önemli bir kısmının çalışmalara katkıda bulunmaması gibi sorunlar nedeniyle gerçekleştirmekte sıkıntı çekmiştir. Bu nedenle bu dönem Odaların etkinliklerinin bütünleştirilmesini ve ortak etkinliklerin programlanmasını sağlayacak biçimde programını oluşturmalı ve Odaların kaynak paylaşımına katkısını sağlayacak tedbirleri almalıdır.

11. TMMOB, Mühendislik-Mimarlık Kurultayı çalışmasını tamamlayıcı, TMMOB örgütülüğünün fiziki yapı, çalışma tarzı, kadro anlayışı vb. tüm yönleriyle tartışıldığı, yerel birimlerde tüm üyelerin katılımıyla başlayan bir tartışmalar sürecini ve kurultay belge ve metinlerinin örgüte sunulmasını içeren bir TMMOB Kurultayı örgütlemelidir. Mühendislik-Mimarlık öğrencilerinin Kurultayın özellikle Eğitim ve Öğrenci Örgütlenmesi ile ilgili başlıklarına katılımı sağlanmalıdır. TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Mesleki Etik Kurallarının" oluşturulması TMMOB Kurultayında ele alınmalıdır. Kurultay'dan sonra yapılacak bir Olağanüstü Genel Kurul da Kurultay sonuçlarını hayata geçirmek için gerekli örgütsel kararları üretmelidir.

12. TMMOB, her türden yasal dayatmaya karşı çıkmalıdır. TMMOB, kendi alanını, toplumsal çıkarları gözeterek düzenler. Bu düzenlemeleri örgütün tartışmasına ve katılımına açarak yapar.

13. Odaların TMMOB, Oda birimlerinin İl Koordinasyon Kurulu etkinliklerine katılımı ve Odalarımızın üyeleriyle ve özellikle emekçi mühendis/mimarlarla bağları alanlarında önemli sorunlar yaşanmaktadır.

Bu nedenle; TMMOB-Oda, İl Koordinasyon Kurulları-Oda birimleri ve tüm kademelerde işyeri temsilcilikleri ve komiteleri ilişkileri tüm yönleriyle gözden geçirilerek işlevlendirilmelidir.

a) Oda Yönetim Kurulları birimlerinin etkinliklere katılımlarını sağlamak konusunda TMMOB Yönetim Kurulu'na karşı sorumludurlar.

Bazı odaların, TMMOB kararlarını dinlemeyerek kendi çalışmalarını uygulamaya koyması Birlik kavramıyla çelişmektedir. TMMOB Yönetim Kurulu, karar oluşturma süreçlerine katılmayan ve/veya alınan kararlara uymayan, Birliği zedeleyici davranış ve etkinliklerde bulunan, uyarılara karşın bu etkinlikleri sürdüren Oda Yönetim Kurulları'na gerekli yaptırımları uygulamalıdır.

b) Odalarımız üyelerinin mühendislik/mimarlık hizmetlerinin denetlenmesi konusunda TMMOB Yasası ile TMMOB ve Oda mevzuatının kendilerine sağladığı yetki ve olanakları kullanmalı, denetim görevini kolaylaştırmak iddia veya amacıyla da olsa yerel yönetimler ya da ilgili kamu kurumları ile; Odalarımızın örgütsel bağımsızlığını zedeleyen, kamusal denetim işlevini etkisizleştiren protokollere başvurmamalıdır. TMMOB

Yönetim Kurulu bu konuda gerekli tedbirleri almalıdır.

c) TMMOB Yüksek Onur Kurulu'nun 1980'den bu yana çalışmalarını, ele aldığı dosyalar, verilen kararlar, ve kararların uygulanması açısından sentezleyen bir ataştırmanın gerçekleştirilmesi, örgüte sunulması ve 36. Dönem çalışma ilkeleri çerçevesinde işlevinin güçlendirilmesini sağlamalıdır.

14. Odaların Öğrenci Kolu Örgütlenmesi teşvik edilmeli, TMMOB Yönetim Kurulu'nca kurulacak bir Öğrenci Komisyonu ile TMMOB Öğrenci Kurultayı düzenlenmelidir.

15. Kamuda ve özel kuruluşlarda çalışan üyelerimizle ilişkilerin, işyeri temsilciliklerinin geliştirilmesi, üyelerimizin sendikalara üye olması, grevli ve toplu sözleşmeli sendikal haklar mücadelesine katılması hedeflenmeli, işçi sendikalarının üyelerimizi kapsam dışı bırakma uygulamalarının kaldırılması için gerekli girişimlerde bulunulmalıdır.

16. Odaların bünyelerinde bulunan farklı disiplinlerin çalışma, gelişme ve temsil olanaklarını sağlamak üzere gerekli tedbirler alınmalı, yeni oda açılması için kriterler tesbit edilmeli, TMMOB'nin çok odalı yapısı gözden geçirilmelidir. Kaynakların ortak kullanımı ve dayanışmacılık geliştirilerek yeni oda açılmasının zorunlu olduğu durumlarda zayıf ve işlevsiz yapıların oluşması önlenmelidir.

17. TMMOB kamusal alanın genişletilmesi için mücadele etmeli, emekçi üyelerinin ağırlığına uygun bir politik hat izlemelidir. Emek Platformunun bir yıllık mücadele süreci değerlendirilmeli ve TMMOB Platformunda emek mücadelesinin önünü açıcı politikaların hakim kılınması için çaba harcamalıdır.

TMMOB, farklı mücadele alanlarında da, ilgili diğer toplumsal kesimler ve örgütlerin biraraya getirilmesi için inisiyatif kullanmalıdır.

18. TMMOB bünyesinde farklı Odalar ve disiplinler arasında yaşanmakta olan sorunlara ek olarak GATS (Hizmet Ticareti genel Anlaşması) ve AB süreçlerinde gündeme gelen mühendislik mimarlık hizmetlerinin serbest ticareti/dolaşımı mevcut disiplinlerin çerçevelerini yeniden tanımlanmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu nedenle, TMMOB Yönetim Kurulu bu sorunların çözümünü amacıyla; bütün didiplinlere eşit mesafede durarak bilgilenmesini sağlamak üzere Bilimsel Danışma Mekanizmaları oluşturmali, buradan aldığı bilgi ve görüşleri ilgili Oda temsilcilerinin de bulunduğu ortamlarda tartışarak gerekli kararları üretmelidir.

19. Eğitim, kalkınma, sanayileşme ve istihdam politikalarındaki çarpıklıkların, özelleştirme uygulamalarının, GATS ve AB süreçlerinin ağırlaştırması beklenen işsiz mühendis ve mimarlar, meslek alanı dışında çalışanlar ve emekli üyelerimizle ilgili olarak; TMMOB öncelikle durum saptaması, sonra da eylem planı geliştirmelidir.

20. TMMOB organlarında ve platformlarında yaşanan tartışmaların ve ürünlerin Odalara, yerel birimlerimize ve üyelerimize hızla iletilmesi için diğer araçların yanısıra, TMMOB WEB sayfası ivedilikle işler hale getirilmeli, Birlik bünyesinde elektronik haberleşme ortamına hızla geçmek için gerekli tedbirler alınmalıdır.

21. Çeşitli doğa olaylarının etkisi altında olan ülkemizde; TMMOB'nin bünyesi ve çalışma perspektifi içinde doğa olaylarını özellikle deprem çalışmalarını takip edecek, yönlendirecek ve denetleyecek bilimsel-mesleki-teknolojik temelde özel ve sürekli bir komisyonunun kurulmasını sağlamalıdır. Bir pilot program olarak TMMOB, Marmara Bölgesinin olası bir depreme hazırlanması amacıyla TMMOB'nin Deprem Raporu Doğrultusunda bölgede işbirliği yapılabilecek tüm kuruluşların bir araya getirilmesi için her türlü çabayı harcamalıdır. Bu pilot program diğer bölgelerde de yaşama geçirilmelidir. »

22. a.Yapı denetimi, ülkemizdeki konut sorunundan bağımsız olarak ele alınamaz. Her insanın temel haklarından biri olan sağlıklı bir çevre ve konutta yaşama hakkı öne çıkarılmalı, konut üretimi ve denetimi bu anlamda kamusal bir hizmet alanı olarak ele alınmalıdır. Mühendis mimarların işsiz kalmasının yanında sağlıksız bir yapılanma anlamına da gelen "Yapı Denetiminin Özel Şirketlere Devredilmesi" ne karşı çıkmalı, alternatif kamusal denetim politikaları geliştirmelidir.

b. TMMOB 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname konusunda mücadelelerini sürdürürken alternatif bir İmar Hukuku Çerçevesini de hızla oluşturmali, KHK'nin pilot illeri dışındaki 54 ilde, 3194 sayılı İmar Kanunu çerçevesinde ortak bir denetim uygulamasını ciddi bir biçimde örgütlemelidir.

c. 595 sayılı KHK ve devamında gündeme gelen ilgili yönetmelik ve yasalar bütünlüklü bir saldırının parçalarıdır. Yapı üretimindeki, kentleşmedeki ve imar alanındaki sorunlara da çözüm olamayacak olan bu uygulamalar, mühendis ve mimarların arasında yeni eşitsizlikleri ortaya çıkaracaktır. Mühendis ve mimarlar arasında kastlaşma ve eşitsizlik doğuran, mühendis-mimarların mutlak bir yoksullaşma yaşamasına neden olacak olan uzmanlık uygulamasını durdurmak için mücadele etmelidir.

d. Genel Kurul' dan sonra ilk iş olarak, 595 sayılı KHK ve sonuçları ile ilgili olarak üye tabanı bilgilendirilmeli, uygulamaların durdurulması için yerel ve merkezi eylemler gerçekleştirilmelidir.

23. Türkiye'de doğal ve tarihi sit alanları üzerinde yoğun bir tahrip politikası uygulanarak bin yılları aşan kültürel ve tarihi miraslarımız yok edilmektedir. Özellikle GAP bölgesinde Hasankeyf, Halfeti, ve Belkıs Harabeleri gibi onbin yıllık kültürel ve mimari mirasları, elli yıllık ömürleri olan barajların getireceği "ekonomik" kazançlara tercih edilmektedir. Bu olgularla birlikte yedibin beşyüzyıllık tarihi Diyarbakır Suriçi kenti zoraki bölgesel iç göçlerin getirdiği tahribatlarla günden güne yok olup gitmektedir. TMMOB 36. Dönem çalışma programı içerisinde tarihi ve kültürel mirasın korunması, bilince çıkarılması ve savunulması doğrultusunda gerekli çalışmaları yapmalıdır.

24. TMMOB, bir yandan tüm bireylerin yaşam hakkına ve onuruna sahip çıkmak için öte yandan meslek onurunu korumak için insanlık suçu olan hücretipi cezaevi yapımına karşı çıkmalı ve bu suça ortak olan meslek üyelerine yönelik olarak gerekli yaptırımları uygulamalıdır ve Cezaevleri İzleme Komisyonu oluşturmalıdır. ○

Yetkin Mühendislik

Eğitim Eşitsizliği

"Ülkemizde üniversitenin amacı salt öğretim olarak görülmekte,adından söz edilse de gerçek eğitim ve araştırma göz ardı edilmektedir.

Çağdaş eğitimde, uzun sürede değişmeyecek ilkelerin öğretilmesi ön plana alınmalı ve öğrenci okumaya, düşünmeye, araştırmaya, irdelemeye ve tartışmaya yönlendirilmelidir. Araştırma olmayan bir ortamda çağdaş eğitim vermek olanaksızdır. Üniversite planlaması yukarıda özetlenen nitelikte bir eğitim ve araştırma ortamı yaratmak üzere planlanmalıdır."

Ne yazık ki bu planlama yukarıda Prof. Uğur ERSOY hocamızın tanımladığı niteliklere göre yapılmamış son on beş yılda ülkemizde hiçbir planlama yapılmadan 30 'dan fazla üniversite kurulmuştur. Bu yeni açılan üniversitelerde eğitim için gerekli alt yapının çok sınırlı olması, çalışabilecek öğretim üyesi sayısının yeterli olmaması en önemlisi de idari ve akademik özerkliğin olmaması sonucunda eğitim kalitesinde de büyük bir düşüş yaşanmaktadır. Aslında eğitimde kalitenin düşmesi sadece ye-ni açılan kurumlarda değil, tüm üniversitelerimizde YÖK uygulamalarıyla başlamış ve hala geriye doğru işlemektedir. Ayrıca kendi içinde kurumlaşmış, imkanları ve alt yapısı daha iyi olan eski üniversitelerimizle yeni açılan üniversitelerimiz arasında verilen eğitim açısından büyük farklar bulunmaktadır. Eğitimdeki bu eşitsizlik ister istemez üniversite mezunlarına da olumsuz yönde yansımaktadır. Eğitim eşitsizliğinin giderilmesi bu ülkenin ve meslek odalarımızın birincil talebi ve gündemi olmak zorundadır. Ne yazık ki bu konu meslek odalarımızın gündemine, hatta söylem ve duyurularına yeterince girememiş, girse bile mevcut iktidarlar tarafından dikkate alınmamıştır.

Mesleki Eğitim

Üniversitelerden mezun olan meslek taşlarımız, diplomalarını alıp iş aramaya başladıklarında çok büyük zorluklar çekmekte ve meslek hayatınca da bu sıkıntılar sürmektedir.

Böyle bir sistemden mezun olan mühendislik öğrencisinin, gerçek anlamda mühen-dislik yapabilmesi için meslek içi eğitim görmesi, mühendislik tasarımı ve uygulaması için yeterli bilgileri edinmesi gerekli olmaktadır.

"Mühendislik eğitiminde öğrenciye lisans seviyesinde ağırlıklı olarak temel bilgiler vermek amaçlanmaktadır. Teknolojik gelişmelerin bu günkü hızı ve meslek alanı için-de herhangi bir konuda uzmanlaşma göz önüne alınarak uygulamaya yönelik bilgiler ve eğitim, mezuniyet sonrasına kalmaktadır."

Bu nedenle eğitim sadece üniversitelerde değil, sürekli ve meslek hayatı boyunca sürdürülmelidir.

Bu anlamda "Meslek İçi Eğitim" tek başına eğitim eşitsizliğini gidermenin

bir aracı ola-rak görülemez fakat eğitimin sürekliliği düşünüldüğünde de yararları yadsınamaz.

Meslek odalarına düşen en önemli görevlerden biri de üyelerimize gerek duy-dukları ve güncel teknolojik gelişmeleri içeren konularda eğitim programları, uzman-laşma konularına göre uygulamaya ve tasarıma yönelik seminerler, kurslar düzenle-mektir. Mühendislik temel bilgilerinin hatırlatılması eksik bilgilerin kazanılması da bu e-ğitim programlarının kapsamında olmalıdır.

Yetkin Mühendislik

"Bugün inşaat mühendisliği bölümünde okuyan bir öğrenci, özellikle son iki yılda çeşitli uzmanlık alanlarında "genel düzeyde" kuramsal bilgiler almaktadır. Örne-ğin betonarme statik, su yapıları, karayolu, demiryolu, köprü yapımı, geoteknik, çelik yapılar vb. . Bu öğrenci mezun olduktan sonra örneğin çok katlı bir bina yapımı pro-jesinin altına imza atma yetkisine ve hakkına sahiptir. (ki, burada 3-5-7- katlı gibi "nor-mal" olarak tanımlayabileceğimiz bina tasarımlarını saymıyoruz.)

Az önce vurguladığımız eğitim sistemindeki "yetersizlikler" ve "çağdaş" üniversite mo-delinden uzak yaklaşımlar sonucu bu konu son derece düşündürücüdür."

"... Mühendislik eğitimi alan kişiler, mezun oldukları günden başlamak üzere, 28 Haziran 1938 günlü "Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun"a göre mühendislik hizmeti verme hakkına sahip olmaktadırlar.

Belirtilen yasaya göre mühendislik diploması alan herkesin uygulamada her-hangi bir deneyime sahip olmaksızın , bir anlamda , sınırsız mesleki yetki ile donatıl-ması, hizmetin niteliği ve güvenliği bakımından zaman zaman sakıncalar yaratmak-tadır. Benzer sorunla karşılaşan bir çok ülke, hizmetin verilmesi aşamasında olu-şa-bilecek risklerin azaltılmasını sağlamak amacı ile YETKİN MÜHENDİSLİK sistemini uygulamaya sokmuştur."

Yetkin Mühendislik sistemi TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı Karar Taslaklarında şöyle tanımlanıyor. (Sh:33) :

Karar Taslakları

1.TMMOB ve Odalar, eğitimde kalite eşitliğini göz önüne bulundurarak, toplumun güvenliğini, sağlığını ve gönencini (yaşanabilirliğini), doğal ve kültürel yaşam or-tamlarını doğrudan etkileyen alanları önceliklerine göre belirleyerek, bu alanlar-daki gereksinmelere uygun olarak tanımlanacak bilgi ve beceri düzeylerine göre mesleki yeterliliğin saptanmasını ve belgelenmesini sağlarlar; bu yetkinin yasal dayanaklarının daha açık bir ifadeye kavuşması için Mühendislik ve Mimarlık Hak-kındaki Yasada ve

TMMOB Yasasında değişiklik yapılması için girişimlerde bulu-nurlar.

2.TMMOB ve Odalar, mesleki yeterliliğin belgelendirilmesine yönelik meslek içi eği-timi, mesleki davranış ilkelerini de içerecek biçimde planlarlar, uygulama alanları-na ilişkin eğitimi kamusal bir hizmet olarak gerçekleştirirler, bu eğitimin ortak ko-nularını programlarlar, ders notlarını hazırlarlar ve eğitimcilerin eğitimlerini sağlarlar.

3.TMMOB, yetkin mühendislik ile ilgili tartışma zeminini ve sürecini örgütler.

Yetkin mühendislik, belgesinin elde edilmesi için mezuniyet sonrası tecrübe kadar teknik toplantılar, mesleki seminerler, kurslar, sempozyumlarında önemi olmalıdır. Yetkinlik belgesi yetkin mühendislerden oluşan bir komite önünde adayın sözlü ve ya-zılı bir şekilde ve de özellikle uygulamaya yönelik kapsamlı bir sınav geçirmesi ile el-de edilebilmelidir.

595 Sayılı K.H. Kararname

Bu kararnamede geçici Md.4 de "Mesleğini fiilen çalıştığını belgelemek kay-dıyla 12 yıl ve daha fazla mesleki deneyimi bulunan mühendis ve mimarlara ilgili meslek odalarınca başvuru tarihinden itibaren bir ay içerisinde uzman mühendis veya uzman mimar belgesi verilir" denilmektedir.4. Maddede bahsedilen uzman mühendislik bizim yukarıda tanımlamaya çalıştığımız YETKİN Mühendislik ile hiçbir ilgisi yoktur. Her şeyden önce bu 12 yıl nereden çıkmıştır. Neden 5,7,10 değil de 12'dir, bilinmez . En önemlisi de Türkiye de istediğimiz belgeyi elde edebilirsiniz ve kolayca Bakanlığın tarediği "Uzman Mühendis" olabilirsiniz, ama "YETKİN MÜHENDİS" olamazsınız. Senesi kaç olursa olsun yeterliliklerin sınanmadığı yani sınav olmadan meslek odala-rı bu "Uzmanlık Belgesi"ni vermemelidirler.

"Uzman Mühendislik" sınavına girmek için beş yıllık bir süre düşünülmektedir. Bu bence iki yıl olmalı ama bu iki yılda da genç mühendis arkadaşlarımızın çalışma alanları, yetki ve sorumlulukları çok iyi tanımlanmalıdır. Yeni mezun arkadaşlarımızın "Uzman Mühendis" ağabeylerinin ustalıklarına bırakılmamalıdır. Usta-çırak ilişkisi de-ğil, çağdaş yetki ve sorumlulukların tanımlandığı ve paylaşıldığı ilişkiler yaşanmalıdır. ○

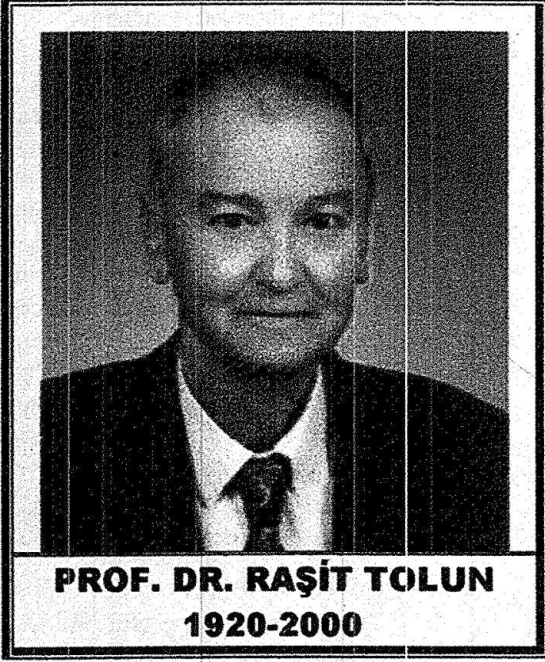
Kaynak:

- 1.Uğur ERSOY "Türkiye Mühendislik Haberleri" sayı:368 sf:59
2. Atilla M. Ansal "Türkiye Mühendislik Haberleri" sayı:368 sf:55
- 3.TMMOB . İMO. İzmir Şubesi- "Yapı Denetimi gerçeği ve İMO İzmir Şubesinin Deneyimi" Sh: 43
- 4.TMMOB İMO. "Yetkin Müh. Yasa Taslağı" Sh:4.

Selami BAKİOĞLU
İnşaat Mühendisi

Bilim ve teknolojinin duayeni Prof. Dr. Raşit Tolun'u kaybettik

Prof. Dr. Ekrem EKİNCİ

PROF. DR. RAŞİT TOLUN
1920-2000

Prof. Dr. Raşit Tolun'u 23 Nisan 2000 tarihinde kaybettik. Kendisi görüşümüze göre, Türkiye Cumhuriyeti'nin bugüne kadarki tarihi içerisinde bilim ve teknolojiyi yoğunlaştıran en büyük hocadır.

İsviçre'ye çok parlak bir lise mezunu olarak bursla gittikten sonra köklü kimya, mineroloji mühendislik dersleri alan Prof. Dr. Raşit TOLUN bu konudaki engin birikimini sürekli geliştirerek kendine hayat boyu süren bir ayrıcalık kazandırmıştır.

Ülkesine genç bir mühendis olarak dönen Prof. Dr. Raşit TOLUN MTA elemanı olarak yeni maden kaynakları keşfederek, yeni tesisler kurarak ve işleterek üretime yönelik önemli katkılarda bulunmuştur. Meslek hayatının girişi aşamasında edindiği bu tecrübeler yaşam boyu kendisinin en önemli özelliklerinden birisini oluşturmuştur.

Daha sonra ülkesinin en önemli üniversitelerinden ODTÜ'nün kuruluşu aşamasında bilim dünyasına girerek, kuruluşuna yoğun katkı vermiştir. Bu sıralarda

dünyanın en ileri teknik üniversitelerinden MIT ve Imperial College'da araştırmacı olarak çalışmıştır. Flotasyon üzerine özgün teoriler geliştirerek konusunun en saygın bilim adamlarından biri olmuştur. Geliştirdiği teoriler yoğun olarak kullanılmış ve el kitaplarına girmiştir. Bilim adamlığının zirvesinde iken 1973 yılında bu kez TÜBİTAK'ta Gebze Araştırma Enstitüsü'nün kuruluşunda görev almış ve aynı zamanda İTÜ'de çalışmaya başlamıştır. Bu aşamadan sonra bilim ve teknolojiye tüm birikimlerini oluşturmuş Prof. Dr. Raşit TOLUN'un altın çağları başlamıştır. İTÜ'de ve MAM'da bor konusunu odak noktası haline getiren hoca, bu konuda dünyanın en yoğun bilim ve teknoloji altyapısının oluşmasını sağlamıştır. Kendisinin TÜBİTAK'tan aldığı ilk ABD patentinin konusunu oluşturan "Tinkal'den Elektroliz Yöntemi İle Borik Asit ve Sudkostik Üretimi prosesi" Türkiye'de tasarlanan ve geliştirilen en mükemmel proses geliştirme örneğidir. Bu düşünce uluslararası seviyede de geçerli bulunmuş olacak ki Solvey bu prosesi fabrika ölçüsünde Türkiye'de kurma konusunda teklifte bulunmuştur.

Türkiye'de bor konusundaki birikimin tümünde net katkıları olan Prof. Dr. Raşit TOLUN bu konuya fabrika kurarak, fabrika revize ederek, teknolojiler geliştirerek, patentler alarak ve dünya çapında etkin bilim adamları yetiştirerek görülmemiş hizmetler vermiştir. Ülkemizde hangi bilim adamı, bilim adamlığının en üst noktasındayken, kendisine ülkenin en önemli minerallerinin değerlendirilmesini misyon edinerek, bir misyoner gibi vefat ettiği güne kadar hizmet etmiştir?

Prof. Dr. Raşit TOLUN Uludağ Wolfram madenini keşfeden iki bilim adamından biridir. Bulduğu minerallerden birine Bursait adını vermiş, geliştirdiği patentlerde, proseslerde, yazdığı makalelerde her zaman gençler ve öğrencilerini ön plana çıkarmıştır. Tüm yaşamı boyunca ulaştığı bilimsel ve teknolojik mükemmellik buluşlar, Kayak Milli Takım Kaptanlığına kadar giden sportif başarıları Prof. Dr. Raşit TOLUN kişiliğinde, anlayış, vericilik, üreticilik, tevazu ve erdem yüklü bir sevgi yumağı olmuştur.

MTA, ODTÜ, Etibank, MAM ve İTÜ'de Prof. Dr. Raşit TOLUN ile çalışanlar onunla çalışmanın ayrıcalığını her zaman hissetmişlerdir. Yaşamı boyunca her zaman hissederek ondan çok şeyler öğrenen biz öğrencileri yaşamımız boyunca onu saygı ve sevgi ile anacağız. Türk toplumu sağlığında çok ilgilenmediği ve bazı durumlarda farkına varmadan kırdığı bu yüce bilim adamını arkasında bıraktıkları ile keşfetmek zorunda kalacaktır. MTA'nın, ODTÜ'nün, Etibank'ın, MAM'ın İTÜ'nün ve tüm bilim camiasının başı sağ olsun. ○

Prof. Dr. Raşit TOLUN

1920 yılında İstanbul'da doğan Raşit TOLUN, 1938'de Balıkesir Lisesi'nden mezun olduktan sonra Maden Tetkik Araştırma Enstitüsü tarafından İsviçre'ye gönderildi. Cenevre Üniversitesi'nden Kimya Yük. Müh., Maden Zenginleştirme Mühendisi ve Kimya Doktoru ünvanlarını alarak 1946'da yurda döndü. MTA, Etibank ve Elazığ bölgesindeki Krom, Bakır ve Kurşun - Çinko Maden İşletmeleri'nde çoğunlukla yurdumuzda ilk kurulan tesislerde sorumlu başmühendis olarak çalıştı.

Bulucusu olduğu Uludağ Wolfram madeninin zenginleştirme çalışmaları ile 1955'te doçent oldu. Yine bu cevher içerisinde tespit ettiği yeni bir minerale "Bursait" adını verdi. 1957 - 58 yıllarında "Massachusetts Institute of Technology"de Uranyum Ekstraksiyonu konusunda araştırmacı müşavir olarak kabul edildi.

1960'ta Orta Doğu teknik Üniversitesi'ne intisap ederek 1962'de profesör oldu. 1963'te Imperial College of Science and Technology'de yaptığı flotasyon işlemini aydınlatıcı çalışması daha sonra bu alanda yapılan yayınlarda temel referanslar arasına girdi.

Uygulamalı araştırmalarıyla, mineral kaynaklarımızın değerlendirilmesine öncelik veren ve bu

alandaki yapıcı atılımları ile tanınmış olan Prof. Dr. Raşit TOLUN, 1973'te Tübitak Marmara Araştırma Enstitüsü'nün Kimya Bölümü Başkanlığı'na atandı. Öğretim görevine bu kez İTÜ Kimya Fakültesi'nde devam etti ve araştırmalarını çoğunlukla bor bileşikleri sanayimizin gelişmesine yöneltti. 1981 Sedat Simavi Vakfı Fen Bilimleri ödülünü de yine bu alandaki ihtira beratına istinaden aldı. TÜBİTAK-MAM'da gerçekleştirilen çalışmalarla alınan patentlerin %80'inden fazlası Prof. Dr. Tolun yönetiminde gerçekleştirilmiştir.

Öğretim üyeliği süresince uluslararası alanda tanınmış birçok bilim adamımızın yetişmesine katkıda bulundu. Bugüne kadar yerli ve yabancı dergilerde yayınlanmış 100'den fazla eseri bulunmaktadır. Hakkında "Madencilğe Yön Verenler" isimli yaşam öyküsünü içeren kitap mevcuttur. Emekliliğinden sonra TÜBİTAK-MARMARA Araştırma Enstitüsü'nde danışmanlık görevi yapmıştır.

İTÜ'de öğretim üyeliği yaptığı 1975-1987 yılları arasında boraks sanayinin en önemli darboğazı olan killerin filtrasyon işleminin aşılmasını sağlayan ve uygulamaya intikal eden araştırmaları için 1988'de Türkiye Rotary Klüpleri'nin teknoloji ödülünü kazandı. 1987'de İTÜ'den emekli oldu.

Prof. Dr. Raşit TOLUN, 23 Nisan 2000 Pazar günü yaşama veda etmiştir. ○

KIZ KULESİ'Nİ GERİ İSTİYORUM

Özden KAYA-Mimar

BİR HABER

Hürriyet gazetesinin 29 Mayıs günlü gazetesinde Kız Kulesi'ne ilişkin alttaki haber yayınlandı. "Mimarlar Odası eski başkanı Oktay Ekinci ve İstanbul şubesi eski başkanı Prof. Dr. Afife Batur, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün kararıyla, üyesi oldukları koruma kurulunda Kız Kulesi konusunda yasaklı hale getirildi. Kız Kulesi'ndeki restorasyon uygulamasına karşı çıkan, restorasyonun tarihi eseri tahrip ettiğini savunan Ekinci ve Batur bundan böyle üyesi oldukları 3 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nda Kız Kulesi'yle ilgili toplantılar katılamayacak, konuyla ilgili toplantılara katılamayacak, konuyla ilgili oy kullanamayacak."

Bunun Kültür Bakanlığı'nın tarafsızlığı öngörerek yaptığı bir uygulama olduğunu düşünmek iyi niyeti de aşan bir saflığa varıyor. Batur ve Ekinci tarafsız diğer üyelerinin tarafsızlığından nasıl emin olunabilir ki. Böylesine gündemde olan bir konuda bırakın ÇED raporlarını okumayı, Kız Kulesini uzaktan görmek bile onu bu hale getirenler karşısında durmayı, bu eğer tarafsızlıkta taraf olmayı gerektiriyor.

Eğer sürece tekrar bakarsak en başından bu yana yanlışla doğru diyen bir zihniyeti görüyoruz. Bundan beş yıl öncesinde Turizm Bakanlığı restore edebilecek yeterince parası olmadığını söyleyerek Kız Kulesi'ni 49 yıllığına Ahmet Hamoğlu'na kiralamıştı. Bu son yılların özelleştirme politikasının bir ürünüydü, yoksa Bakanlık onarım için gerekli görülen 50 milyar lirayı bulurdu. Bir imgeyi, çocukluğumuzun masalını özelleştirerek düşerimizi basitçe rantta dönüştürdüler. Ve bundan sonra yapılan en fazla paranın hangi yollarla kazanılacağına dairdi. Restoran olarak tahsis edileceği konuşulurken, Kız Kulesi'nin kültürün toplumsal parçası olduğu buranın kültür yuvası olarak kullanılması gerektiği görüşleri sümen altı edildi.

Daha sonra ki restorasyon sürecinde sade ve müte-

vazı olan yapı belgelere dayalı bilimsel bir restitüsyon araştırmasına dayanmadan aşırı derecede süslenildi. Bu uygulama yapılırken bilimsellikten, mimarlık etiğinden uzaklaşıldı, bu mekânın, ulaşılmazlığı simgeleyen 1. Dereceden tarihi eser olduğu ikinci planda kaldı. Beton platform etrafında ki kayalar kaldırıldı, onaylı proje dışına çıkılarak beton platform 300 m2 büyütüldü. Statik projeler yapılmaksızın "niteliksiz ek" tabir edilen yapı kaldırıldı. 17 Ağustos depreminden hasar alınan çelik putrellerle desteklendi. Taşıyıcı çelik boyunluğuy- la görünümü de değişti.

Kız Kulesi'nin restorasyonunda ki olumsuz müdahalelere ilişkin çok şey söylenebilir. Sonuçta başarısız olmuş bir restorasyon çalışmasıyla karşı karşıyayız. Bundan sonrası için yapılacak olan ivedi bir şekilde bir komitenin kurulması, yanlış uygulamaların düzeltilmesi, beton platformun eski haline döndürülmesidir. Bu olumsuz uygulamaların zeminini oluşturan ticari kaygılardan vazgeçilmelidir. Bunun için de yapılan sözleşme feshedilmeli, Kız kulesi toplumun ortak kullanımına açılmalıdır. Bizim olan Kız Kulesi'ni geri istiyoruz. ○

"Küreselleşme, Bölgeselleşme ve Emek" Sempozyumu Yapıldı

MAI ve Küreselleşme Karşıtı Çalışma Grubu'nun organize ettiği Küreselleşme, Bölgeselleşme ve Emek Sempozyumu, 15-16 Nisan tarihlerinde Petrol İş Sendikası salonunda gerçekleştirildi. Çalışma Grubu'nu oluşturan işçi ve memur sendikaları, meslek odaları, demokratik kitle örgütleri ve sivil inisiyatifler etkinliğin hazırlanmasına katkıda bulundular. Sempozyuma yerli konuşmacıların yanı sıra İtalya, Fransa ve Yunanistan'dan da konuşmacılar katıldılar.

Sempozyum'da genel olarak kabul gören görüşleri içeren bir deklarasyon hazırlanarak 17 Nisan'da bir basın toplantısı ile duyuruldu. Bu Deklarasyonu sizlere sunuyoruz.

Sempozyum Sonuç Deklarasyonu

Kamuoyuna, 17 Nisan 2000

Gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde uyguladıkları bilinçli ve tamamen sermayeden yana, emekçilere karşı politikaları sonucunda dünya nüfusunun önemli bir bölümünün yoksullaşmasına, milyonlarca Afrikalı, Güney Amerikalı, Asyalı ve hatta Gelişmekte olan ülke insanların her gün açlıktan ölmesine diğer tarafta ise kredi adı altında yoksul ülkelere dayatılan bu bağımlılık aygıtları sayesinde dünya finans sermayesinin daha da güçlenerek, gelişmiş ülkelerde bile emeğin kazanımlarının gerilemesine, örgütlülüğünün azalmasına ve üretimden gelen gücünü kullanmasının bile zorlaşmasına yol açan kapitalist sistemin can damarları olarak nitelendirilebilecek IMF ve Dünya Bankası, oyunlarına bir yenisini eklemek üzere 16 Nisan'da (Dün) ABD'nin Washington kentinde "Bahar toplantıları"na başlamıştır.

Ancak unutulmamalıdır ki, bundan sadece 4-5 ay önce sistemin bir başka önemli aygıtı olan WTO da benzer hedeflerle Seattle'da bir toplantı yapmaya kalkmış ve bu olay Amerika'nın çok uzun bir süreden beri

görmediği boyutlarda şiddet, protesto ve direnç gösterilerine sahne olmuştur. Bu tepkilerin de etkisiyle WTO toplantıları hiçbir anlaşmaya varılmadan, ortak deklarasyon çıkarılmadan bitirmek zorunda kalmıştı.

Bizler çok iyi biliyoruz ki "Bahar Toplantıları" adı verilen ve IMF ve Dünya Bankasının artık tüm dünya tarafından gayet iyi tanınan bu tip toplantıları sonucunda atılan adımlar, dünya halklarını daha derin krizlere sokacaktır.

IMF ve Dünya Bankası "Bahar Toplantılarının"

protesto edilmesi kapsamında Türkiye MAI ve Küreselleşme Karşıtı Çalışma Grubu olarak İşçi ve Kamu Çalışanları Sendikaları, TMMOB, TTB ve TEB bağlı Meslek Odaları ve Demokratik Kitle Örgütleri ile birlikte 15-16 Nisan 2000 tarihlerinde düzenlediğimiz KÜRESELLEŞME, BÖLGESELLEŞME VE EMEK Sempozyumunda 2 gün tartışılan ve ortaklaşılacak görüşleri kamuoyuna açıklıyoruz.

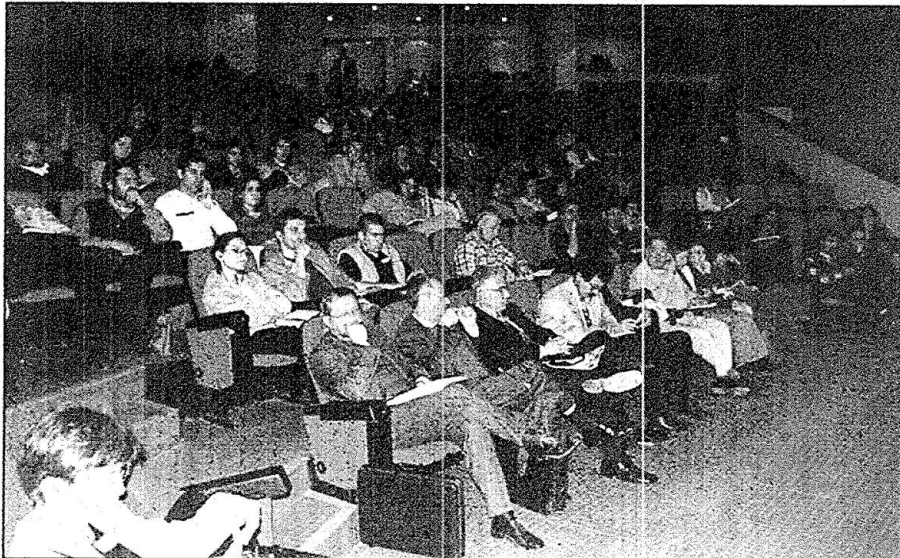
1-Kapitalizmin küreselleşmesine karşı tüm emek güçlerinin birlik içinde ve bütünlüklü, cepheci karşı çıkış göstermesinin koşulları yaratılmalı, gelişmiş-az gelişmiş ya da kuzey-güney veya yoksul-zengin biçimindeki ayrıştırmaların ve halkları karşı karşıya getirmenin emekçilere hiçbir yarar sunmayacağı gibi sömürüyü şiddetlendiren bir nitelikte olduğu,

2- Ulus Devletler içindeki mücadele ile aynı anda emeğin uluslararası mücadele birliğinin sağlanması için ortak örgütlenme araçları, ortak bilginin ve ortak eylemin koşullarının yaratılması,

3- Sermayenin Kurumlarına karşı 30 Kasım 1999'da SEATTLE'da ve bugün Washington D.C.'de direnenlere Türkiye Emekçilerinin desteğinin iletilmesi,

4-Küreselleşme ve Bölgeselleşme konularında emekçilerin bilgilendirilmesinin en önemli görev olduğu ve bu kapsamda Türkiye MAI ve Küreselleşme Karşıtı Çalışma Grubunun çalışmalarına daha aktif destek verilmesi ve Çalışma Grubunun mevcut uluslararası dayanışma ve işbirliği potansiyelinin daha da artırılması konularında görüş birliği sağlanmıştır. ○

Türkiye MAI ve Küreselleşme Karşıtı Çalışma Grubu

Küreselleştirilemeyenler

Ceylan Demircan

(İTÜ Matematik Mühendisliği - Öğrenci)

Emperyalizm kendine uygun yeni elbisesini giydi; etek uçlarından 5 cm uzatıp kenarlardan aldıkları şık bir "bin ayıp örter" elde etmiş oluruz. "bir parça bez" dememek, örttüğü ayıbı unutmuyup ciddiye almak lazım.

Etek boyunu uzattılar ya emperyalizmi "küreselleşme" diye yutturmaya çalışıyorlar. İnsanoğlunun hafızasının zayıflığına güvenip, dün ve bugün yaptıkları, yarın yine yapmaya devam edecekleri insanlığa düşman faaliyetleri, kendilerine küreselleşme dediler diye, unutacağımızı zannediyorlar. Bu rahatlıkla kalkıp insan haklarına saygı diye dört bir bucağı dolaşmaya, insan hakları dersleri vermeye girişiyorlar.

Emperyalizm, emperyalizm olalı hiç bu kadar naif bir tanımlama ile anılmadı (sol içindeki algılanışı dahil). Onun, "bir üretim ilişkisi boyu" kadarlık farkına, barbarlık, sömürgecilik gibi - duyduğunuzda "kesinlikle kötü birşey" dedirten - tanımlamalar yerleştirilirken, kendisi yeni parlatılmış küreselleşme tanımına terk edilip, delil yetersizliğinden beraat etmiş bir tecavüzcünün "masum", "garip", "mağdur" gibi pozitif önermelerle anılmasına benzetebileceğim ve en fazla, kulağa hoş gelen tınısıyla "kimileri kötü birşey olduğunu söylüyor ama bilmem ki..." dedirtecek kılıfta servise sunuluyor.

Sınıflar mücadelesinin - tarihin - karşılaştığı en büyük barbarlığa adlı adınca emperyalizm diyerek devam edeceğim ve bu cümleden sonra artık küreselleşme lafını kullanmayacağım.

Geçtiğimiz iki ay, dünyada olduğu gibi Türkiye'de de IMF, Dünya Bankası ve ABD karşıtlığı üzerinden anti-emperyalist eylemliliklere sahne oldu.

Dünya söz konusu olduğunda, bu eylemliliklerden özellikle Seattle'da gerçekleştirileni bir heyecan dalgası yarattı. Bütün heterojen yapısına ve siyasi hedeflerdeki muğlaklığa karşın dünyanın herhangi bir yerindeki anti emperyalist mücadeleye sempatiyle bakmanın anlaşılır nedenleri vardır. Ama heyecanlanmak için bu kadar uzağa gitmeye ve bu kadar zamandır beklemeye hiç gerek yoktu.

Bu memlekette anti-emperyalist mücadele belki de hiç bu kadar gerekli ve mümkün olmamıştı. Türkiye'nin yakın geleceğinin anti emperyalist mücadeleyi daha olanaklı kılıyor oluşu evet gerçekten de heyecan verici.

Hemen bir örnek vermek istiyorum. Geçtiğimiz nisan ayında, iki mekan, İTÜ ve Dolmabahçe 32 yıl sonra yine aynı başlıkta buluştu.

17 Nisan Pazartesi günü Dolmabahçe'de "IMF Defol" pankartı açan 70 öğrenci dövülerek gözaltına alındı. Protestolarına İTÜ Gümüşsuyu Makine Fakültesi'nde devam eden öğrenciler "IMF Defol" sloganlarını üniversiteye taşıdılar.

Aynı saatlerde İTÜ Taşkışla kampüsüne gelen öğrenciler, kampüsün Amerikan bayraklarıyla donatıldığını ve Amerikan Eğitim Fuarı başlığında bu memleketin genç beyinlerinin fethedilmeye çalışıldığını gördüler. Bu karşılaşmadan bir saat sonra Eğitim Fuarı'nı basan öğrenciler "Yankee Askerinle, Üslerinle, Hamburgerinle Defol" pankartını açıp, kapattıkları bir Amerikan bayrağını yaktılar.

Evet Türkiye'de anti emperyalist mücadelenin zemini güçlü bir biçimde vardır ve işlenmeyi beklemektedir. IMF politikalarına tam boy teslim olmuş, yeni NATO konseptinin pürüzsüz hizmetinde, Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkasya'da oynanan satranç oyununda, ABD'nin sorun çıkarmayan taşı bir ülkede anti emperyalist mücadele güncel olmazda, başka nerede olabilir ki? ○

Güneş Balçıkla Sıvanmaz

Armağan Öztuksavul
15 Mayıs 2000

1 Mayıs 2000, artık unutulmaya başlanmış Avrupa ülkelerinde ve ABD'de bile coşkuyla hatırlanıyor. Öteden beri belirli bir mücadele ile kutlanan bizim gibi ülkelerde de, emperyalizmin küreselleşme isimli saldırısına karşı uluslar arası mücadeleye vurgu yapıldı. Aynı biçimde 16-17 Nisan 2000 tarihinde dünyanın pek çok ülkesinde Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası (DB) bahar toplantıları protesto ediliyordu. Toplantıların yapılacağı yer, bu iki örgütün merkezinin bulunduğu ve ABD'nin başkenti Washington DC şehriydi. Gösterilerin de merkezi oldu ve yine "demokrasi" ülkesinde polisin şiddeti ile karşılaşıldı.

Türkiye'den de Ses Var

Türkiye'de de çeşitli biçimlerde duyarlılık gösterildi. Türkiye MAİ ve Küreselleşme Karşıtı Çalışma Grubu bu tarihlerde uluslararası katılımcıları olan bir sempozyum organize etti ve 17 Nisan'da bir basın açıklamasıyla protestolara destek oldu.

İstanbul Emek Platformu, Sosyalist Basın ve öğrenciler de 17 Nisan'daki eylemleriyle bu topraklardaki anti-emperyalist damarın yaşadığını gösterdiler. 68'lerde Altıncı Filo askerlerinin denize döküldüğü Gümüşsuyu-Dolmabahçe hattında, dünyadaki benzerlerine seslerini kattılar.

Yeni Buluşmalar

1999'da 18 Haziran, 15 Eylül, 30 Kasım tarihlerinde gerçekleşen ve Davos'ta ise biraz cılız kalan uluslararası eylem günleri 2000'de 16-17 Nisan ve 1 Mayıs'ta gelişerek devam etti. Önümüzdeki ilk "buluşma" günü 30 Haziran gibi görünüyor. Ama asıl güçlü buluşma, 27 Eylül'de Prag'ta yapılmak istenen IMF, DB güz toplantıları olacak. AED'de mücadelelenin sürdüğünü gösteren Seattle'ın 30 Kasım'ına karşılık, Eylül ayında emekçilerin, doğa dostlarının, ezilenlerin de bir Avrupa'sı olabileceği anlaşılacak.

2+1 Kardeşler

İsimleri hep yan yana anılarak, böylesi protestolara neden olan IMF ve DB kardeşlerin amaçlarına bir bakmak istedim. Bunun için İkinci Paylaşım Savaşına kadar uzanmak gerekti. 1944 yılına kadar ABD'nin Bretton Woods kasabası ismi duyulmamış bir yerleşimdi. Kızıl Ordu'nun Nazi ordularını bozguna uğratarak Sovyet topraklarından çıkarmasıyla savaşın artık kaderi belli olmuştu. ABD ve İngiltere'nin çağrısı üzerine Bretton Woods kasabasında dünyanın bundan sonraki ekonomik ilişkilerini düzenleyecek kararların alınacağı bir konferans gerçekleştirildi. Burada bizzat kendi söylediklerine bakmakta yarar olabilir. Dr. A. Mahfi Eğilmez'in "IMF Dünya Bankası ve Türkiye" isimli bir kitabı var. 1996'da Tütünbank yayınlarından çıkmıştı. Buradan devam ediyorum. İngiltere ve ABD birbirleriyle ortak yönleri olan iki ayrı planla toplantıya geldiler. Keynes başkanlığındaki İngiltere heyeti, uluslararası üç yeni örgüt kurulmasını önermişti:

"i) IMF, üye ülkelerin ulusal paralarının bir-biriyle ilişkilerinin düzenlenmesine yol gösterecek, söz konusu ilişkilerin bozulmasına ve dünya ticaretinde daralmalara ve dolayısıyla genel refahta bir azalmayla sonuçlanacak kısıtlamalara yol açabilecek ödemeler dengesi bunalımlarını gidermek için üye ülkelere imkanlar sağlayacak,

ii) Dünya Bankası bir yandan Avrupa'nın II'nci

Dünya Savaşı'nda karşılaştığı ekonomik yıkıntıyı giderirken öte yandan da gelişme yolundaki ülkelere yatırım kredileri açarak bu ülkelerin dünya ticaretine daha fazla katkıda bulunabilmeleri için gerekli kalkınmışlık düzeyine ulaşmalarına yardımcı olacak,

iii) Uluslararası Ticaret Örgütü ITO, uluslararası ticarette uyulması gereken kuralları, uluslararası görüşmeler sonucu belirlemek suretiyle üye ülkelerin bu kurallar çerçevesinde karşılıklı ticaretlerinin gelişmesine katkıda bulunacaktı." (A. Mahfi Eğilmez)

Üçüncü örgütün kuruluşuna karşı çıkan H.D. White başkanlığındaki ABD heyetinin görüşleri kabul edildi ve Bretton Woods konferansı kararları "White Planı" adıyla uygulanmaya başlandı. 1946 yılında hem IMF, hem de Dünya Bankası fiili olarak çalışmalarına ABD'nin başkentinde başladı. Uluslar arası ticaret kurallarıyla ilgili olarak bir örgüt kurulmadı, ama 1948 yılında GATT (Gümrük tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması) görüşmeleri başlatıldı ve anlaşmaların belirli bir düzeye getirildiği 1995 yılında Dünya Ticaret Örgütü (WTO) kuruldu. 30 Kasım'daki protestolara kadar emekçilerin çok iyi tanımadığı üçüncü kardeş WTO'nun temelini aslında, IMF ve DB ile beraber atıldığı anlaşıyor. White Planı'nın da aslında ABD'de 1941'de üst düzey bürokratlar ve en büyük patronlar tarafından kurulan gizli "Dış İlişkiler Komisyonu" tarafından hazırlandığı MAİ Karşıtı Çalışma Grubunun yakında çıkaracağı kitapta sergilenecek.

Şeytan'ın Kutsal Amaçları

IMF ve DB, önceden belirlendiği gibi savaş sonrası dünyanın ekonomik ilişkilerini belirlemeye başladılar. Bunun emekçiler açısından ne anlama geldiğini anlayabilmek için iki örgütün kuruluş sözleşmelerindeki temel amaçlara bir göz atmakta yarar var. İşte IMF'nin amaçlarından biri:

"Ekonomik politikanın temel amaçları olarak bütün üye ülkelerde üretken kaynakların geliştirilmesi ve yüksek istihdam ve reel gelir düzeylerinin korunması ve geliştirilmesinde katkıda bulunmak üzere uluslararası ticaretin dengeli bir şekilde büyümesi ve yaygınlaşmasına imkan sağlamak." (age)

Dünya Bankası Anasözleşme'si de çok farklı değil:

"Üye ülkelerin, savaşın oluşturduğu yıkıntıların düzeltilmesi de dahil olmak üzere, kalkınma ve yeniden yapılanma çabalarına, verimli sermaye yatırımları kanalıyla yardımcı olmak, gelişme yolundaki ülkelerin kaynaklarının ve verimli imkanlarının geliştirilmesini özendirmek." (age)

Dünya Bankasının 1992 yıllık raporuna göre ise "Günümüzde DB'nin temel amacını; gelişmiş ülkelerden gelişme yolundaki ülkelere mali imkanları kanalıyla ederek gelişme yolundaki ülkelerin yaşam standartlarının artırılmasına yardımcı olmak şeklinde özetlemek mümkündür" (age)

Güneş Balçıkla Sıvanır mı?

Gözlerim yaşıyor. Ne kadar da güzel amaçlar. Biri, istihdamı arttırmayı, yani emekçileri tehdit eden işsizliği azaltmayı ve ücretleri yükseltmeyi kendine hedef koymuş, diğeri ise bizim gibi ülkelere mali kaynak aktararak yaşam standartlarımızı yükseltecek, yani yoksulluğu azaltacakmış. Öyleyse, bu uluslararası protestolar ve tek tek ülkelerde gerçekleştirilen direnişler nedeni nedir? Bunu anlamak için, süslü sözlerin arkasını görebilmek için çok zorlanmak gerekmiyor. Dünya Bankası ve IMF'nin yaptıklarına bakmak, TC'den isteklerini görmek yeterli.

Dünya Bankası aslında bir grup örgütten oluşuyor. Bunlar, Dünya Bankası olarak bilinen Uluslararası Yeniden yapılandırma ve Kalkınma Bankası (IBRD), Uluslararası Kalkınma Birliği (IDA), Uluslararası Finans Kurumu (IFC), Uluslararası Yatırım Garanti Ajansı (MIGA), Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıkları Çözüm Merkezidir (ICSID). MIGA'nın emperyalist şirketlerin nasıl bir sömürü aracı olduğundan geçen mektubumda bahsetmeye çalıştım. Şimdilik ICSID'in uluslararası tahkim kuruluşlarından en acımasız olduğunu belirterek ve Meclisin tahkim yasasını tam bir birlikle kabul ettiğini hatırlatarak geçeyim. Emekçilere ve hatta tüm insanlığa karşı böyle savaş açmış örgütlerden oluşan Dünya Bankası, emekçilerin yararına nasıl çalışabilir? Tabii ki emekçilerin yararına değil bir avuç emperyalist şirketin yararına çalışmıştır. Kalkınma projeleri adıyla, gelişmekte olan ülkeleri dünya emperyalist-kapitalist sistemine daha fazla bağlayacak politikalara uygun projeler dayatmıştır. Sonra bu projeleri yine emperyalist şirketler gerçekleştirmiş, sonucunda da geri ülkeler borç batağına saplanmıştır. Bu ülkelerin egemenleri de sadece faizleri ödemek için emekçileri daha fazla sömürmek ve baskı altına almaya çalışmışlardır. Dünya Bankasının sosyal güvenliğin özelleştirilmesi için, enerji tekellerine yarayan dışa bağımlı enerji yatırımları ve otomotiv tekellerine yarayan karayolu yatırımları için yaptığı "eğitim" ve verdiği krediler de kalkınma projesi olarak sunulmaktadır. Doğrudur bu projeler sonucunda birileri kalkınmaktadır ama bu birileri emekçiler değil, emperyalist tekelleridir.

Dünya Bankası daha çok özel şirketlerin yapacağı projelere kredi verirken, ikiz kardeş IMF, geri ülkeleri fon adı altında borçlandırmaktadır. Bir kere borç batağına giren ülkeler faizleri ödeyebilmek için yeni borç peşinde koşmakta, bu borçları alabilmek için akıl almaz anlaşmalara imza atmaktadırlar. Son "stand by" anlaşması buna örnektir. Ancak, hatırlanırsa daha anlaşma yapılmadan IMF ve DB, isteklerini sıralıyorlar ve TC devleti de büyük bir hızla gerçekleştiriyordu. 17 Nisan seçimlerinden bir gün önce IMF Türkiye masası şefi, Coterelli, "seçimlerden sonra oluşacak hükümetin, yapısal reformları gerçekleştireceğini ümit ediyoruz" demiş ve eklemişti: "sosyal güvenlik reformu, bankacılık reformu, tarım sübvansiyonlarını düzenleyen tarım reformu ve özelleştirme gibi reformları artık uygulaması gerekiyor" (AA, 16/Nisan/1999). DB Türkiye direktörü Chibber ile yaptığı açıklamalarda da bunları defalarca tekrarlamışlar ve tahkim yasasının biran evvel çıkmasını istemişlerdi. Seçimlerden sonra kurulan Hükümetin kimlerden oluştuğu önemli olmadığı görüldü. Bütün bu istekler sırasıyla yerine getirilerek emekçilerin boğazı biraz daha sıkıldı. Şu an eksik kalan ve yapılmaya çalışılan ise köylüleri mahvedecek olan "tarım reformu" saldırısıdır. Nitekim bu saldırıların somut sonuçları da "stand by" anlaşmasına koyuldu. Tarımda destekleri kaldırarak, ithalatı kolaylaştırarak ve tarımsal KİT'leri özelleştirerek köylüleri yıkıma götürüyorlar. IMF'nin isteğine uygun yapılan özelleştirmelerle işçiler işlerini kaybetmektedirler. Anlaşma uyarınca emekçilere yüzde 25 zam dayatıldı, tarım ürünlerine ise yüzde 25 zam verilerek hem kentlerde hem de köylerde halkın daha fazla açlığa ve yoksulluğa mahkum edilmesi sağlandı.

İşte bir tarafta yoksulluğu yok etmek ve kalkınmayı sağlamak gibi, yazılı amaçlar, bir tarafta ise git-tikçe daha fazla yoksullaşan, işsizliğe, açlığa mahkum edilen ve onurları ayaklar altına alınan halkların gerçeği. Güneş balçıkla sıvanmaz derlerdi. Doğrudur, bu gün ortaya çıkan protesto ve direnişler de bunu gösteriyor Ama ve acaba güneşin zaptı ne zaman? O

Küresel Eylemlerde Yeni Hedef 26 Eylül 2000

Kapitalizmin küresel saldırılarına karşı uluslararası eylemler sürüyor. 30 Kasım 1999'da ABD'nin Seattle kentinde düzenlenen WTO (Dünya Ticaret Örgütü) toplantısının yoğun protestolar nedeniyle sonuçlandırılmaması dünya gündeminde geniş yer almıştı. 16-17 Nisan 2000 tarihinde de Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası (DB) bahar toplantıları protesto ediliyordu. Daha sonra 1 Mayıs 2000 küresel direniş günü olarak tüm ülkelerde yoğun katılımlarla kutlandı. Küresel eylemlerde yeni hedef 26 Eylül 2000. Prag'da düzenlenecek olan "IMF ve DB'nin 55'inci Yıllık Toplantıları" hedef olarak seçilmiş.

Dünyadaki küresel kapitalizm karşıtı gruplar 26 Eylül sürecine ilişkin bir deklarasyon yayınladılar. Bu deklarasyonun bazı bölümleri şöyle:

"Küçük bir azınlığın karı için insanlar, toplumların ve çevrenin sömürsüne dayalı kapitalist sistemin, yaşamakta olan sosyal ve çevresel sıkıntıların temel nedeni olduğunu bilen dünyanın her yanından bir sürü grup 26 Eylül'de yapılacak eyleme hazırlanıyor.

IMF ve DB, 26-28 Eylül tarihlerinde Prag'da 55'inci yıllık toplantılarını yapacaklar. 26 Eylül'de tüm dünya halkları, IMF'ye, DB'na ve onların politikalarına karşı çıkışlarını bir kez daha dillendirecekler ve Prag'daki göstericilerle dayanışmalarını sergilemek amacıyla birleşecekler.

... Geçtiğimiz günlerde toplanan Avrupalı taban grupları, Avrupa'nın her yerinden Prag'a yönelen ve merkezi olmayan bir eylemi örgütlemeye başladılar.

... 26 Eylül (S26) Küresel Eylem Günü, geçtiğimiz yılın 18 Haziran (J18) ve 30 Kasım (N30), ve bu yılın 1 Mayıs (M1) Küresel Eylem Günlerinin başarılarından yola çıkarak, aynı ruhla bu başarıyı daha da büyütecek.

Daha önceki eylem günlerinde de olduğu gibi bu gün de, farklı ülkelerin ve hareketlerin insanları kapitalist sistemin sosyal, politik ve ekonomik kurumlarına, ve özellikle DB ve IMF'ye, karşı güçlerini birleştirecekler. İşçiler, işsizler, öğrenciler, sendikacılar, köylüler, toprak-sızlar, balıkçılar, kadın grupları, etnik azınlıklar, yerliler, barış aktivistleri, çevre aktivistleri, çevreciler ve benzerleri, kendi savaşımalarının diğer savaşımardan yalıtılmış olmadığı anlayışıyla, dayanışma içinde çalışacaklar. Dünya çevresinde kapitalist sosyal düzenin eş zamanlı işgali ve dönüştürümü - sokaklarda, mahallelerde, tarlalarda, fabrikalarda, ofislerde, ticaret merkezlerinde, finans merkezlerinde ve başka yerlerde - yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde ortak bağları güçlendirecek.

Hareketimizi güçlendirme sürecimizi, gelecekte düzenleyeceğimiz yeni Kapitalizm Karşıtı Küresel Eylem Günleri yoluyla devam ettirebiliriz ve ettirmeliyiz de. ○

15-16 Haziran'a Bakarken

Özgür Barış - Makina Mühendisi

15 Haziran 1970

I)Yer: Ankara

TBMM'de bütün işkollarında Türk-İş'i yetkili kılmak, DİSK'i ortadan kaldırmak üzere hazırlanan tasarı onaya sunulacak. Tasarıya göre bir işkolunda işçilerin ancak üçte birini temsil edebilen sendika ülke çapında faaliyet gösterebilecektir.

II)Yer: İstanbul

"Ankara asfaltındaki Otosan'da 2 bin 700 işçi Gebze'ye doğru yürüyüşe geçiyor. Cevizli'deki Singer işçileri de Üsküdar'a doğru yürümeye başlıyorlar. Maltepe'deki Tekel fabrikasında çatışma çıkıyor. Polis çatışmaya seyirci kalıyor. Kartal kavşağında mevzilenen askeri birlik ve tanklar yürüyüşçülere müdahale etmiyorlar ve barikatı aşan işçiler yürüyüşlerini sürdürüyorlar. Yürüyüşçüler, çevredeki fabrikaları yürüyüşe davet ediyor. Soğanlı'daki Haymak döküm fabrikasında eylem karşıtlarının silah kullanması üzerine eylemciler işyeri bürosunu tahrip ediyorlar. Silahtarağa ve Alibeyköy'de yürüyüş var. Demir Döküm işçilerinden polisçe gözaltına alınanlar, karakolu kuşatan işçiler tarafından polisin elinden alınıyor. Anadolu yakasında 10 saatlik yürüyüş, Göztepe kavşağında "Yarın yine buluşacağız" anonsu ile bitiriliyor."(1)

DİSK'in gün sonunda yaptığı açıklamaya göre 115 işyerinde 75 bin işçi yürüyüş ve gösteriye katılıyor. İşbaşı yapmıyor. Yukarıdaki iki fotoğrafı yanyana koyduğumuzda hepimizin özgüveni ve coşkusu tazeleniyor. Peki bu Ankara-İstanbul tasvirinde, 15 Haziran sabahı güneşin İstanbul'da Ankara'dan önce doğmasının arkasında ne var? Bu soruya yanıt aramak üzere anıları ve anıları bir kenara koyup dönemi incelemek gerekir. Çünkü 15 Haziran sadece çiçeğin meyveye döndüğü andır; arkasında işçi sınıfının yıllardır olgunlaşmaya başlayan mücadele birikimi vardır. Mecliste, sokakta, üniversitede solun meşruiyeti vardır. İşyeri temelli örgütlenmenin kapsayıcılığı, disiplini vardır. Arkasında

bunlar varken önünde ne/kim vardır?

Dönemi inceleyen yazıların birçoğunda öncü olarak ne DİSK, ne de TİP işaret edilmektedir. Sendikal bilinç ile siyasal bilinç arasındaki açığı kapatan işçiler bu hareketin yaratıcısıdır. Bilincin oluşmasında örgütlülüğün payını gözdardı etmeksizin eylemin öznesinin bizzat işçi sınıfının içinde gelişen kişiler olduğu söylenebilir. Bu kalkışma ideolojik düzlemde de işçi sınıfının devrimci rolüne vurgu yaparak döneme rengini çalmıştır.

16 Haziran'da Levent'te, Ankara asfaltında ve Kadıköy'de polis ve askerler işçilerle çatışmaya girmiştir. Mehmet Gıdak, Yaşar Yıldırım ve Mustafa Baylan adlı işçiler ve bir esnaf polis kurşunuyla hayatını kaybetmiştir. Gece geç saatlere kadar süren direnişin ardından 21'de sıkıyönetim ilan edildi. DİSK yöneticileri gözaltına alındı. Birçok işçi işten atıldı, bazıları hüküm giydi. 12 Mart'a giden süreçte ilk dönemeç alınmıştı.

15-16 Haziran'ın çıkış noktası, öncü eksikliği, iktidar perspektifsizliği kriterleri gözönünde bulundurulduğunda Paris Komünü deneyimini hatırlatan yanları bulunmaktadır. Burjuvazinin verdiği tepki değerlendirildiğinde ise 1871'de benzer bir kalkışmada barikatlara daha kolay müdahale etmek üzere Fransız burjuvazi geniş sokakların meydanlara açıldığı Paris şehrinin planlamıştır. Türkiye burjuvazisi ise sendikal kanalları düzenleme yoluna gitti. 1970'ten günümüze gelen süreçte DİSK'in D'si giderek tartışma konusu olmaya başladı, sendikalarda, kitle örgütlerinde ideoloji korkusu salınarak düzene koltuk değneği yapılmaya çalışıldı. Bugün yeni sendika tasarılarıyla koltuk değneğini protez bacağa dönüştürmek istemesinler? Bu sorunun cevabı başka bir yazının konusu, araştırmak yeni kanallar yaratmak ise sınıf sendikacılığını benimsemiş burjuvalardan daha yaratıcı öznelerle bağlı. Tarihimizdeki kazanımlar ancak bilinçle ve yeni olanaklarla örüldüğünde anlam kazanıyor. İşte bu yüzden 15-16 Haziran deneyimi yolumuzu aydınlatıyor. ○

(1) Akalın, İlhan; Sendikaların Mahzun Öyküsü, Gelenek, 2000, sayfa 134

EMO Genel Kurulu yapıldı

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 37. Dönem Olağan Genel Kurulu 6-7 Mayıs tarihlerinde Ankara'da yapıldı. Cumartesi sabahı saat 10.00'da başlayan Genel Kurul, pazar günü yapılan seçimlerle sona erdi.

Cumartesi sabahı saygı duruşu ile açılan Genel Kurulu, EMO İstanbul Şube Eski Başkanı Alaattin Anahtarçı'nın başkanlığında Divan yönetti. Divan seçiminin ardından EMO 36. Dönem Yönetim Kurulu adına Başkan Ali Yiğit bir konuşma yaptı. Türkiye'de uygulanmakta olan enerji, haberleşme, eğitim politikalarını eleştiren Ali Yiğit, globalleşme adıyla somutlanan emperyalist politikanın ulusal değerleri talan eden, özelleştirmeci, sömürgeci yönünü öne çıkartırken, bunun sonuçlarını mühendislik alanında birebir yaşadığımıza değindi.

Genel Kurul'a ara verildiğinde, 6 Mayıs'ın Deniz Geçmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın katledilişlerinin yıldönümü olması sebebi ile mezarları başında yapılan anma törenine katıldı.

Geçmiş Dönem Çalışma Raporu'nun görüşülmesinin ardından 36. Dönem çalışmalarının aklandı. Genel Kurul komisyon raporlarının sunuşları büyük oranda kabul edildi.

Pazar günü yapılan seçimlerde yeni dönem Yönetim Kurulu belirlendi.

EMO 37. Dönem Yönetim Kurulu asıl liste:

H. Ali Yiğit	Başkan
Hayri Çalağan	2.Başkan
Kemal B. Ulusaler	Yazman
Mustafa Öztürk	Sayman
M. Sıtkı Çiğdem	Üye
M. Asım Rasan	Üye
Ahmet Erhan Güçiz	Üye

EMO 37. Dönem Yönetim Kurulu yedek liste:

Burak Daşdemir
Neşe Akkoç
Bülent Mergen
Mustafa Sert
Mustafa Kırılı
Ruşen Sarsu
Ş. Yalın Çeken

Seçim sonucunda, TMMOB Yönetim Kurulu'na Hüseyin Yeşil, Fehmi Dökmetaş, Behram Bilgin, TMMOB Yüksek Onur Kurulu'na Ahmet Altay Varol, TMMOB Denetleme Kurulu'na ise Cumhuriyet Demirkan seçildi.

10. Uluslararası Metalurji ve Malzeme Kongresi ve Fuarı 24-28 Mayıs 2000 - İstanbul - Türkiye

TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası, metalurji ve malzeme mühendisliği alanında çalışan bilim adamları ve mühendisler arasında iletişim sağlama çabalarını, 10. Uluslararası Metalurji ve Malzeme Kongresi'ni gerçekleştirerek başarı ile sürdürdü.

TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası tarafından geleneksel olarak düzenlenen ve 1975 yılında gerçekleştirilen ilkinden bugüne kapsamı, kalite ve katılım yönünden sürekli gelişme gösteren Metalurji ve Malzeme Kongreleri kendi alanlarında en büyük ve en kapsamlı etkinlikler olarak saygınlık kazanmışlardır. Bu kongreler Metalurji sektörünü biraraya getirmenin yanı sıra geniş bir yelpazede son bilimsel ve teknolojik gelişmelerin geniş bir tabana aktarımını sağlayan önemli bir platform işlevi görmektedirler.

"Metalurji-Malzeme 2000" adı altında uluslararası bir fuar ile birlikte düzenlenen bu kongrede üniversiteler, araştırma kuruluşları ve sanayi kuruluşlarından gelen ve Metalurji ve Malzeme ile ilgili bütün aları kapsayan 260 bildiri sunulmuştur.

Kongremize Katılan Ülkeler: ABD, Avusturya, Avustralya, Beyaz Rusya, Bulgaristan, Cezayir, Çek Cumhuriyeti, Gürcistan, Almanya, Hindistan, İngiltere, İtalya, macaristan, Nijerya, Norveç, Özbekistan, Pakistan, Polonya, Romanya, Rusya, Slovak Cumhuriyeti, Sudan, Türkiye, Ukrayna, Yugoslavya.

Kongremizin Konu Başlıkları: Demir-Çelik, Demir-dışı metalurjisi, Döküm, Isıl İşlem, Yüzey İşlemleri, Toz Metalurjisi, Kompozit Malzemeler, Seramik Malzemeler ve Cam, Refrakter Malzemeler, Korozyon, Aşınma, Malzeme

Karakterizasyonu, Kalite Yönetimi, Metalurji ve Çevre, Kaynak Teknolojisi, Tahribatsız Muayene, Bilgisayar Uygulamaları.

10. Uluslararası Metalurji - Malzeme 2000 Kongresi yanı sıra Klas fuarcılık co-organizatörlüğünde, CNR fuarcılık organizasyonu ile "Metalurji-Malzeme 2000 Fuarı" gerçekleştirilmiştir.

5000 m2 brüt, 2000 m2 net alanda gerçekleşen uluslararası fuara, Metalurji sektörünün geniş yelpazesi içinde olan, 111 yabancı 89 firma katılmıştır.

9.suna kadar fuarı beraberce yapageldiğimiz SADA LTD. Kendi yolunda tek başına davranarak Oda'dan ayrı olarak Ankiros-Annofer fuarını 1999 yılında yapmıştır.

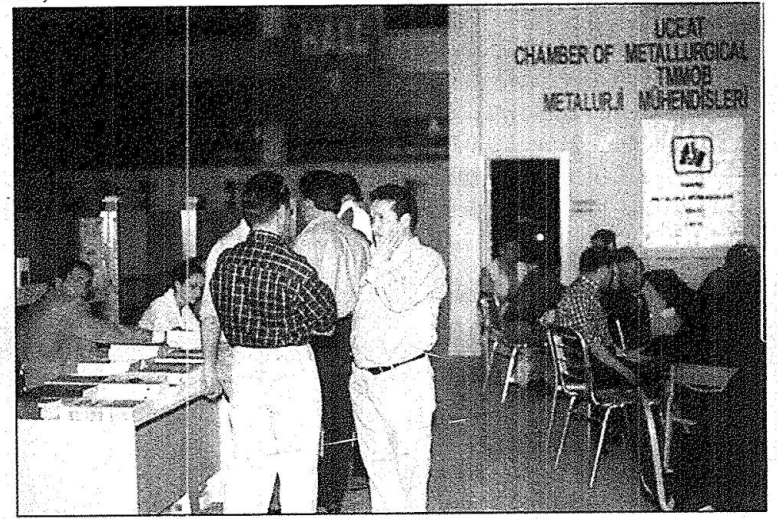
Tek bir fuardan iki ayrı; a-Döküm fuarı (Ankiros-Annofer fuarı) b-Metalurji-

Malzeme 2000 (Metalurji Sektör Fuarı) fuar çıkması ve 1999-2000 yılı başının Türkiye ve dolayısı ile firmalar açısından kriz yılı olması fuarımıza katılan firma sayısını düşürmüştür.

Sevinilecek taraf fuarın tüm sektörü temsil eden firmalarca oluşturulması ve ziyaretçi profilini birebir işin içinde olan yönetici, mühendis ve idari elemanlardan oluşmasıdır. Ayrıca gelecekte metalurji sektörünü sırtlayacak olan mühendislik öğrencilerinin fuara yoğun ilgi göstermesi sevinilecek diğer bir faktör olmuştur.

Ağırlıklı olarak, fuara katılan firmalar ziyaretçi profilinden memnun kalmıştır.

Dileğimiz sektörümüzün nirengi noktalarından biri olan "Metalurji-Malzeme" kongre ve fuarının gelecek organizasyonlarda daha da büyüyerek, sektör içerisindeki her firmaya ve her ziyaretçiye istediğini bulabilme olanağını tanımasıdır. ○

Gözlerini kapat yavaşça, Kızkulesi'ne iyice bak

Çağdaş Karaçav / İnş. Müh. Öğrencisi

28 mart 2000

Dokun ellerinle toprağa, gözlerini kapat yavaşça, hissediyorsun değil mi? Söyle bana gördüklerini; ellerinin altında eski bir tiyatro var...

Şarkıları duyuyorsun, çocuk çılgınlıkları kulaklarında; binlerce yıl önceden bir rüzgar esiyor, yanaklarına kokusunu taşıyor Anadolu toprakları yüzyılların... Deniz masallarını sarıyor göğsüne; toprak şiirlerini... Kucaklamak istiyorum toprağı denizi ve bağlamak istiyorsun güçsüz kalana kadar şiirlerini, masallarını Anadolu'nun...

Görmediğim kentleri sevdim ben, hiç izlemediğim tiyatroları...

Hiç bilmediğim savaflara ağladı gözlerim, yakılan şehirlere, terk edilen köylere...

İstanbul diye bir yer vardı, bir tarih kitabının siyah-beyaz sayfalarında. "Eski İstanbul'dan bir görüntü" yazılıydı resmin altında. Ortaokul yıllarımdı o zamanlar ve büyüğü bir İstanbul resmine takılmıştı gözlerim...

"Çok güzel bir şehir olmalı" diye düşünürdüm hep; birçok kez rüyalarımda gördüm. Ve ancak üniversite kaydı yaptırmak için geldiğim bu şehrin, rüyalarımın güzel olacağına daha önce inanamazdım herhalde...

Kadıköy'de kafamı kaldırdım, karşıya baktım. Etrafıma bakındım. Burası, işte burası yaşanılmış bir şehir. Minareler, saraylar, kuleler vardı bu şehirde, Boğaz vardı seyrine doyum olmayan... Vapurla

Kadıköy'den Kabataş'a geçişimi, Topkapı Sarayı'nı ilk görüşümü unutabilir miyim?

Hafızamı biraz zorlayınca hatırlıyorum o günü. Lisede idim; son sınıfta; gazetedeki haberi okuduğumda. Kahvaltı yapıyorduk.

Mutfakta sabah güneşi var; restoran olacaktı...

Lise son sınıftım ve bir bahar sabahıydı. Evimizde ailemle birlikte yaptığım tadına doyum olmaz son kahvaltılardan biriydi. Gazeteyi kaldırıp fırlattığı, hiç de iyi olmayan bazı şeyler söylediğini, babamla bu konu üzerinde konuşmamızı yaklaşık dört yıl geçtiği halde iyi hatırlıyorum. Hiç görmediğim Kızkulesi'ne tecavüz edileceğihaberi iyice acıtmıştı içimi o sabah, hatırlıyorum...

Kabataş'ta indik vapurdan. Oysa Beşiktaş'a gitmem gerekiyordu. Bu yanlışlığı İstanbul'daki ilk günümeye bağlıyorum. Kabataş'tan Beşiktaş'a yürürken Osmanlı ve Bizans yapıları beni o kadar

etkiledi ki, bunlara bakarken yürüyor muydum, uçuyor muydum, bilemiyorum. Daha o sabah gelmişim İstanbul'a, ve bu güzel şehrin büyüğü, yol yorgunluğuyla bir çocukla oynar gibi oynuyordum...

İşte orada, biraz uzakta ama tam karşımda... Kızkulesi... Kafamı şöyle bir sağa çevirmem yetmişti onu görmeye, bu

kadar kolaydı... Denizin ortasında, yalnız, işte o; resimlerde güneşin batışıyla arkadaş Kızkulesi karşımda... Üsküdar kıyılarında onu daha yakından nasıl görebilirim diyerek yürüdüğüm, her Beşiktaş Kadıköy vapur yolculuğunda gülümsediğim o yalnız Kızkulesi karşımda...

İlk kimden duyduunuz Kızkulesi'nine efsanesini? Diken diken olmuş muydu tüyleriniz?

Anımsamak için yorulacak kadar eski değil; bir süre önce yine bir yolculuk sonrası İstanbul'dayım. Köprüye ulaşmak için Üsküdar'dan geçeceğiz. Kardeşim olsaydı yanımda, İstanbul'u bilmez; "Biraz ileride Kızkulesi var" derdim. "Burası İstanbul" derdim ona, "Ve işte iyi bak, eski duvarlarıyla karşımda Kızkulesi, sadeliği, yalnızlığı, anılarıyla, bütün esrarengizliğiyle." Bunları derken hayretler içinde gördüğüm nasıl olmuş da büyümüş, neler olmuş da böyle olmuş Kızkulesi'ni, çaresizce izlerdim...

Gözlerini kapat yavaşça, hissettiğini söyle bana eski İstanbul'u... Boğaz'ın iki tarafında rengi bir sürü ağaçlar, sandallar kaplamış bütün denizi... Kızkulesi'ne yüzüyor birileri, iyice bak onlara, yoksa sen de var mısın içlerinde? Kim demiş Ara Güler'in eski İstanbul'u hayal ürünü diye!.. ○

Tmmob Elektrik Mühendisleri Odası**37. Dönem Olağan Genel Kurulu****Bilişim Komisyonu Raporu**

Bilişim Komisyonu olarak, Genel Kurul'a sunacağımız raporu birkaç başlık altında toplamaya çalıştık. Bu başlıkların herbiri, zaman içinde daha derinlikli çalışmalara zemin olacaktır.

Ulusal Bilgi Güvenliği Yasa Tasarısı:

Ulusal Bilgi Güvenliği Yasa Tasarısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden geçtiği takdirde, bilgisayar sektörüyle ilgili şimdiye kadar yapılmış en önemli yasal düzenleme olacak. Yasa tasarısının en kritik yanı, bilişim ve haberleşme araçlarında gözetimi ve denetimi yasallaştırmasında yatıyor. Hali hazırda yasadışı olarak uygulanmakta olan denetleme ve dinleme işlemleri, bu tasarı yasalaştığı takdirde yasal olarak yapılır olmaya başlayacak. Yasa tasarısı Orwell'in 1984'ünde tanımladığı "Big Brother"ı (Büyük Birader) yasal olarak karşımıza diyor. Tasarının şu anki haline, bu konuda liberal görüşleri olan, hatta devletin bilgi akışı üzerinde denetimi olması gerektiğini savunanlar bile karşı çıkıyor. Açıkçası, tasarının sonucu bizi gözetim toplumuna doğru bir adım daha yaklaştıracaktır. Ulusal Bilgi Güvenliği Yasa Tasarısı'nın detaylarına değil amacına karşı çıkmak gerekiyor.

Elektrik Mühendisleri Odası, mevcut yasa tasarısını hukuki olarak da inceleyerek üyeleri bilgilendirmek ve kamuoyu yaratmak için acil bir çalışma başlatılmalıdır.

Bilgisayar Kampanyaları ve Bilgisayarlaşma:

Bilgi teknolojilerinin dünyada ve Türkiye'de çeşitli alanlardaki kullanımıyla ilgili çalışmalar yapılmalıdır. En yeni teknolojiyi yakalama ve takip etme adına Türkiye bir bilgisayar çöplüğüne döndürülmektedir. Kullanımdaki bilgisayarlar en fazla iki yıl içinde demode olmakta, kullanılamaz hale gelmektedir. Bu bilgisayar tekellerinin bilinçli politikasıdır. Bu tür bir bilgisayar tüketimine karşı kamuoyu oluşturulmalıdır.

Ayrıca bilgisayarlaşma adı altında özellikle bilgisayar destekli eğitim için devlet tarafından büyük yazılım ve donanım ihaleleri açılmakta, ancak bütün inisiyatif büyük bilgisayar firmalarına terk edilmektedir. Bu tip büyük yazılım ve donanım ihaleleri takip edilmeli, kamuoyu bilgilendirilmeli, gerektiğinde bunlara karşı tavır alınmalıdır.

Son günlerde iyice yoğunlaşan "her eve bilgisayar", "her öğrenciye bilgisayar" gibi bir takım kampanyalar bilgisayar tekellerine para kazandırmak amacıyla yöneliktir. Bu şekilde alınan bilgisayarlar evlerde günün büyük bölümünde atıl durumda bulunmaktadır. "Her eve bilgisayar" çıkışlarına alternatif olarak "herkes bilgisayar kullanabilsin" politikası geliştirilmelidir. Bunun için, halk kütüphaneleri gibi, merkezi yerlerde kurulacak ve toplumun tüm kesimlerine açık, ücretsiz bilgisayar kullanım merkezleri kurulmalıdır.

Patent ve Lisans Hakları:

Bilgi tüm insanlığın ortak malıdır, öyle olmalıdır. Onbinlerce yıllık insanlık tarihinin ürünü olan bilginin bugün tekellerin malı haline getirilmesine, bilginin metalaştırılmasına engel olunmalıdır. Bu anlamda bilgi üzerindeki mülkiyetin temel dayanağı olan bütün patent haklarının iptal edilmesi yönünde çalışma yapılmalıdır.

Yazılım lisansları sadece ticari kurumlar arasında geçerli olmalı, ticari bir ilişki olarak görülmemelidir. Ticari amaç gütmeyen kurum, kuruluş ve kişilerin lisans ücreti ödeme yükümlülüğü olmamalıdır.

Bilgisayar yazılımları fikir ve sanat eserleri kanununa tabidir. Ancak diğer sanat ve fikir eserlerinde olduğu gibi yazılım ürünleri onu üreten emekçilere değil, şirketlere aittir. Yazılım ürünleri üzerindeki her türlü tasarruf hakkı onu üreten emekçilerin olmalıdır. Yazılımlarda onu üreten kişilerin isimleri mutlaka bulunmalıdır.

İnternet Politikaları:

Bilgi toplumunun kanıtlarından biri olarak gösterilen İnternet bugün henüz gelişme aşamasındadır. Ancak, böyle bir teknolojik gelişme gerçekten de iletişimde büyük olanaklar sağlayabilir. İnternet, temel olarak -teknolojik düzeyi dışında- diğer basın yayın araçlarından farksızdır. Bu yüzden tüm dünyada İnternet üzerinde sansür uygulamak için çalışmalar başlamıştır. ABD, Almanya, İngiltere, Çin, Yeni Zelanda gibi ülkeler bu konuda şimdiden adımlar atmış durumdadır. Türkiye'de de benzer çalışmalar bulunmaktadır.

İnternet üzerinde sansür uygulamak için başlatılmış her türlü uygulamanın durdurulması için mücadele edilmelidir.

İnternet ticari amaçlar için değil, toplumsal bir iletişim aracı olarak kullanılırsa insanlığın gelişimine katkıda bulunabilir. Bugün aptal kutusu olarak nitelenen televizyonun kaderine benzer bir şekilde İnternet'in bir aptallar ağı haline dönüşmesi uzak bir olasılık değildir.

İnternet'in tekellerin egemenliğinden kurtarılması ve İnternet erişiminin ücretsiz hale getirilmesi ve bir kamu hizmeti olması yönünde çalışılmalıdır.

Bilgisayar Sektörü Çalışanlarının Sorunları:

Bugün bilişim sektörü emekçileri yoğun bir çalışma temposu ile karşı karşıya bırakılmakta, çoğu zaman 12 saati bulan günlük çalışma olağan sayılmaktadır. İşçi sınıfının çok uzun zaman önce elde ettiği 8 saatlik işgünü hakkı bilişim sektörü emekçileri için uzak bir geçmişin anısı haline gelmiştir.

Bilişim sektöründe proje bazlı ve bir işin belli bir sürede bitirilmesi üzerinden yürüyen üretim biçim terk edilmeli ve 8 saatlik işgünü uygulamasına geçerlilik kazandırılmalıdır.

Bugün bütün çalışma süresini bilgisayar başında geçiren emekçi sayısında büyük bir artış vardır.

Ancak bu emekçilerin karşı karşıya olduğu sorunlar ve meslek hastalıkları ile ilgili hiç bir çalışma yapılmamıştır.

Bilişim sektöründeki meslek hastalıkları konusunda kapsamlı bir çalışma yapılmalı ve bilgisayar başında çalışmaktan kaynaklanan tüm hastalıkların ve rahatsızlıkların giderlerinin ilgili patron tarafından karşılanması yönünde çalışma yapılmalıdır.

Bilgisayar sektörü işkolu olarak büro ve hizmet işkoluna dahildir. Bu işkolundaki sendikalar bilgisayar emekçilerinin sorunları ile ilgili hiçbir çalışma yapmadıkları gibi, bu sektöre hala uzak durmaktadırlar. Bu sektördeki sendikalaşmanın ve örgütlenmenin önünde bir engel durumundadır. Bu sektörün yapısı ve sorunları dahil olduğu büro ve hizmet işkolunun genel yapısından ve sorunlarından önemli farklılıklar göstermektedir. Bu sorunların aşılması için bilgisayar sektörünün ayrı bir işkolu olarak tanımlanması gerekir. Elektrik Mühendisleri Odası'na düşen görev, sektörün işkolu olarak tanımlanması yönünde çaba göstermek olmalıdır.

Elektrik Mühendisleri Odası, bilgisayar işkolunun oluşturulması için gerekli çalışmaları başlatmalıdır.

Kamu Projeleri:

Bilişim teknolojileri, amacına uygun olarak kullanıldıkları takdirde, bilginin dağıtımını ve bilgiye ulaşımı oldukça kolaylaştırabilir. Ancak bu olanak bugün burjuvazi tarafından insanları fişlemek ve izlemek için kullanılmaktadır. Bu yüzden nüfus kayıtlarının, seçmen kayıtlarının, ikamet kayıtlarının bilgisayar ortamına geçirilmesi projeleri "gözetim, izleme, fişleme" amacından uzaklaştırılmalı, bu çalışmalar kamu denetimine açılmalıdır. Meslek Odaları, üniversiteler bu denetimin takipçisi olmalı, bu konuda kamuoyu oluşturmak için gerekli çalışmayı yapmalıdırlar.

İdeolojik Mücadele:

Bilişim alanındaki ideolojik mücadelenin EMO'nun izleyeceği politika ve kamuoyu oluşturma çalışmalarında önemli bir yeri olmalıdır. Bilişim alanındaki sermaye merkezli ideolojik saldırı bir dizi kelime ve tamlamada kendisini somut olarak ortaya koymaktadır. Özellikle "bilgi toplumu", "bilişim toplumu" gibi söylemler emekçiler üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Bu söylemler emekçilere bir yandan sahte cennet vaadlerinde bulunmakta, diğer yandan bilgi teknolojileri konusunda mistik bir hava yaratmaktadır. Bugün "bilgi toplumu"nda değil, hala sınıflı toplumlarda yaşamaktayız.

"Bilgi toplumu" gibi söylemlere karşı etkili ve ciddi bir kampanya yürütülmelidir. Bilişim alanına emekçilerden yana bir perspektifle bakmayan her türlü yaklaşımdan imtina edilmelidir. ○

Asil Çelik Gerçeği

Birleşik Metal-İş Sendikası özelleştirme ilanı verilen ve teklif alma aşamasında olan Asil Çelik ile ilgili bir broşür yayınladı. Bu broşürden kısa bir alıntıya yer veriyoruz:

Asil Çelik ve Özelleştirme

Tarihçe

Asil Çelik, otomotiv ve makine imalat sanayinin ihtiyaç duyacağı kaliteli ve alışımlı çelikleri imal etmek üzere 1974 yılında 40 milyon sermaye ile kurulmuştur.

Kurucu ortakları:

-Koç Holding A.Ş., Uzel Makine Sanayii A.Ş., Türkiye Sanayi Kalkınma Bankası, Rahmi Koç'tan oluşuyordu.

Şirket kuruluş aşamasında kaliteli çelik üretiminde dünyadaki en önemli firmalardan THYSSEN Ereybkapwenne A.G. firması ile uzun vadeli bir know-how anlaşması imzalanmıştır. Projenin sağlıklı olarak yürütülmesini sağlamak için ayrıca, A.B.D.'nin KAISER firması ile de müşavirlik hizmetleri konusunda bir anlaşma sağlanmıştır. Makine ve ekipmanın büyük bir bölümü yine dünyaca ünlü Japon Ishikawajima Harima Heavy Endustries (IHI) firmasından sağlanmıştır. Ayrıca IFC 12 milyon \$ tutarında kredi sağlamış ve şirkete % 10 oranında ortak olmuştur. IHI firmasından sipariş edilecek 12.7 milyon Japon Yeni tutarındaki ekipman için 10.8 milyar Yen tutarında kredi temin etmiştir.

Haziran 1977'de şirketin sermayesi halka açılmış ve hisselerin % 29'u halka satılmıştır.

Kuruluş

Kaliteli Çelik tesislerinin Çelikhane bölümü 1979'da, Haddehaneler ise 1980 yılında işletmeye açılmıştır. Ancak, bu yıllarda Türkiye ekonomisinde yaşanan derin kriz ve dünya demir-çelik sanayiinde yaşanan büyük sıkıntılar nedeniyle, zaten kendini yeni kabul ettirmeye çalışan şirket beklenen satış hedeflerini gerçekleştirememiş ve şirketin finansal yapısı hızla bozulmuştur.

Dış borçların geri ödenmesinde daha önce Hükümet tarafından sağlanan "sabit kur" garantisinin de ortadan kalkması sonucu Koç Holding, tesisleri kamuya devretmek için girişimde bulunmuştur.

Asil Çelik Kamuya Geçiyor

Uzun süren temaslardan sonra şirketin hisseleri Aralık 1980'de Askeri Yönetim döneminde devlet tarafından devralınmıştır. Böylece Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez bir özel işletme kamulaştırılmıştır.

(...)

Özelleştirme Çözüm mü?

Asil Çelik, verimli ve kârlı bir kuruluş haline getirildikten sonra özelleştirme kapsamına alınmıştır. O tarihten bir süre sonra ise zarar etmesi için çeşitli uygulamalar gündeme getirilmiştir. Bunlar arasında yenileme yatırımlarının tamamlanamaması nedeniyle verimliliğin düşmesi, işletmenin piyasanın üzerinde faiz oranları ile borçlandırılması ilk akla gelenler arasındadır.

Böyle bir kuruluşun tekrar özel sektöre devredilmek istenmesi vergileri ile Asil Çelik işletmesini yıllarca sübvansan eden vatandaşlara ve kamuya haksızlıktır.

Ancak şirketin uygulamada sorunları yok değildir;

-Kalifiye elemanların önemli bir bölümünü ücret yetersizliği nedeniyle kaybedilmiştir. Bu kan kaybı sürmektedir. Kendi alanındaki tüm firmalarla rekabet edebilen şirket, daha üstün olduğu rakipleri kadar ücret ödeyememektedir.

-Kaybettiği elemanların yerine yenilerini alıp eğitmeye kalktığında bu kez yeni eleman istihdamının önüne konan bürokratik engellerle karşılaşmaktadır.

-Politik atamalar şirketin yönetim mekanizmasını felce uğratmaktadır.

Türkiye'nin en başarılı ve kârlı şirketlerinden birisi, başarısının doruk noktasındayken büyük bir kaosun içine itilmiştir. Şirketin performansını son derece olumsuz etkileyen bürokratik engellenmenin de kaldırılması gerektiği açıktır.

Özelleştirmenin Öncelikleri ve Asil Çelik

6.5.1994 tarihli Özelleştirme Yüksek Kurulu kararına göre, zararı nedeniyle bütçeye yük olanlar, büyük yatırım gerektirenler, rekabet şartlarında çalışmayanlar, nihai mal ve hizmet üretenler, ulusal güvenlik açısından stratejik önemi bulunanlar işletmeler özelleştirilecektir.

Bu ilke ve öncelikler açısından Asil Çelik'e bakıldığında tablo şöyledir:

a. Zararı Nedeniyle Bütçeye Yük olanlar:

Asil Çelik'te 1993 yılından sonra uygulanan stratejilerle şirket 1999 yılına kadar, KAR eden bir kuruluştur. Hatta 1997-98 global kriz yıllarında da karlılığını sürdürecektir kadar güçlü bir kurum haline getirilmiştir. 1999 yılında ise gerek global krizin derinleşmesi gerekse siyasi iktidarın ve ÖİB'nin müdahaleleri şirketin zarar etmesine neden olmuştur. Bu zararını da kendi olanakları ile kapatabilecek bir yapıya sahiptir.

Bu açıdan Asil Çeliğin bütçeye yük olması, devletin kamuru olması asla sözkonusu değildir.

b. Büyük Yatırım Gerektirenler:

Asil Çelik mevcut teknolojisi ile dünya pazarlarında rekabet eden ve piyasası bulunan bir şirkettir.

Şirketin 1993 yılından sonra başlatılan ve halen süren; Haddahane projesi, Oksijen Tesisi projesi, Çelikhane modernizasyonu gibi projeleri iki önemli dönüktür. Birincisi Şirketin üretim kapasitesini 250 bin ton/yıl dan, 400 bin ton/yıl düzeyine çıkarmak, ikincisi ise dünya piyasalarında giderek yükselen rekabet koşullarında daha da kaliteli ürün sunmak içindir.

Bu hususta Asil Çeliğin tüm yatırımlarını tıpkı Erdemir gibi kendi olanakları ile sürdürmektedir.

c.Rekabet Şartlarında Çalışmayanlar:

Asil çelik için sözkonusu değildir. Şirket dünya rekabeti koşullarında 17 ülkeden 22 dev kuruluşa satış yapabilecek alt yapı, kalite ve sürekliliğe sahip bulunmaktadır.

d. Nihai Mal ve Hizmet Üretenler:

Asil Çelik nihai mal üreten bir kuruluş değildir. Otomotiv, yan sanayii, ulusal savunma gibi alanlara yar-mamül üreten bir hüviyete sahiptir.

e. Güvenlik Açısından Stratejik Önem Taşımayanlar:

Asil çelik, 200'ü aşkın çeşit kaliteli çelik alaşımları ile

Özelleştirme Kapsamında ASIL ÇELİK GERÇEĞİ

BİRLEŞİK METAL-İŞ SENDİKASI YAYINLARI

Türkiye'yi tümüyle dışa bağımlı hale gelmekten kurtarmıştır. Ürünleri sadece otomotiv ve yan sanayisinde değil, ulusal savunmamız açısından kilit işletmelerde de kullanılmaktadır.

Asil Çelik Neden Özelleştirilmemelidir?

Demir çelik sektörü tüm dünyada stratejik ve ekonominin lokomotif sektörü olarak değerlendirilmekte ve üretimin belirli bir kısmı kamu işletmeleri tarafından veya kamu denetiminde yapılmaktadır.

Asil Çelik, Türkiye ekonomisi için son derece önemli olan kaliteli çelik üretiminin % 60 gibi önemli bir kısmını üretmektedir. Sanayileşme sürecinde kaliteli çeliğin önemi de artmaktadır. Ayrıca şirket, yüksek alışımlı çelik üretiminde Türkiye'de tek üretici konumundadır. Bu çelikleri üretebilecek teknoloji, deneyim ve bilgi birikimine sahip tek kuruluştur.

Asil Çelik'in özelleştirilmesi durumunda;

-Yüksek alışımlı çeliklerde özel tekel oluşacaktır.

-Kaliteli çelik pazarının %60'ı satın alınacaktır.

-110 mm'nin üzerindeki çaplarda her türlü kaliteli çelikte özelleştirme ile özel tekel oluşacaktır.

-Yüksek alışımlı çelik tüketimini çok büyük oranda yurtdışından yapılan ithalatla karşılayan Türkiye'de, özel sektörün

kontrolündeki bir Asil Çelik ile yüksek alışımlı malzemelerde, Türkiye'nin dışı bağımlı yapısı kaçınılmaz olarak artacaktır. Özellikle Asil Çelik'in aynı alanda üretim yapan bir çokuluslu şirket tarafından satın alınması Türkiye'yi tamamen dışa bağımlı hale getirecektir.

-Yüksek alışımlı çelikler makine imalat, metal eşya, otomotiv, el aletleri sektörlerinin yanı sıra, stratejik bir öneme sahip olan savunma sanayinin de ana girdisidir. Kaldı ki, diğer düşük alışımlı ve alışımsız kaliteli çelikler de aynı ölçüde stratejik öneme sahiptir. O nedenle bunların üretimi, salt kar amacına yönelik ve uluslararası konjonktürden çok fazla etkilenen özel mülkiyete bırakılmamalıdır. Asil Çelik'in özel sektöre devri ülke ekonomisinin gelişimi ve bağımsızlığı açısından büyük bir risk taşıyacaktır.

-Asil Çelik ürünleri yüksek kalitesi nedeniyle, Türkiye'de aynı ürünleri üreten diğer şirketin ürünlerinden daha yüksek fiyatla alıcı bulabilmektedir. Her yerli özel sektörün hem de ithal kaliteli çeliklerin fiyat ayarlamalarında Asil Çelik belirleyicidir. Asil Çelik'in olmadığı ulusal veya uluslararası bir çelik tekelinin var olduğu durumda fiyat regülasyonu ortadan kalkacaktır. Bu durumda Türkiye'ye kalitesi düşük ancak, fiyatı yüksek ürünler rahatlıkla girebilecektir. 1998-99 kriz koşullarında, bu durumun örnekleri yaşanmıştır.

-Özellikle uluslararası tekellerin eline geçen bir Asil Çelik'te üretimin sürdürülmesi, o şirketin uluslararası stratejisine bağlı olacaktır. Bu şirket Türkiye pazarına sahip olabilmek, Türkiye'de üretimini sürdürmek politikası yerine Asil Çelik'i kapatabilir.

-Asil Çelik'in kar mantığıyla işletilmesi ve kapatılması değil, sanayileşmeyi hızlandırmak için ve kamu yararı gözetilerek çalıştırılması gerekmektedir.

-Asil Çelik'in bayileri dahil en büyük ilk 40 müşterisi arasında olan savunma ve taşımacılık sektöründeki stratejik işletmeler, Asil Çelik'in özelleştirilmesi ile uluslararası tekel-lerin denetimine girme riski ile karşı karşıya kalacaklardır. Bu durum ülke çıkarları açısından kabul edilemez.

-Asil Çelik, kendi alanında dünyanın sayılı, Türkiye'nin ise önder işletmesidir. Ancak siyasi iktidarların müdahaleleri nedeniyle bu potansiyel yeterince değerlendirilememiştir. Yıllardır özel sektöre makul fiyatlarla girdi sağlayan Asil Çelik, Türkiye'nin en büyük ve tek kaliteli çelik üreten kamu işletmesidir. 1980'lerin başında işçi ve emekçiye yaptığı tüm harcamaları kısan askeri yönetim, Asil Çelik'i kurtarmak için özel kesime yardım elini uzatmaktan çekinmemiştir. Şirket sektör tarafından zarar ettiği gerekçesiyle kamuya devredilmiş, kamu tarafından onarılmış, eksiklikleri giderilmiş, yatırım projeleriyle rekabet gücü artırılmıştır. Ülke ekonomisi için stratejik önemi olan bu tesiste karlılık ve verimlilik tarihinin en üst noktasına ulaşmışken, sübvansiyonlarla geliştirilmek yerine, önce zarar ettirilerek değeri düşürülmüş, şimdi de haraç meraç satılığa çıkarılmıştır. Asil Çelik'in özelleştirilmesinden sağlanacak bir kaç yüzbin dolar Türkiye ekonomisini kurtarmayacaktır, ama özellikle otomotiv sektörünün en önemli girdisini üreten bu tesis özel bir tekel haline getirilecektir.

-Yüksek ve düşük alışımlı çelikler üzerine yapılan çalışmalar, Asil Çelik'e gerek Türkiye, gerekse dünya pazarında henüz çok sınırlı olanaklar sunmuştur. Başlanan çalışmalar, bir yandan uygulanan pazarlama politikaları, bir yandan da yatırım eksiklikleri nedeniyle henüz sonuçlandırılmamıştır. Özelleştirme, Türkiye için bu olanakların göz ardı edilmesi anlamına gelecektir. Çünkü, özellikle takım çeliği konusunda uluslararası birleşmeler giderek pazarın birkaç tekelin denetimine gireceğini göstermektedir.

Sonuç:

Asil Çelik Türkiye'nin stratejik işletmelerinden bir olduğu için;

Ekonominin lokomotif sektörlerinin gelişimine katkı sağladığı için;

Özelleşmesi halinde alanında tekelleşme yaratacağı için;

Özelleştirme devletin, milletin ve çalışanların çıkarlarını temsil etmediği için;

İnsan haklarının temel hükümlerini ve uluslararası normları ihlal ettiği için;

Özelleştirme ülkemizin gereksinimlerinden kaynaklanmadığı, dışarıdan dayatıldığı için;

Ülkemizdeki gelir dağılımı adaletsizliğini daha da bozacağı için;

İşsizliği arttıracığı için;

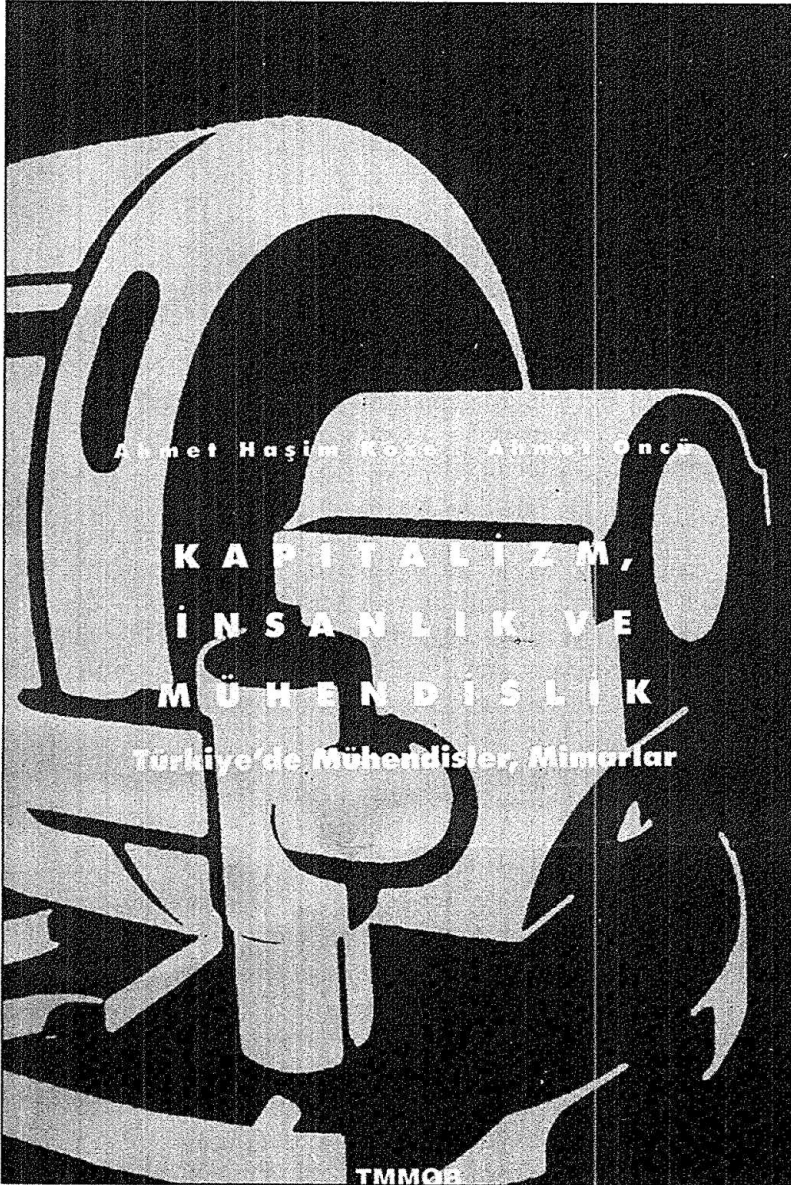
ASIL ÇELİK'TE ÖZELLEŞTİRMeye KARŞIYIZ !...

Asil Çelik işyerine ömrünü koymuş, emeğini ve alınterini dökmüş olan 900'e yakın emekçi de Orhangazi, Gemlik, İzmit, Yalova ve Bursa halkı ile birlikte aynı kanıda olduğunu, özelleştirmeye karşı net bir duruşa sahip bulunduğunu çeşitli vesilelerle ortaya koymuş ve koymaya devam edecek. Asil Çelik çalışanlarını bu onurlu mücadelesinde yalnız bırakmayacaklardır.

Başarının birlik, kararlılık ve bilinçli mücadele ile elde edileceğine kesin inancımızla...

Kapitalizm, Mühendislik ve İnsanlık: Türkiye'de Mühendisler ve Mimarlar

Ayfer EĞİLMEZ

Bu kitapta, kapitalist toplumsal örgütlenmenin iç çelişkilerinden hareketle, Türkiye somutunda var olabilecek mühendis kimliklerine yönelik kuramsal ve ampirik bir tartışma sürdürülmektedir. Üç ana bölümden oluşan kitabın ilk bölümünde, modern toplumlarda sermayenin karşısında mühendisin konumlanışı tartışılmaktadır. Burada modernitenin kurumsallaşma eğilimi olarak beliren bürokratikleşme/akılcılaştırma eğiliminin, kapitalizmin özgül niteliği ile uyum içerisinde olduğu ve bu durumun insanlar arasındaki ilişkilerin hemen tümünü metalaştırılmaya açık bir hale getirdiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, sermaye birikiminin doğduğu ve yeniden ürettiği metalaştırma süreçleri, yalnızca ekonomik ve toplumsal ilişkiler üzerinde değil, kişilerin öznellikleri yani kimlikleri üzerinde de belirleyicidir. Sermaye ile ilişkisi açısından değerlendirildiğinde, mühendisin de söz konusu bu belirlenimden bağımsız bir kimlik oluşturmaya çağı açıktır. Kapitalist toplumsal örgütlenme ve üretim ilişkileri içinde yer almak durumunda olan mühendisin, bu yapı içerisinde kendi konumlandırması emek ve sermaye arasındaki temel çelişkiden bağımsız olamaz. Bu açıdan ilginç olan, mühendisin bu temel çelişki bağlamında mühendisliğe nasıl bir anlam yüklediğidir. Bu noktada mühendisin konumlanışı hakkında iki uç noktadan söz etmek mümkündür. O, ya sahip olduğu mesleki for-

masyona gönderme ile söz konusu temel çelişkinin gerçek bir çelişki olmadığını, bunun tümüyle bir yanılsama olduğunu sermaye ve emeğin çıkarlarının uyum içerisinde birlikte var olabileceğini göstermeye çalışır ve mühendisliği, sermayenin rasyonelleri ile uyumlu olarak tanımlar ya da bu çelişkinin varlığından hareketle, emek ve sermaye arasındaki çelişkinin, aynı zamanda sermaye ile mühendislik arasında da mevcut olduğu ve bu nedenle mühendisin çıkarlarının sermayenin çıkarları ile uyumsuz olduğu sonucuna ulaşır. Bu iki ideal tip, mühendisin, kapitalist üretim ilişkileri içinde iki uç konumunu temsil etmektedir. Bir yanda işverenin beklenti ve rasyonelleri ile uyumlu olan (Taylor perspektifli) mühendis, diğer yanda ise işverenle çelişik konumda olan (Veblen perspektifli) mühendis. Doğal olarak ilk kategorideki mühendis kendisini, üretim sürecinde işverenin beklenti ve rasyonellerini temsil eden, diğer çalışanlardan bağımsız, ayrıcalıklı bir grup olarak görme eğilimindedir. İşverenle çelişik konumda olan ikinci tip mühendis ise sermayenin toplumsal egemenliğine karşı politik bir bilinç geliştirerek, mühendisi, sermaye karşısında emek cephesinin önderi konumunda algılayacak ve toplumsal değişim projelerinde aktif roller üstlenme eğiliminde olacaktır.

Kitabın izleyen bölümünde, tartışma kapitalizm bağlamında mühendisliğin işlevi ve mühendislik ideolojilerinden, mühendislerin sınıf konumlarına ve sınıf oluşumlarına yönelmektedir. Kapitalist toplumda yaşayan bütün diğer insanlar gibi, mühendisler de kendilerini bilinçlerinde bağımsız olarak bulunan ekonomik sınıf konumlarına dağılmış ve bölünmüş olarak bulacaklardır. Bir başka deyişle, verili bir anda, mühendisler içinde yer aldıkları kapitalist topluma özgü üretim ilişkilerinden türeyen sınıf yapısının içerdiği farklı sınıf konumlarına istemlerinden bağımsız olarak yerleşmiş olacaklardır. Bu durum, ülkeden ülkeye farklılık gösterebileceği gibi, belli bir ülkede dönemler arasında da farklılık gösterebilir. Bu nedenle, mühendislerin bilinçlerinden bağımsız olarak yerleşmiş oldukları sınıf konumlarını belirlemek kuramsal olduğu kadar, ampirik bir sorgulamayı ve araştırmayı da öngörmektedir. Bu amaçla, ampirik açıdan mühendislerin sınıf konumlarını tespit edebilmeye imkan sağlayacak analitik bir çerçeve oluşturulmaktadır. Bu tartışmayla içi içe geçmiş bulunan mühendislerin sınıf oluşumu, yani sınıflar arası ilişkilerde mühendislerin kendilerini bilinçli olarak nasıl konumlandıkları sorunu, birbirleriyle çelişik mühendislik ideolojilerini sınıflar

bağlamında değerlendirmeyi mümkün kılmaktadır. Yukarıdaki tartışmalar ışığında uluslararası yazında somut tarihsel örneklerden yola çıkarak türetilmiş mühendislik örgütlenme modelleri, kitabın kuramsal iddialarıyla ilişkilendirilerek gözden geçirilmektedir. Bu açıdan sözkonusu mühendislik örgütlenme modelleriyle karşılaştırmalı olarak Türkiye'deki mühendislerin birlik ve dayanışmasını temsil eden örgütlenme tarzına ait önerme

ve gözlemler oluşturulmaktadır. Bu tartışmada öne çıkan iddia, TMMOB'nin gelişmiş ülke örneklerinde gözlenen mühendis örgütlenmeleriyle karşılaştırıldığından, kendisini açıkça kapitalizm karşıtı bir kimlikle konumlandığı ve bunun gerçekten özgül bir durum olduğudur. TMMOB'nin örgütsel kimliğini niteleyen bu konumlanışın, üyelerce ve Türkiye'deki diğer mühendislerce ne ölçüde benimsenmekte olduğunu ise dördüncü bölümde "Türkiye'de Mühendis-Mimar Kimliği ve Meslek Örgütlenmeleri Araştırması"ndan (1998) elde edilen sonuçlar ışığında belirlenmeye çalışılmaktadır.

Bu bölümde sözkonusu araştırmanın yöntemi, anket uygulama tekniği ve elde edilen sonuçlar değerlendirilmektedir. Buna göre;

TMMOB tarafından yürütülmüş olan bu araştırma, mühendis-mimarların sorun alanları konusunda düşünsel katkı koyan proje Yürütme Kurulu ve seçilen kentlerdeki anket uygulamalarını yürüten TMMOB'ye bağlı odaların aktivistlerinden oluşan yaklaşık seksenbeş kişilik çalışma ekibinin katkı ve destekleriyle gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın örneklem planı; Türkiye ekonomik ve toplumsal yapısı, gelişmişlik düzeyleri, kentsel ve kültürel farklılıkları dikkate alınarak üç temel alt kümeye ayrılmıştır. Gelişmiş/sanayileşmiş kentleri temsilen coğrafi yakınlıkları ve mekansal özellikler olarak benzerlik gösteren İstanbul ve Kocaeli, yeni sanayileşen kentleri temsilen Denizli ve Gaziantep, gelişmemiş kentleri temsilen Diyarbakır seçilmiştir.

İktisadi sektörlerdeki mühendis-mimarlar olarak adlandırılan tesadüfi örnekli gruba 3783 Ankara'da ise tercihi örnek mühendis-mimar kökenli üst düzey bürokrat, parlamenter ve öğretim üyelerine olmak üzere toplam 4000 adet anket uygulaması yapılmıştır.

Toplam 77 sorudan oluşan anket genel olarak Türkiye'deki mühendis-mimarlar hakkında bilgi üretmeyi amaçlamaktadır. Buna göre; kişisel bilgiler (cinsiyet, yaş, mekan, eğitim, aile yapısı), çalışma yaşamları (faaliyet gösterdikleri sektör, işyerinin özellikleri, ücretleri, yapılan iş, istihdam biçimleri) mühendis-mimarların mesleki konulara, meslek Odalarına ve TMMOB'ye, Türkiye'nin toplumsal ve ekonomik yapılarına bakışları sorgulanarak, farklı sosyal sınıflara ait mühendis-mimarlar ayrıştırılarak sınıfsal, siyasal ve ideolojik konumları değerlendirilmektedir. Buradan hareketle bir Türkiye'nin toplumsal yapısı konu edilmektedir. Çalışmanın son bölümünde ise kuramsal ve ampirik tartışmalardan çıkan sonuçlar, Türkiye'de mühendisler ve meslek örgütlenmeleri açısından genel olarak değerlendirilmektedir.

Kapitalizm, Mühendislik ve İnsanlık: Türkiye'de Mühendisler ve mimarlar. (A. Haşim Köse ve A. Öncü, Ankara; TMMOB, 2000)

aydın ol/maya dair

Cahit Arf

Özlem Ergüz
Fizik Mühendisi

Döneminin en büyük yükseköğrenim kurumu olan Darülfünun, eğitim sisteminde görülen bazı aksaklıklar nedeniyle 1933'te kapatılmış ve birkaç ay sonra İstanbul Üniversitesi adıyla yeniden açılmıştı. Bununla beraber ilerici bazı uygulamalar da getirilmeye çalışılmıştı. İşte bu uygulamalardan biri olarak, bilimin değişik alanlarında yetiştirilmek üzere bazı gençler seçildi ve yurtdışındaki seçkin üniversitelere gönderildi. Bu gençlerden biri de, Cahit Arf'ti.

Bu uygulamayla önce Fransa'ya, Sorbonne Üniversitesi'ne giderek yüksek öğrenimini tamamlayan Arf, daha sonra, o yıllarda "Bilimin Başkenti" olarak tanımlanan, Almanya'nın Göttingen Üniversitesi'nde ünlü matematikçi Helmut Hasse'nin yanında doktorasını yaptı. 2. Dünya savaşının başlamasından 2-3 hafta önce ise doktorasını tamamlayarak Türkiye'ye döndü.

Tıpkı Baltacıoğlu gibi, eğitimde özgür düşünceye çok önem veren Cahit Arf, Özgün İnsan dergisine yazdığı "Özgürlüğün Temeli" adlı yazısında şöyle der;

"1932'de matematik eğitimimin okul devresini bitirerek, yurda döndüğümde o zamanki Milli Eğitim Bakanlığında yetkili bir görevde bulunan yaşlı bir dostumla ne yapacağımı görüşürken, kendisine gençliğin safdil idealizmi ile, bir Anadolu kasabasında matematik öğretmenliği yapmak isteğimi ve oradaki öğrencilerimle matematik hocalığı dışında da ilgilenmek isteğimi, onlara mesela Marx ve Nietzsche'yi okuyacağımı, elimden geldiğince münakaşa edeceğimi söyledim. O

zamanın heyecanlı bir tarih öğretmeni olan yaşlı dostum hayretle, matematik, Marx ve Nietzsche arasındaki münasebetsizliğe işaret etti. Buna yanıtlam sadece şu oldu 'Amacım öğrencilerime şu veya bu görüşü telkin değil, özgür insanlar yetiştirmek'. Kanımca Milli Eğitim'in temel ilkesi şu veya bu şekilde şartlanmış gelecek kuşakların yetiştirilmesi değil; tam tersine gelecek kuşakların şartlanmamış, olayları olduğu gibi gören, her olayda, her davranışında "neden" diye sorabilen ve bu soruya doğal, mantıksal yanıtlar verebilen kişiler olarak yetiştirilmesi olmalıdır"

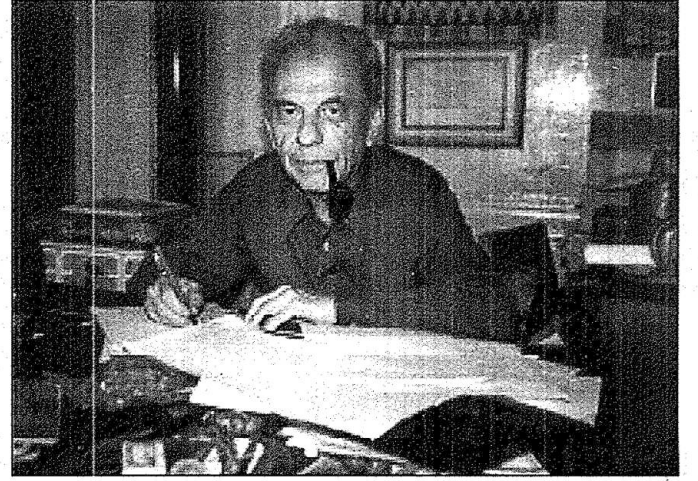
Arkadaşları tarafından salt bir bilim adamı olarak değil, yenilikçi, toplumsal olaylara kendine has yaklaşımı ve cesaretiyle kararlı bir demokrat olarak tanınırdı. Akademik dünyanın yapay hiyerarşik kurumlarıyla her zaman alay eden Arf, üniversitede rektörlük, dekanlık gibi idari görevleri almaktan özellikle kaçınmıştır. Araştırmacıların bu gibi görevlerden uzak durmaları gerektiği kanısındaydı. Uzun bir süre üniversite içi çekişmelerden ve politikadan uzak duran Arf, 1977'de, ODTÜ'nün Devrimci İlerici Geleneği tehlikeye düştüğünde, duyarlı ve sorumlu bir bilim adamı olarak, aksi bir davranışın mümkün olmayacağını bilerek mücadelenin içine girdi.. Dönemin başbakanının, aksi yönde verdiği söze rağmen, Hasan Tan'ın ODTÜ'ye rektör atanması, öğretim üyeleri, görevlileri, hizmetlileri ve öğrencileri ile herkesi ayağa kaldırdı. ODTÜ Yasasına göre en yetkili akademik organ olan Üniversite Konseyi toplandı ve bu durumu kınayan bir bildiri yayımladı. Ardından dört kişilik bir 'İcra Heyeti' oluşturuldu ve tüm yetkiler bu heyete devredildi. Bu heyetteki dört kişiden biri de Cahit Arf idi. ODTÜ, 9 ay boyunca gerçekten çok onurlu bir mücadele vermiştir. Rektörlüğe Hasan Tan'ın atanması kesinlikle basit bir uygulama yanlısı değil, tamamen siyasi bir karardı. Amaç, ODTÜ'deki özgür düşünce ve tartışma ortamını yok etmektir.

Dokuz ay boyunca yalnızca bir simge olmaktan çok öteye giden Arf, kusursuz bir yöneticilik örneği verdi. Bu süreçte, Cahit Arf'in kıvrak zekasının ve içgüdüsel dilinin çok önemli bir rol oynadığı bir olay yaşanmıştır ki, aktarmadan geçemeyeceğim.

Komite olarak, parti başkanları ziyaret edilip, durum anlatılmaya çalışılıyordu. Genel Kurmay Başkanının talebi üzerine, O da ziyaret edildi. Açıklamaları Uğur Ersoy yapıyordu. Konuşmanın sonunda, Genel Kurmay Başkanı bir soru sordu:

"Hocam benim anlayamadığım birşey var. Bizim de üniversitemiz var; Harp Okulu. Orada hiçbir disiplinsizlik yok, çıt çıkmıyor. Sizde durmadan sorun çıkıyor. Bunu anlamakta güçlük çekiyorum"

Genelkurmay Başkanının sorusuna cevap vermekte güçlük çeken Ersoy'dan sözü alan Cahit

Hoca;

"Paşam, Harp Okulu'nda öğrencilere ne öğretilmesi gerektiğini biliyor musunuz?"

diye bir karşı soru sordu ve

"Elbette biliyoruz"

cevabını alınca da;

"Bakın Paşam, sorun buradan kaynaklanıyor. Biz ODTÜ'de öğrenciye ne öğreteceğimizi tam olarak bilmiyoruz. Daha doğrusu emin değiliz. Eğer öğreteceğimiz herşeyden emin olsaydık, o zaman orası üniversite olmazdı. Üniversite, tartışarak gerçeklerin arandığı yerdir. Tartışma olan yerde de sorun çıkması doğaldır" diyerek son noktayı koymuştur.

Cahit Arf, topolojide bir değişmeze (Arf İnvariantı) adını vermiş bir matematikçiydi. Literatürde Arf kapanışı, Arf halkaları gibi terimlerle karşılaşabilirsiniz. Bunların yanında, yüzyılın en büyük Alman Matematikçilerinden olan ve yanında doktorasını yaptığı Helmut Hasse'nin ismiyle birlikte anılan bir "Hasse-Arf Teoremi" vardır. Bir matematikçi olmasının yanında fiziğe de yakın ilgi gösteren birisiydi. Günlük hayattan doğan problemlere, matematiksel bir model bulmaya bayılırdı. Hatta Mustafa İnan'ın köprülerde gözlemleyip, araştırdığı bir sorunun matematiksel kesin çözümünü bulması ona İnönü Ödülü'nü kazandırmıştır. 1948'de aldığı bu ödülün ardından, 1974'te Tübitak Bilim Ödülü'nü, 1980'de İstanbul Teknik Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi, 1981'de de Ortadoğu Teknik Üniversitesi Onur Doktoralarını almıştır.

1963'te TÜBİTAK'ı kuranlar arasında yer alan Arf, idari işlerde asla görev almak istememesine rağmen, TÜBİTAK Bilim Kurulu ve Araştırma Grupları Platformu başkanlığını özveriyle yürütmüştür. Cahit Arf, bu görevinden TÜBİTAK'ın doğrultusundaki değişmelerden duyduğu rahatsızlığı dile getirebilmek amacıyla istifa etmiştir.

Özgür bir üniversite için, özgürce bilim yapabilmek için ve özgürce düşünme hakkımız için bir bilim insanının olanlara duyarsız ve tepkisiz kalmaması gerektiğini bizlere gösteren Ord. Profesör Dr. Cahit Arf'ı, ya da diğer adıyla Cahit Hoca'yı 26 Aralık 1997'de, 87 yaşında kaybettik.

mühendislikte
ve
mimarlıkta

Ö L Ç Ü

Sayı: 51

Mayıs - Haziran 2000

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: T. Soydan KENEŞ
Yayın Kurulu: Ali Hasan Bakır, Bülend Tuna, Burak Süalp,
Gökhan Karabacak, Mukaddes Şamiloğlu, Murat Gökdemir,

Necdet Oğuz, Hüseyin Zambak, Hadiye Yücel, Ozan Demircan, Özlem Ergüz, T. Soydan Keneş.

Ölçü; TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İst. Şubesi, Fizik Mühendisleri Odası İst. Şubesi, Gemi Mühendisleri Odası İst. Şubesi, Gıda Mühendisleri Odası İst. Şubesi, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası İst. Şubesi, İnşaat Mühendisleri Odası İst. Şubesi, Jeoloji Mühendisleri Odası İst. Şubesi, Kimya Mühendisleri Odası İst. Şubesi, Maden Mühendisleri Odası İst. Şubesi, Makina Mühendisleri Odası

İst. Şubesi, Metalurji Mühendisleri Odası İst. Şubesi, Mimarlar Odası İst. Şubesi, Büyükşehir Şubesi, Orman Mühendisleri Odası İst. Şubesi ve Ziraat Mühendisleri Odası İst. Şubesi'nin Ortak Yayın Organıdır.

Yayına Hazırlayan: Gülgün ERÇİN

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi: Taksim Cad. Stüdyo Ap.
No: 15/4 Taksim - İSTANBUL

Tel / Faks: (212) 249 40 56

Basıldığı Yer: Kayhan Matbaası